nu trageți în caii de lemn

nicolae țic

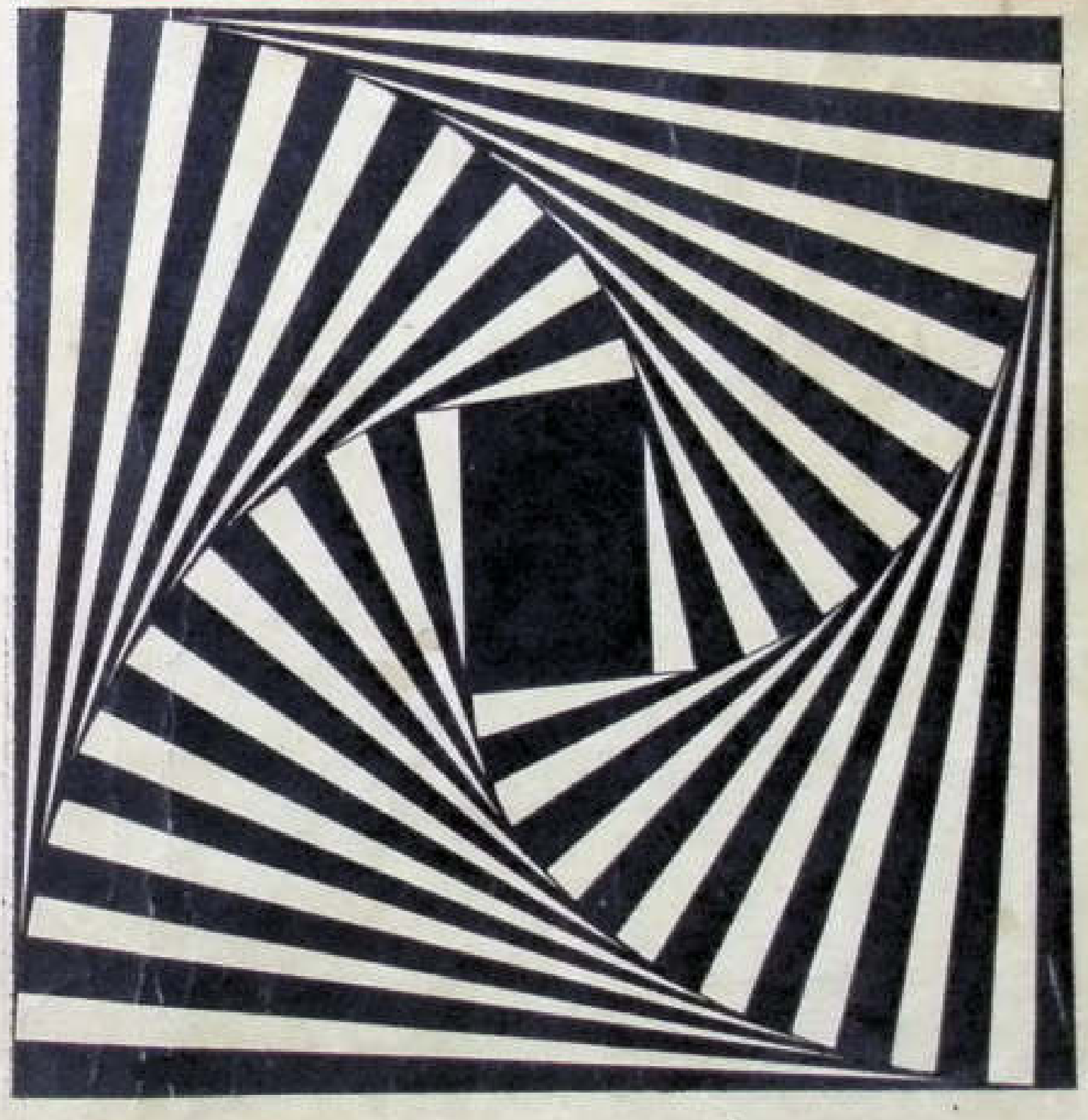

nicolae ţic

nu ■ trageţi în caii de lemn

editura tineretului

COPERTA : DONE STAN

1 Pentru prima oară se plimba singur pe străzi lăturalnice, ca un om împovărat de griji. Plecase de acasă pe la ora trei furios, dar sătul. Acum era șapte seara. I se făcuse foame. N-avea nici un leu în buzunar. Cu zece lei ar fi intrat în prima crișmă. Urmărise, nu o dată, de pe o margine de trotuar, cum intră oamenii în crișmă. Unii își știu crișma de ani de zile : se îndreaptă spre ea cu pași siguri, nu mai aud, nu mai văd nimic în jur, nu-i mai interesează nimic, o țin drept. Alții șovăie, se uită în urmă, în dreapta și-n stînga, se caută prin buzunare : ăștia cad greu în ispită, dar și cînd au căzut, praful s-alege de ei ! În sfîrșit, ar mai fi cei care intră în crișmă așa, fiindcă le-a ieșit o crișmă în cale.

Oare cum ar intra el ? Era convins că prima lui intrare în crișmă o să-i aducă multe neplăceri. Încă din copilărie se temea de toți cei care, într-o împrejurare sau alta, ar fi trebuit să-l servească, ori să-i dea o indicație ; se temea de ospătari, de portari, de casierițele de tramvai, de milițieni.

Vrînd-nevrînd, o lua pe urmele lui taică-său. În ultimii zece ani taică-său intrase în restaurant doar de două ori, și atunci tras de mînecă de niște rude din provincie, care țineau morțiș să petreacă o seară la „Ambasador", ori la „Cina".

În timpul mesei de prînz povestise cum era să-l calce o mașină pe cînd traversa bulevardul Magheru. De două ori taică-său îl lovise peste mînă. A treia oară îl lovise peste gură. Asta era o lege : în timpul mesei nimeni nu are voie să scoată o vorbă din pricini de digestie și din alte pricini. „Dumneata nu pricepi — strigase el — că era

să rămîi fără mine? Ori nu te interesează?!" Bătrînul izbise lingura de masă și se ridicase. Dacă nu putea să mănînce în liniște, ce rost mai avea să mănînce? Ieșise din sufragerie bățos și flămînd. Iar el, el mîncase cît să-i ajungă pentru două zile. Acum se tot întreba cum să facă rost de cîțiva lei cu care să-și cumpere covrigi și un suc de fructe.

O singură soluție ar fi avut, tocmai cea de care se ferea mai mult: dacă s-ar fi dus la tanti Angela, tanti i-ar fi dat, cu plăcere, chiar și o sută de lei, și de mîncare, și de băut i-ar fi dat, dar cu ce preț? Cu mai nimic, s-o asculte, să stea cuminte pe un scaun, în fața ei, și s-o asculte, și să se mire, să se indigneze și după două, trei ore să plece năuc. Tanti Angela știa multe povești despre foarte mulți oameni, le ținea minte pe toate, de-a lungul anilor, ba le mai și înflorea cu timpul, și de cîte ori i se ivea prilejul, și i se ivea destul de des, le desfășura în toate amănuntele lor, precizînd mereu, la nevoie jurîndu-se cu mîna pe inimă, că ea nu umblă cu vorbe de împrumut, știe totul de la cel în cauză, de la sursă. De două ori, în împrejurări nefericite, tanti Angela îl silise și pe el, un băiețandru, s-o asculte: „Stai să vezi și s-auzi, că sînt chestii care te privesc și pe tine, direct. Cînd era maică-ta tînără, deși tot tînără pare și acum, femeie care știe să se păstreze..." Avea un fel de a povesti tanti Angela, încît era cu neputință s-o urmărești nepăsător. Cînd rîdeai, cînd te indignai, cînd îți venea să te iei de gît cu lumea-ntreagă, după cum te dirija ea. O prietenă de-a tantei Angela era convinsă că la mijloc nu-i lucru tocmai curat: „Tanti are pe dracu-n ea, ți se uită-n ochi și te hipnotizează, și atunci o crezi și faci tot ce îți poruncește ea. Mă mir numai că n-a reușit să hipnotizeze nici un bărbat care s-o ia de nevastă".

Tanti Angela împlinise patruzeci de ani; toți o încurajau că arată mult, mult mai tînără, iar ea îi credea și se jura că n-o să se mărite înainte de cincizeci din ambiție, a ținut nespus de mult la un bărbat, pînă cînd acel bărbat a căzut în plasă.

Dar chiar așa, chiar dacă nu izbutise să hipnotizeze nici un bărbat care s-o ia de nevastă, tanti Angela tot avea niște legături destul de trainice cu Necuratul. În fiecare joi seara asista la ședințe de spiritism, pe care le organiza

o altă tanti, și ea nemăritată, iar o dată la trei săptămîni se ducea la o anume doamnă Damaschin, ghicitoare în cafea, în palmă și în cărți. De aici își trăgea tanti Angela optimismul cotidian : spiritele chemate, cît și doamna Damaschin, cu ghicitul ei, îi prevesteau un viitor strălucit, drumuri lungi, peste munți veșnic înzăpeziți, peste mări și oceane, o casă ca-n basme și un bărbat distins, fermecător, îndrăzneț. La fiecare ședință de spiritism tanti Angela se prezenta cu o sticlă de lichior de 16 lei și niște fursecuri de zece lei. Ghicitul în palmă, în cărți și în cafea o costa cam 150 lei la două luni. Banii, dar ce contează banii cînd i se arătau atîtea semne de belșug și fericire ? Tanti Angela credea, își făcea tot felul de planuri, își îngăduia chiar să fie generoasă cu cei oropsiți. „O să te iau la mine, îi spunea lui, și-o să-ți cumpăr haine, și-o să-ți dau bani să pleci în străinătate, să vezi și tu lumea, și n-o să te cert, și n-o să-ți cer socoteală pentru nimic." După o astfel de discuție cu tanti Angela, el își cerceta palma stîngă, dar nici o speranță, linia vieții era scurtă, se oprea în podul palmei, linia dragostei — încîlcită, întreruptă, linia norocului — lipsea.

De cîteva ori o rugase pe o colegă, pe Cristina, să-i ghicească în cafea. Numai necazuri, și certuri și dorințe neîmplinite îi ghicise. „Maică-ta, cînd te-a născut, a uitat să-ți dea și ceva noroc, îi spusese fata. Poate dai o lovitură, te-nsori cu o fată norocoasă, ca mine, altfel e jale mare." Jale să fie, doar nu toți oamenii se nasc norocoși. Cînd să-i dea noroc în viață, ai lui s-au luat cu altele, cu cearta, și-or fi uitat, nu-i nici o supărare.

Cristina, n-o mai văzuse pe Cristina, fata norocoasă, de aproape trei săptămîni, de-o veșnicie, și asta nu fiindcă n-ar fi vrut s-o vadă și nu i-ar fi fost dor de ea, ci din pricina lui Mărdiță care-o vrăjise și-o ținea doar pentru el, și-i cheltuia banii ; Cristina avea mulți bani, îi dădea taică-său, chelner la o bodegă din centru, și-i dădea maică-sa, croitoreasă, și-i dădea frate-său mai mare, mecanic la un atelier auto. Ea se hotărîse pentru medicină. Era o fată frumoasă și deșteaptă Cristina, și cam fără prejudecăți, și vorbea mult și-i plăceau glumele nesărate. Vorbăria și glumele ei îl intimidaseră teribil într-o vreme, se ferea de ea ca de foc. Dar în primăvară, într-o noapte

albă, îi scrisese o poezie în vers alb. Prima lui poezie o păstra într-un sertar, sub un teanc de hîrtii. Pînă-n noaptea aceea de primăvară nu crezuse că va scrie un singur vers în viaţa lui. Cînd auzea că la şaisprezece ani toţi au scris şi vor scrie poezii, el rîdea şi se jura că n-o să scrie. Scrisese o poezie halucinantă, un talmeş-balmeş de chinuri, de aşteptări, de osanale pentru fiinţa dragă. Cîteva zile mai tîrziu i se mărturisise lui Teofil Popescu, după părerea lui singurul în stare să păstreze o taină. „Păcătoasa de criză de la şaisprezece ani !" se amuzase Teofil, care şi el scrisese mai multe poezii. Cristina era cu Mănditţă, n-avea încotro, ori poate că asta era soarta lui, trebuia să se resemneze.

În urmă cu vreo trei luni, o colegă îl rugase insistent să-şi noteze numărul ei de telefon, iar cînd i s-o face dor de ea, să-i telefoneze.

Cu gîndul la Cristina o neglijase. Acum se gîndi că nu i-ar sta rău nici la braţ cu Luminiţa, chiar dacă fata nu era prea norocoasă şi nici prea deşteaptă. Învăţa mulţumitor, cînd cineva o lua de braţ îi dădea peste mînă, dacă voiai să-i spui o glumă deocheată îşi astupa urechile. Avea puţine rochii, două, trei, şi bani puţini, şi multe necazuri cu un frate mai mare care o tot trimitea după ţigări, după bere, după ziare şi bilete de tren, că pleca mereu prin ţară. „Cu tine mi-ar plăcea să fiu prietenă, îi spusese fata, fără jenă, uneori visez că mă plimb la braţ cu tine pe marginea lacului. În primăvara asta te-am visat aproape în fiecare noapte, şi te-ai purtat atît de frumos cu mine, niciodată nu m-ai certat !" Îi aducea la şcoală sandvişuri cu şuncă şi bomboane de mentă.

„Mi-ai zis, cîndva, să-ţi telefonez.

„Da, dar nu duminecă seara.

„Şi de ce nu ? !

„O să-ţi explic mîine. Pa !"

Ce-a mai fost şi asta ? Mai avea o fisă de telefon.

„Ce sînt eu de vină că e duminecă seara ? În seara asta simt nevoia să te văd, restul nu mai are nici o importanţă. De patru ceasuri umblu pe străzi în căutarea ta, mi se pare mereu că te zăresc, dar cînd m-apropii, îmi scapi, şi ameţesc, înţelegi ? De cîte ori îmi scapi, ameţesc.

„Grig, ești beat?

„Sînt mai treaz ca oricînd.

„Nu mai pricep nimic.

„Nici eu. În orice caz, mi-au trebuit luni de zile ca să-mi dau seama că te caut pe tine, și nu pe alta. Nu mi-e rușine să ți-o spun. Nu mi-e rușine să apar în fața ta cu ochi înlăcrimați. Vino să ne întîlnim undeva, și-o să te convingi, am ochii înlăcrimați nu de durere, ci de o bucurie imensă, bucuria pe care o încearcă doar marii descoperitori. Eu te-am descoperit pe tine".

Se întîlniră în dreptul unui chioșc de răcoritoare din parcul Herăstrău.

„Mi-ai zis: «Da, dar nu duminecă seara!» De ce?

„Am zis așa, în prostie, se scuză ea. Nu știam ce să-ți zic altceva. Abia veniserm de la spital și plîngeam."

O fi bolnavă maică-sa? Taică-său? Vreun frate? Are trei frați. Ea nu-i spusese ce-a căutat la spital, iar el se feri să întrebe. Cînd ajunseră pe marginea lacului și se așezară pe iarbă, ea începu să plîngă. El se gîndi: „Aveam nevoie de niște bani și de-o fată veselă. Am fost și eu la spital de-atîtea ori, știu și eu să rabd, știu să plîng. Vreau altceva. De ce alții pot să aibă tot ce-și doresc?" Fata își rezemă fruntea de umărul lui.

„De ce plîngi?

„Știu că nu ajută la nimic, spuse ea, dar am ținut la maică-mea cît nu poți să-ți închipui. Iar azi nu m-a mai recunoscut. Nu mai recunoaște pe nimeni.

„Și taică-meu e bolnav.

„Da?!

„Grav bolnav, se topește de la o zi la alta și nu știe, nici măcar nu bănuiește. Nici maică-mea. Numai eu știu. Mi-au spus doctorii să am grijă de el. Ce pot să-i fac?

„Da, da... Așa a fost și cu mama... Degeaba doctori, degeaba medicamente. Dacă nu moare în noaptea asta, o să moară mîine, dacă nu mîine, ziua, atunci mîine noapte. Un doctor mi-a spus să mă pregătesc. Cum vine asta, să te pregătești că o să-ți moară cineva?

„Da, și mie mi s-a spus să mă pregătesc.

„Și? întrebă ea.

„Nimic... Nu știu... Am plecat de-acasă pe la trei. Habar n-am pe unde-am umblat, pe străzi întortocheate și pustii.

Te căutam pe tine, aveam mereu impresia că te zăresc, iar după o clipă că te pierd. Azi te-ai gîndit la mine ?

„M-am gîndit în fiecare zi.

„Și cînd te mai duci la spital ?

„Pe la miezul nopții.

„Da, e îngrozitor să intri noaptea într-un spital !

„Este... Tu de ce nu-l internezi pe taică-tău ?

„Doctorii mi-au spus că nu mai e cazul".

Dacă se gîndea bine, nu cunoștea alt om mai sănătos decît taică-său. Dar se întîmplase ceva destul de ciudat : incapacitatea de a se îngrijora de soarta fetei și-a mamei îl făcuse să se agațe de o nenorocire din familia lui. Cum această nenorocire nu exista, o inventase. Astfel, nimeni nu putea să-i mai pretindă emoții și îngrijorări pentru alții. Se gîndi cu un fel de duioșie la taică-său. Doamne, fata asta, care a început să-i mîngîie umerii în neștire ! Poate că se crede la spital, la căpătîiul maică-si ! Nu îndrăzni să reacționeze în nici un fel.

Nu știa cum să se dezlipească de ea. Și nu-i venea nimeni în ajutor. Nici un om în jur, nici o șoaptă de nicăunde. Dacă ar fi zărit o barcă pe lac i-ar fi spus fetei : „Ia uite, fii atentă, vezi ? Nu vezi nimic ? !" Și-ar fi sărit în picioare : „Ia uite, ăia au luat apă !" Ori : „Ce le-o fi venit ălora să se plimbe la ora asta ?" Încercă să-și aducă aminte cu cine o văzuse în ultima vreme pe stradă, prin parcuri, prin cofetării. Cu nimeni, fată cuminte.

O strînge ușor la piept și începe să-i mîngîie umerii ; totul se petrece mecanic, fără fior și destul de stîngaci, nici măcar să mîngîie nu știe. Acum ar trebui s-o sărute. Încearcă, ezită. Părul ei miroase a briantină ieftină. Îi răsfiră părul pe umeri, apoi, în glumă, o trage de ureche. Doamne, fata asta se gîndește la moarte ! „Tu n-auzi cum te cheamă maică-ta ? Nu poate să moară înainte de a te vedea. Așa sînt mamele. Du-te, du-te, de ce-o lași să se chinuiască ?" Pe bluza ei albă înaintează încet, dar sigur, o rădașcă. El îi netezește drumul. Încă puțin, și încă... Numai de n-ar cădea. Mai are un lat de palmă pînă la gît. Două degete...

Strigătul fetei îl asurzește. Își duce palmele la urechi și închide ochii. „Ce s-a întîmplat ?" întreabă, ridicîndu-se. Fata, sărind într-un picior, se chinuie să-și smulgă ră-

dașca din păr. Asta i se pare de-a dreptul stupid ; de ce-o fi sărind într-un picior ? Așa sar copiii cînd le intră apă în urechi. Își lasă capul pe-o parte și sare pe loc : țup-țup !

„Ce s-a întîmplat ? revine el.

„Mama !

„ ?

„Înseamnă că a murit mama ! zice ea, izbutind să smulgă rădașca. Asta e sigur, sigur de tot. Cînd a murit bunica din partea tatii, tot așa mi-a intrat un liliac în păr.

„Astea-s bazaconii, absolut bazaconii ! și o strînge la piept cu un început de fior. De ce atîtea gînduri negre ? O rădașcă e o rădașcă și nimic mai mult. Aranjează-ți părul și hai să mergem ! La ce spital e maică-ta ?

„Mi-e frică să mă duc.

„Vrei să rămînem aici toată noaptea ?

„Nu știu.

„Să te duci, ți-e frică, să rămii, ți-e frică, ce ți-ar conveni ? Și o strînge tare, tot mai tare, și o trage spre marginea lacului. Luminița (ce nume stupid !), dragă Luminița (poate că va trebui să mă obișnuiesc cu acest nume), de ce vrei să te ascunzi, să fugi de mine ? În seara asta noi sîntem cei mai veseli oameni din lume, veselia noastră se caută, se contopește, de ce mă zgîrii ?

„Ia mîna ! strigă ea.

„Dă-mi o batistă curată, se roagă el.

„Te-am zgîriat rău ? întreabă fata, în timp ce-i întinde batista. Lasă, că nu-ți strică, să te-nveți minte, ori ce-i fi crezînd despre mine ?

„Ai ceva bani ? se interesează el.

„Ceva, ceva, vreo douăzeci de lei.

„Ajunge de-un coniac și două fripturi.

„Vrei să mergem la restaurant ?

„Mi-e foame.

„Mai bine să mergem direct acasă, propuse ea. Ce te uiți așa ? Ce vrei ? Și-l plesni ușor cu palma peste față. Acasă, acasă ! Și rîzînd, se agață de brațul lui și-l învîrti pe loc. Vai, vai, ce idee tîmpită ! se sperie ea. Numai de nu s-ar întîmpla o nenorocire, tu ce crezi ? Mama-i acasă, și-i sănătoasă, vai, mamă scumpă, te rog, te rog să mă ierți... Apoi, cu ochii plecați se mărturisi : Voiam să-ți spun ceva grav de tot... De-acasă și pîn-aici m-am tot

gîndit ce să-ți spun, ceva grav, ca să te îngrijorezi și să te porți mai delicat. Tot bădăran ai rămas ! constată, ridicîndu-se pe vîrfuri. Încearcă să te civilizezi !

„Încerc, zise el, și o sărută pe frunte.

„Ți-e lene să te-apleci, observă ea. Mergem ?“

Porniră spre stația de autobuz, ținîndu-se de mînă și numărînd lampioanele de pe marginea lacului, pînă cînd el se opri și începu să caute ceva prin buzunare, ceva ce nu găsi. După asta uită să-i dea mîna, și nici ea nu mai insistă. Cînd ajunseră în stație, el se rugă de un tip suflecat să-i dea o țigară și-un foc. Trăgînd cu sete din țigară, se depărtă puțin de stație. Fata îl urmări cu privirea, dar nu zise nimic și nu-i făcu nici un semn. Abia cînd se apropie autobuzul, îi strigă :

„Nu vii cu ăsta ?

„Mă duc pe jos.

„Du-te !“ mai strigă ea și se urcă repede în autobuz.

2 Acum se îndrepta spre casă, tot pe străzi lăturalnice și tot cu mîinile înfundate în buzunare. Se gîndi că i-ar sta bine cu un smoc de păr căzut pe frunte și un capăt de țigară în colțul gurii : tip clasic de golan care se întoarce din vînătoare, mulțumit de ziua de azi. Dar, cu toată dorința, figura de golan nu-i reușea. Din două în două săptămîni taică-său îi controla frizura : „Să nu te prind cu perciuni și cu smocuri și cu plete ! Ia trei lei și fugi la Stănescu să te aranjeze !“ De vreo doi ani încoace, seară de seară, taică-său îi întorcea buzunarele pe dos și-l obliga să-i sufle în față : „Nu cumva să pui țigară în gură, că te snopesc !“ Parcă era un făcut, el își dorea uneori, mai mult din plictiseală, să pară golan, chiar să se poarte ca golanii într-o împrejurare sau alta, dar, cu toată bunăvoința, nu izbutea, se simțea cît de colo că îl trage firea în altă parte. Cu două săptămîni înainte de începerea anului școlar dorința de golănie îl costase scump. Aflînd că trei dintre colegii lui pun la cale o farsă la adresa profesorului de științe naturale, ceruse voie să participe și el, și chiar dăduse cîteva idei nu lipsite de haz,

și se jurase că va păstra secretul, cu orice risc. În după-amiaza hotărîtă, cînd se știa că profesorul va întîrzia, singur, în laborator, el fusese chemat la comitetul raional U.T.C., la o ședință de trei ceasuri. Farsa, gîndită îndelung și pentru multe situații posibile, nu reușise din pricina lui Mândiță, care se împiedicase de un struț împăiat. Struțul căzuse peste niște borcane cu peștișori, și de-aici dezastrul ! Cei trei izbutiseră, totuși, să dispară înainte de-a fi observați de bătrînul profesor. Cam speriați, a doua zi îi povestiseră și lui întîmplarea, cerîndu-i să se intereseze discret dacă nu cumva există unele bănuieli în privința lor. „Mai trage și tu de limbă pe ăia de la U.T.C., pe profesorul de geografie, pe cine poți, dar cu băgare de seamă."

Chiar în acea zi, profesorul de latină, care nu se afla în relații prea fericite cu cel de științe naturale, i-a zis că ar dori să stea de vorbă cu el în afara orelor de curs, ca între prieteni, și l-a poftit să-i facă o vizită acasă. Măgulit de invitație, s-a dus. Profesorul de latină locuia pe bulevardul Magheru, într-o garsonieră spațioasă, împărțită în două de o cortină de stambă înfloratâ : într-o jumătate era dormitorul și masa de lucru, în cealaltă atelierul de pictură, în care nimeni nu avea voie să pătrundă. De ani de zile, înainte de deschiderea vreunei expoziții a pictorilor amatori, profesorul de latină își anunța participarea cu lucrări reprezentative pentru diversele etape creatoare pe care le străbătuse. Păcat doar că nimeni nu știa care sînt aceste etape. Se spunea că în orele libere profesorul de latină instalează pe pervazul ferestrei o lunetă, cu scopul nobil de a descoperi în furnicarul bulevardului mutre demne de a fi imortalizate. Dacă, din cînd în cînd, mai îndrepta luneta și în direcția apartamentelor de vizavi, asta era o altă poveste.

După ce l-a servit cu o plăcintă cu mere, un vermut și o cafea, profesorul de latină a început să facă haz de întîmplarea cu colegul său de științele naturale și să-l întrebe cam ce discută elevii, ce cred și pe cine bănuiesc. „Mă interesează ca om și nicidecum ca profesor, mă bate gîndul să schițez niște portrete de tineri de azi, tipuri mai aparte, un fel de semigolani, cum sînt ăștia, cu farsa." Nici azi el n-ar ști să spună exact cum de-a ajuns să înșire numele celor trei, cu Mândiță în frunte. Probabil după

multe insistențe, după încă un vermut... Profesorul rîdea cu hohote : „Măndiță ăsta e un tip și jumătate, chiar mă gîndeam la el, o să-i dau o notă de trecere"... Iar la despărțire profesorul a ținut să-l asigure că va păstra secretul. În ziua următoare l-au chemat în fața consiliului profesoral, cerîndu-i să repete tot ce îi spusese profesorului de latină. Nu mai avea nici o scăpare. A spus, precizînd că toate informațiile i-au fost smulse într-un chip... Dar profesorul de latină a bătut cu pumnul în masă : „Conștiința dumitale de elev premiant și de utecist trebuia să te îndemne să ne informezi aici, și imediat, în prezența tovarășului director"... Patru zile n-a mai dat pe la școală nu de teama celor trei, care i-au arătat destulă înțelegere, ci de rușine și de silă, ceva nu era în ordine nici la el, nici la alții. În a cincea zi a venit să-l ia de-acasă profesorul de geografie : „Trebuie să-ți dai examenele și să rămîi premiant, despre celelalte povești o să vorbim mai tîrziu". „Cînd ? Cînd mai tîrziu ?" se întreba el. Colegii de clasă l-au primit printre ei, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Profesorii îi arătau aceeași simpatie și atenție. Numai profesorul de latină nu mai avea ochi pentru el.

Era a treia oară cînd plecase de-acasă cu gîndul să nu se mai întoarcă. Și se întorcea după numai cîteva ore, chinuit de foame și de sete, cu picioarele sîngerînd în niște pantofi scorțoși. La ora asta bătrînii stau la masă, ori se pregătesc să plece în vizită, ei au un program bine pus la punct pentru fiecare zi și nu admit nici o abatere.

„Grig, vii cu noi la plimbare ?

„Unde ?

„Prin parc, să iei aer.

„Aș vrea să citesc.

„După, după... Acum ai nevoie de aer..."

O hodoroagă de mașină, care venea zdrăngănind pe mijlocul drumului, îl depăși cu vreo zece metri, apoi zvîcni din toate încheieturile, ca într-un ultim efort și se opri. Peste cîteva clipe, o portieră se deschise și tipul de lîngă șofer, un zdrahon îmbrăcat în alb, coborî încet, chinuit. „Acum încearcă să te dezdoi !" i se plînse el celui de la volan. Mașina porni mai departe, lăsînd în urmă o dîră de fum înecăcios.

„Ca să vezi, mă gîndeam la tine, și uite !...
„Să trăiești, nea Cristache !
„Singur, măi ?
„Singur.
„Și ce cauți tu pe-aici ?
„Mă duceam, așa.
„Cum așa ? zîmbi Cristache.
„Așa... se zăpăci el.
„Măi, tu umbli după fete !
„Nu, zău că nu. Cînd ai ieșit ?
„Cînd mi-or dat drumul.
„Nu știam nimic, și mi-a fost dor de dumneata.
„De trei săptămîni am ieșit, informă Cristache, bănuitor. Zici că ți-a fost dor de mine. Și dacă nu ți-a fost ? voia să-ntrebe. Ai învățat și tu să umbli cu cioara vopsită, mare păcat !
„Ești sănătos ? Lucrezi ?
„Parcă am făcut altceva de cînd mă știu ? ! zîmbi Cristache. Sigur că lucrez, da' mai sînt și altele de pus la punct. Și zi așa, taică-tău nu ți-a spus nimic, nici că m-am întors, nici că sînt om de treabă."
El se gîndi : „Nea Cristache, îți place dumitale să-mi pui niște întrebări stupide. Îți dă mîna. Dacă mi-ar fi spus, nu mă uitam ca prostul la dumneata. Dar poate că eu n-am voie să aflu că te-ai întors".
Nea Cristache vru să știe dacă taică-său tot se mai holbează la stele. „Frumos te mai exprimi dumneata, nea Cristache, halal să-ți fie ! Nu la stele, nea Cristache, nu la stele, crede-mă pe cuvînt, stelele nu-l interesează, deocamdată, nici cît negrul sub unghii, la sateliți se uită, nea Cristache, află din ziare și de la radio cînd trec sateliții pe aicea, și la ei se uită, și parcă-i alt om. Atunci mi-e drag. Ies cu el în stradă și-i urmăresc atent fiecare indicație : «O s-apară în partea aceea și-o să se-ndrepte încolo» și desenează cu degetul traiectoria satelitului. Vin și alți oameni de pe strada noastră și toți privesc încotro le-arată taică-meu, și-i cer explicații. Nimic nu-l încîntă mai mult pe bătrîn decît întrebările despre sateliți, are zeci de cărți acasă și la uzină, le-a citit pe toate, le știe, și răspunde limpede, pe înțeles, și întreabă

dacă totul e clar. În serile cînd apar sateliții în casa noastră e liniște și bună înțelegere, tata îmi iartă trăsnăile de peste zi, mama îmi promite ori o cămașă, ori o cravată, ori un bilet la teatru. Doamne, de-ar trece sateliții pe-aici în fiecare seară !... Trec destul de rar, nepermis de rar, cam o dată pe lună. Mai inventez și eu cîte unul. Într-o după-amiază, bănuind că iar vrea s-o certe pe mama pentru mai nimicuri, i-am spus bătrînului : «Nu cumva să uiți că la nouă și patruzeci și trei de minute trece satelitul...» Într-o clipă s-a luminat tot : «Cum o să uit ? !» Sînt absolut convins că s-a mustrat pentru lipsa lui de informație, nu știa de satelitul din seara aceea, de unde să știe ! Dar am avut noroc și-am ieșit cu fața curată ; spre seară cerul s-a acoperit cu nori grei, a tunat și-a fulgerat, iar la nouă și patruzeci de minute a început să plouă. Dumneata, nea Cristache, semeni cu profesorul meu de latină, numai că dumnealui e mai în vîrstă, a împlinit șaizeci de ani și are lunetă. Mă tot rog să scape luneta pe trotuar... Ce tot spui ? Nu umblu după fete, și nu mă aflu în criză, cu asta mă bateți la cap toată ziua, criză de adolescent, criză, întrebările mele, la care de multe ori nu răspundeți, țin de criză, uimirile mele țin de criză, tristețile mele țin de criză, dar nu-i așa, nea Cristache, am și eu ochi și văd, și urechi să aud, și multe nu le pricep, și-ntreb, iar dumneata îmi spui că sînt în criză. Mîine seară trece satelitul și-o s-avem liniște, cît îmi doresc liniștea asta, cînd pot să mă gîndesc și eu la ceva mai ca lumea ! Zgomotul și cearta mă îndeamnă să mă gîndesc numai la lucruri urîte și pocite. Dar cînd e liniște, parcă plutesc pe o scamă de nori, și vă salut pe toți de la înălțime. Pune și dumneata, nea Cristache, o vorbă bună unde trebuie, să se lanseze mai mulți sateliți, să am și eu un pic de liniște, că așa nu mai merge, rîd vecinii de mine și de tata și de mama, de ce să rîdă ? Și nu pot să mai învăț, într-o zi o să uit și tabla-nmulțirii, și-o să-ncep să mă cert și eu cu cine-mi iese-n cale. Dumneata, nea Cristache, degeaba te uiți urît la mine și degeaba mă bănuiești, eu nu te-am vorbit de rău, și nu i-am spus tatii că ai căzut în genunchi în fața mamei, și-ai plîns, și-ai rugat-o să plece cu dumneata, și te-ai jurat cu mîna pe inimă că o

s-o ții ca pe-o zînă, nici cu gîndul n-o s-o atingi. De cînd te-am auzit vorbind așa, mă tot întreb : «De ce i-ai spus mamei că-i o zînă ?» Nea Cristache, zău, cum o să fie ? Nici măcar ea nu are pretenții în privința asta. Mama lucrează foarte mult, și-acasă și la serviciu, și se teme de bătrînețe ; cît s-ar teme, tot o să-mbătrînească ; merge în fiecare zi la piață, face demîncare, se ceartă cu taică-meu cînd nu mai are încotro, și glumește și ea cînd are cu cine. Așa arată zînele, nea Cristache ? Degeaba insiști, n-o să plece cu dumneata, știe că n-are voie să plece, cui vrei să mă lase ? Ești un copil bătrîn, nea Cristache, așa pretinde tanti Angela : «Un copil bătrîn și-un sentimental fără pereche de ți-e și milă de el». E adevărat că scrii poezii de dragoste ? Măcar de le-ai publica, să te-alegi cu ceva. Și mama crede că ești un copil bătrîn : de-aia nu se leagă nici o femeie de dumneata. Numai tata o ține pe-a lui : «Cristache ăsta»... Știi matale !

Dacă îi spun bătrînului că te-am găsit pe stradă, o să-mi dea două după ceafă. Dumneata ai fost arestat pentru hoții, așa mi-a spus tata, așa trebuie să cred, n-am voie să știu că ai ieșit, nici să te văd n-am voie deocamdată, cel puțin deocamdată, dumneata nu mai exiști pentru mine. Degeaba aștepți să-mi dau cu părerea despre taică-meu. Nu pot s-o fac, pentru simplul motiv că e tatăl meu. Cînd eram mic m-a dus în brațe, la aer, și m-a ținut de subsuori pe oala de noapte, iar mai tîrziu m-a învățat cum trebuie să mă port, mi-a dat din piinea lui, din banii lui, din frica lui".

„Hai să bem un rom ! propune Cristache.

„Nu beau rom, nu beau nimic.

„Pînă și în privința asta semeni cu taică-tău !

„Se zice că toți copiii seamănă...

„Hai, măi, la un rom, să mai schimbăm două vorbe, că așa, pe stradă, nu se leagă nimic, ori ți-e teamă să ieși cu mine ? Ce-a fost, s-a dus, de unde-am plecat acolo m-am întors, fără nici o tinichea de coadă. Îți dau un rom, dacă nu vrei rom îți dau un șpriț.

„E tîrziu, nea Cristache.

„Ai întîlnire cu o fată, așa-i ?

„Am avut, nea Cristache, acum o oră am avut întîlnire cu o fată drăguță și cumsecade, și m-am purtat urît, și mi-e silă c-am învățat să mă port și cu urît, asta se-nvață

ușor, și-ntotdeauna, și-n toate ai de la cine să-nveți, și-acuma nu mai vreau altceva decît să mă duc acasă și să mă-nchid în camera mea. Dumneata, după ce faci un lucru urît, nu simți nevoia să te-nchizi în cameră, să nu te vadă nimeni ?

„Ușor, măi, ușor, c-ai luat-o razna !

„Am la ce să mă gîndesc în noaptea asta, continuă el mai mult pentru sine, la o fată drăguță, la o rădașcă și la ce-am zis despre tata, ar trebui să-i cer scuze tatii, ar trebui, dar n-am curaj, nu mi-e la îndemînă, sînt foarte aspru cu alții, numai cu mine sînt înțelegător, duios...

„Atunci vii cu mine ! și Cristache îl apucă de braț. Vii cu mine, mai bem un pahar, mai schimbăm o vorbă ! Măi, tu n-auzi ? Am plăcerea să ciocnesc un pahar cu tine !

„Nea Cristache, de cînd ai început matale să bei ? Ai m-ai dăscălit pe mine să nu mă-nvăț cu fumatul și cu băutura !... De ce predici pentru alții, nea Cristache ? Nu, nu, te rog să mă lași în pace !

„Ce faci nazuri, măi ?

„Dacă nu-mi dai drumul, strig !

„Strigă ! și nea Cristache ridică palma : Strigă, să te-audă taică-tău !"

Îmbrîncit cu putere, se izbi de gard. Și rămase acolo, supus, în așteptarea altor lovituri. Cristache îi mai trase un picior în fund, apoi se depărtă, fluierînd. O femeie între două vîrste se ridică peste gard să vadă ce se-ntîmplă.

„Vă rog să-mi dați un pahar cu apă, ceru el.

„Șterge-ți fruntea !

„Mi-e sete !

„Ești plin de sînge pe frunte.

„Am mîncat sărat și nu mai pot...

„Vezi că-ți intră sîngele-n ochi !"

„Dumneata ești mai rău ca moartea, nea Cristache, știam că o să te răzbuni pe mine, mi-era teamă, cînd te-am văzut coborînd din mașină mi-a venit s-o rup la fugă, dar de azi încolo n-o să mai trec pe lîngă dumneata și n-o să-ți mai spun bună ziua, iar dacă o să mă cauți, dacă o să ai nevoie, cîndva, de mine, n-o să te mai cunosc. Ce vrei tu, străine ? În zece minute ajung acasă, mă așteaptă ai mei cu masa. Dacă s-au dus în vizită o să găsesc un bilețel pe

masa din bucătărie : «Iei din frigider tava cu șuncă, castronul cu ardei copți, iei din cămară tava cu plăcinte, să nu spargi vreo farfurie, noi ne întoarcem la ora V...»

„Bună seara, vă rog să mă iertați...

„Ce dorești ?

„Sînt de la Suceava, am venit aici la niște rude, cînd colo rudele au plecat la Brașov și... în tramvai cineva mi-a luat portofelul cu toți banii... Dacă ați fi amabil să-mi dați 25 de bani de tramvai... măcar să ajung la gară...

„Ai bilet de tren ?

„Bilet am.

„Și cu portofelul cum a fost ?

„Nu știu, îl aveam aici, în buzunar, și el arătă buzunarul pantalonilor, nici nu mi-am dat seama...

„Cum, domnule, să-ți bage mîna în buzunar ?

„Era înghesuială.

„Și n-ai simțit nimic, nimic ?

„Absolut nimic.

„Și cîți bani aveai ?

„Opt sute de lei.

„Măcar ai telefonat la miliție ?

„Nu... mi-ar trebui o fisă...

„Ia hai cu mine !

„O, dar sînteți un om foarte binevoitor ! De ce vă îngrijorați așa de tare de soarta mea ? Nu v-am cerut altceva decît 25 de bani, o nimica toată. Vă asigur că nu este cazul să vă îngrijorați, nu sînt de la Suceava și nu mi-a furat nimeni nici un leu, cum să-mi fure dacă n-aveam ? ! Voiam să ajung și eu acasă. M-aș duce pe jos cinci stații de tramvai dacă nu m-ar roade pantofii... Tata ține mult să port pantofi cu știaif și cu talpă groasă... Nu, mulțumesc, ce să fac cu banii, nu mai are nici un haz, în seara asta o să mă cert cu tata și-o să mă culc flămînd".

Taică-său îl aștepta în fața casei :

„Unde mi-ai fost ?

„La sala de gimnastică, minți, senin.

„Cine să te creadă ? Cine te-a izbit în frunte ?

„Am căzut la paralele.

„Hai că ești nostim !" zîmbi taică-său.

Intrară în casă, el se duse la baie și se spălă pe față; sub pojghița de sînge de pe frunte se lățise o vînătaie, în formă de inimioară. Bău două pahare de apă coclită de la robinet și imediat îl apucă durerea de burtă. Cu îngrijorare în glas, taică-său întrebă:

„Ce e, măi, ți-e rău, ce gemi așa?

„Mă doare-o măsea.

„Ia deschide ușa!

Deschise.

„Care măsea te doare?

„Asta din dreapta, de jos.

„Mîine dimineață te duci la policlinică.

„Am program de sport.

„Ceri învoire și te duci unde zic eu."

Ar fi vrut să aibă și el niște bani, cel puțin cinci mii de lei, banii lui, munciți de el, adunați de la o chenzină la alta, înscriși pe carnetul de economii, iar acum, în primele zile de vacanță, să cutreiere magazinele orașului în căutare de sandale de vară, de cămăși în carouri, de ciorapi și de alte nimicuri, lame de bărbierit, spirt natural și cîrlige de undiță. Erau zile cînd, doar cu banii de autobuz în buzunar, străbătea Calea Victoriei de la „Romarta" pînă la magazinul „Victoria", apoi o lua pe Lipscani pînă a magazinul „București". Intra peste tot, și la stofe, și la pantofi, și la articole de menaj; îi plăcea să se-nghesuie printre cumpărători, să încerce calitatea stofelor, să probeze niște sandale, ori să cerceteze, cu ochi de expert, o haină de piele, o mașină de rîșnit cafea. Abia cînd vînzătorii, cam bănuitori, îi smulgeau marfa din mînă: „Pușstiule, cumperi? Nu cumperi?!", el se retrăgea, dar nu mult, doar cîțiva pași, rămînînd cu ochii la mărfuri și la cumpărători. Ieri dimineață îl întîlnise întîmplător pe Calea Victoriei pe profesorul de geografie, care avea și el, ca tot omul care se pregătește de vacanță, de făcut niște cumpărături. „Îmi dați voie să vă însoțesc?!" Cu profesorul de geografie îndrăznea, era tînăr și extrem de binevoitor, niciodată nu se enerva, nu striga, nici măcăr nu amenința cu nota doi, poate că din pricina asta la orele lui era liniște și toți luau notițe și răspundeau corect, chiar și Mărdiță. Profesorul își cumpărase niște pantaloni de doc, o pereche

de sandale și o cravată albă, mai nimic. Apoi, cu puțin înainte de a se despărți, trecînd prin fața unei marochinării, îi atrăsese atenția o poșetă albă din pai de orez. Era într-adevăr elegantă și așa, mai aparte. „Ce zici de asta? și imediat izbucnise în rîs: Iartă-mă, de unde să te pricepi dumneata?! Dacă vrei să mă aștepți două minute"... Dar el, jignit, fără s-o arate, își luase rămas bun. „De ce să nu mă pricep? Știu, am doar șaisprezece ani, și ăia vai de capul lor! La anii ăștia n-am dreptul să-mi dau părerea despre poșete, poate că nici n-am voie să știu ce-s alea poșete și la ce folosesc. Dacă eu aș spune la școală că v-am văzut cumpărînd o poșetă?" Mai ales fetele într-a noua și-a zecea erau teribil de curioase să afle cu cine „se ține" profesorul de geografie, doamne, cîte presupuneri ar fi făcut în legătură cu poșeta aceea din pai de orez! Chiar și el era curios: cu cine, cu cine se ține? Trebuie să fie o fată simpatică, modestă, cu mult bun simț și foarte muncitoare, altfel n-ar avea dreptul să stea lîngă un om atît de... „De ce mă socotește un copilandru? Prea ușor a uitat vîrsta de șaisprezece ani."

Bătrînul continua să-i vorbească, poate că îi dădea sfaturi pentru a doua zi, cînd ar fi să se ducă la policlinică, dar el nu auzea și nu pricepea nimic, nu voia s-audă și să priceapă, dădea doar din cap, în semn că este de acord.

Se așeză pe un fotoliu și își scoase pantofii.

„Și cu vînătaia asta ce veste-poveste? vru să știe taică-său.

„M-am încăierat cu un tip.

„Încăierat?

„I-am dat vreo două și mi-a dat și el.

„Mi se pare că el a dat mai tare.

„Era mai solid...

„Și, mă rog frumos, pentru?...

„Pentru o fată.

„Hai, hai, zîmbi taică-său, n-o lua razna!

„Dacă îți spun că pentru o fată!

„Măi, să fie! Eleonora, ia vino s-auzi! Măi, și dacă mă tragi pe sfoară? Eleonora, ascultă și tu, ascultă!

„Măcar era ceva de capul ei? întrebă maică-sa.

„M-aș bate și cu Dumnezeu!

„Eleonora, adu-mi cureaua !

„Întîi să mănînce, interveni maică-sa.

„Întîi să mănînc.

„Dacă nu te-oi învăța eu cinste, și omenie și respect ! amenință taică-său.

„M-a bătut Cristache, lămuri el. Asta-i tot".

3

O să-l ardă tata pe nea Cristache încet și sigur, întîi la salariu, apoi la primele trimestriale, iar peste vreun an îi găsește el o chichiță, ceva, și iar îl bagă la închisoare, vai de mama lui, ce noroc mai are și nea Cristache !... Dacă ar fi sigur că bătrînii au adormit, s-ar duce în hol și i-ar telefona Luminiței.

„Cum se mai simte maică-ta ?

„Cred că și-a dat duhul.

„Și de ce nu te duci să bocești la căpătîiul ei ?

„N-am timp, dragă ! Tu ce faci ?

„Cînt la trompetă. Am deschis fereastra, și cînt din răsputeri, să se-audă pînă la marginea pămîntului. Cînt pentru tine. Înfiorat de atingerea buzelor tale, de mireasma părului tău.

„Taică-tău cum se mai simte ?

„Prost, din ce în ce mai prost, respiră greu, se-năbușă : chiar în urmă cu un sfert de oră am telefonat la spital să-i aducă un tub de oxigen, dar slabe speranțe ! Ce-ai vrea să cînt pentru tine ? Ce-ți place ție mai mult ? Un cîntec duios despre doi idioți și-o rădașcă, pe marginea unui lac. Aș vrea să uit. Azi nu te-am văzut, n-am vorbit cu tine, te țin minte de ieri, de-alaltăieri, de cînd îmi aduceai sandvișuri și-mi spuneai că ai vrea să fii prietenă cu mine. Un an de zile n-am făcut altceva decît să-nvăț și iar să învăț, să mă duc la școală, să ies la tablă și să-i ajut la învățătură pe alții, eu sînt băiat conștiincios, iar după un an de zile... Nu, nu, era să uit, am și-o poezie pentru Cristina... după un an de zile te-am chemat acolo... trebuia să chem pe cineva... «Criză de adolescent !» spune Teofil, și el se luptă cu criza asta... Ce să-ți cînt, dragă Luminița ? Pe strada

noastră e liniște, s-au stins toate luminile, toți s-au culcat, chiar și Mihaela s-a culcat, mîine dimineață are de lucru, împletește plase pentru o cooperativă, din plasele astea trăiește și din meditații, e studentă Mihaela, banii de bursă îi dă mătușii... Ce să-ți cînt, dragă Luminița ?"

Dincolo, în dormitorul bătrînilor, se mișcă mobila, ceva se izbește de perete, mama iese în hol și izbucnește în plîns. „Taci, tu, că ne-aude copilul !" se sperie tatăl. Și cîteva minute se face liniște. Da, într-adevăr, asta-i o mare problemă pentru amîndoi, mereu trebuie să se gîndească la copil... Cît pot, bătrînii se feresc de el, uneori se ceartă după miezul nopții în bucătărie, și de cele mai multe ori cînd nu-i el acasă. Degeaba, pînă la urmă își dau și ei seama că toate măsurile de precauție nu-i ajută cu nimic. Ce-i de aflat, tot se află, mai ales lucrurile urîte se află imediat. El se-ntoarce de la școală, ori de la plimbare și-n clipa cînd intră în casă pricepe tot, nu mai are nevoie de nici o explicație. Maică-sa evită să-l privească, asta înseamnă că are ochii umflați de plîns, taică-său începe să spună o glumă, ceva, ca să nu dea de bănuit... „Să nu-și dea seama copilul !" Anii au trecut, peste o lună și cîteva zile copilul o să-mplinească șaisprezece ani ; ei habar n-au cîte știe, și cîte observă, și cîte gîndește un copil de șaisprezece ani, și cît de sever poate fi cînd se simte tras pe sfoară. „Copilul, copilașul ! Tot copil, copilaș o să mă considere și la douăzeci și cinci de ani, și tot așa o să se-ascundă de mine, și-abia o să se dea de gol. Doamne, ajută-le să mai priceapă și ei ceva pe lumea asta ! Și să nu se mai facă de rîs măcar față de mine"... Îi părea rău de bătrîni că își macină zilele în dușmănie ; nu țin la zile și nu bagă de seamă cum trec ; doar din cînd în cînd maică-sa se uită în oglindă și se sperie : „Vai, cît am îmbătrînit !" De spaima bătrîneții, două, trei zile nu se mai ceartă, își vede de-ale ei, mai glumește, mai cîntă, maică-sa cîntă frumos, au vrut s-o ia soprană la Corul sindicatelor, n-a primit, n-are timp, și nici bătrînul n-ar fi fost de acord.

Îl întrebase pe profesorul lui de geografie :

„Dumneavoastră v-ați certa cu soția ?

„Ce întrebare mai e și asta ? se nedumerise profesorul.

„Mă interesează foarte, foarte mult, nici nu vă închipuiți...

„Știi bine că sînt burlac.

„Să admitem că ați fi căsătorit.

„Admitem, dacă ții neapărat, deși n-ar trebui să te preocupe poveștile astea pe care, oricît ai vrea, tot nu poți să le pricepi la vîrsta ta. Oamenii se ceartă din multe pricini, eu nu le știu pe toate, știu numai că se poate trăi și fără ceartă... Nici n-aș avea timp să mă cert...

„Și dacă v-ați căsători cu o femeie imposibilă ?

„Cine mă obligă să mă căsătoresc cu o astfel de femeie ?

„Să zicem că ați face-o din greșeală ! insistase el.

„Cred că greșelile se pot repara".

Acum se mișcă și mobilele din hol, se sparge ceva, poate cristalul de pe măsuța cu flori, da, da, cristalul.

„Dă-mi hainele !

„Ce să faci cu ele ?

„Să mă-mbrac și să mă duc.

„Unde să te duci ?

„Ce te privește pe tine ?

„Uite că mă privește !

„De ce dai în mama ?" strigă el.

Strigă de după ușă, îi dau lacrimile și așteaptă. Cîteva clipe se face liniște. Bătrînii, surprinși, nici nu îndrăznesc să mai respire, apoi : jap, jap ! două palme și strigătul mamei, și ușa camerei lui, care se deschide brusc, izbindu-l în umăr.

„Tu de ce nu dormi ?

„Dacă voi vă certați și vă bateți...

„Noi sîntem noi, și tu ești tu !

„Dă-mi cheia să-mi iau hainele !

„Femeia lui Dumnezeu, ce să faci cu hainele în miez de noapte ?

„Să mă-mbrac și să mă duc".

„Dacă nu pomeneam de nea Cristache, se mustră el, aveam liniște în noaptea asta, bătrînii se odihneau șapte ore, se sculau bine dispuși și flămînzi, mîncau pe săturatele și se duceau la lucru. Nea Cristache, nea Cristache, de ce nu vrei să ne lași în plata domnului ? Doar ți-am spus că mama nu-i o zînă, nu ține la dumneata și nu-i face plăcere să te mai vadă. Crezi că-i de ajuns să fii încăpățînat și să cazi în genunchi în fața ei ? Prietena mea, Mihaela, pe care n-o cunoști (și-i mai bine, fiindcă altfel, cine știe, i-ai tri-

mite poezii...), mi-a spus într-o zi cînd am întrebat-o cine-i tipul care tot oprește mașina la poarta ei, că cei mai imposibili oameni din lume sînt aiuriții care nu vor să priceapă cum stau lucrurile în materie de dragoste. A fost o dată singură la teatru și s-a legat de ea un domn bătrîior, tuns chilug și mirosind a colonie de liliac. Și de-atunci două săptămîni n-a vrut să se mai dea la o parte, o urmărea în drum spre facultate. «Dă-te, domnule, la o parte», îi striga Mihaela, iar el zîmbea și se-nchina în fața ei. Cînd ieșea de la cursuri, îl găsea în stradă, rezemat de mașină, același, zîmbăreț și cu speranțe. «Dă-te, domnule, la o parte, că strig să vină miliția!» Inutil, omul nu pricepea, ori nu auzea. Într-o zi i-a făcut o vizită acasă și-a căzut în genunchi în fața ei, și-a plîns, și-a rugat-o să-l ia de bărbat. «Dă-te, domnule, la o parte, că-ți dau cu ceva în cap!» i-a strigat Mihaela, și-a pus mîna pe vaza de flori. Nea Cristache, dumneata de ce nu te dai la o parte? Ne-ai stricat încă o noapte, și-avem atît de puține nopți! Tata e absolut convins că mama o să vină la dumneata în noaptea asta cu tot calabalîcul și cu C.E.C.-ul de 5 000. Cred că tata se-nșală. Mama o să se ducă la o colegă de serviciu. Urît din partea ei, iar o să afle colegele și-o să aibă ce vorbi două săptămîni. Oameni buni, de ce strigați așa, de ce v-ați pierdut mințile? Începeți cearta și-i dați înainte, uitați de mine, uitați de vecini, uitați chiar și de bătrînețea care se-apropie și-o să vă rîdă în nas. Gata, am pus mîna pe voi, acuma degeaba vă pare rău, nu se mai poate repara nimic. Copilul, copilașul! Copilul vă spune că mai are și alte treburi, decît să v-asculte pe voi cum vă-njurați și vă faceți de două parale. O să v-audă vecinii, și mîine dimineață o să-mi fie rușine să ies. În fiecare dimineață vecinii se uită la mine și-i simt că ar vrea să mă-ntrebe ceva, și-atunci trec repede pe lîngă ei, cu ochii plecați".

Mama își adună niște haine într-un geamantan:

„Dă-mi și niște bani!

„Ce să faci tu cu banii în miez de noapte?

„Îmi trebuie mîine și poimîine...

„Poimîine iei salariul.

„Știi bine că am de plătit niște datorii".

Acum discută liniștit, gospodărește despre datorii, care cît are de dat și cui anume. Mama a împrumutat de la

tanti Angela opt sute de lei să-și ia pantofi și stofă de taior de ziua ei, tata a împrumutat două sute de la inginerul de sector ca să cumpere șampanie de ziua mamei. De banii lor nu s-ating, banii lor s-adună pe cecuri cu dobîndă, tata are un C.E.C. de 15 000, mama două de 10 000 ; din trei în trei luni participă la tragerea specială și se roagă lui Dumnezeu să cîștige o mașină. Mama o să-i dea C.E.C.-ul lui neo Cristache în păstrare.

„Hai să ne culcăm !

„Tu ești chior, tu nu vezi că eu plec ? !

„Unde Dumnezeu să pleci ?

„Mă duc la Marilena.

„Așa să ai tu bine, cum te duci la Marilena.

„Om bătrîn, să-ți fie rușine ! Dacă nu crezi, dă telefoane, vino acolo, vino, da' să nu stai, că nu vreau să te mai văd, vino numai ca să te convingi, că știu eu ce ți-a intrat ție în cap și nu-ți mai iese ! Crezi că de Cristache al tău îmi arde mie ? Scap de un nenorocit și să mă leg repede de un altul ? Doamne ferește, mă duc în noaptea asta la Marilena, iar de mîine încolo o să mă descurc într-un fel, cînd mai bine, cînd mai rău, dar la tine nu mă mai întorc. De atîția ani te spăl și-ți dau demîncare, și nu ies din vorba ta, și tot nu-i bine, acuma, gata. mi-ajunge, nu mai pot, dă-mi drumul că urlu !"

Se deschide o fereastră la etaj și o femeie întreabă : „Voi n-aveți somn, mă ?"

„Au dreptate vecinii, de ce să suporte atîtea scandaluri ! Dacă aș fi în locul lor m-aș duce la miliție, ori la procuratură și aș pretinde să fie liniște în casa asta : «Mihăescu ăsta ori își bagă mințile-n cap odată pentru totdeauna, ori se mută în altă parte, undeva, la marginea orașului, unde nu-l aude nimeni cînd strigă la nevastă...»

Tata nu prea ține seama de vecini, îi ia cam de sus, se crede mai instruit decît ei și cu o poziție socială mai solidă, face parte din intelectualitatea tehnică bucureșteană, maistru apreciat, decorat, are liceul și-un an de politehnică, dacă ar avea și un pic de respect pentru nevastă, și copil și vecini ar fi și mai bine !... Am întrebat-o și pe Mihaela :

„Tu te-ai certa cu bărbatu-tău ?

„Vai, la ce-ți mai umblă și ție mintea ! a rîs ea. Ești copil, ce-ar fi să te gîndești la altceva ? De ce să mă cert ?

Și cînd să mă cert ? Doar o să am atîta de lucru ! (El își amintise că și profesorul de geografie îi spusese că n-o să aibă timp să se certe. Curios !) Încearcă, îl sfătuise Mihaela, să trăiești la vîrsta ta ! Cum se ceartă alții, să te intereseze mai puțin. Nu-i vezi, nu-i auzi ! E o chestiune de educație a voinței. Dacă eu nu vreau să văd și s-aud, atunci nici n-o să văd, nici n-o s-aud. Altfel, unde-ai ajunge ? Îți spun eu unde. În crișmă, ori, și mai rău, la Central..."

Mama iese trîntind ușa, strigînd ajutor, tata aleargă pe scări, după ea. Sus, la etaj, se deschid ferestrele, cineva, crezînd că e vorba de hoți, începe să fluiere.

„Mîine dimineață n-o să ies din casă, o să ies abia mîine seară, după ce se culcă vecinii. Știu și colegii că ai mei, bătrînii mei, se ceartă și se bat, și sînt curioși să afle de ce.

Dacă vine bătrînul și deschide ușa (cum știe el să deschidă ușile smucit, de parcă ar vrea să le smulgă din țîțîni) mă pocnește drept în frunte. De ce-oi fi stînd aici, în dreptul ușii ? ! Pot să mă ridic și să mă tîrîi pînă la pat. patul meu cu arcuri rupte, și să mă-ntind, să-nchid ochii și să dorm, ori să visez cu ochii deschiși. În somn visez puțin, și doar spre dimineață ; aceste vise, pe care nu pot să le stăpînesc în desfășurarea lor, să le ajustez pe ici pe colo, pentru a fi pe gustul meu, în general mă obosesc, uneori îmi dau dureri de cap ; mult mai mult îmi place să visez cu ochii deschiși ; să-mi compun eu visele, să umblu prin locuri despre care am auzit, ori am citit în cărți și să mă port altfel, mai civilizat și mai inteligent decît în realitate ; în toate visele cu ochii deschiși am cel puțin 25 de ani, uneori ajung și la patruzeci, tatăl unui băiat care îmi seamănă și al unei fetițe obraznice. Tîmpenie, asta-i curată tîmpenie ! Mai ales dacă ar fi să cred, și n-am nici un motiv temeinic să nu cred, că mai toți oamenii în vîrstă își recheamă din amintiri copilăria și prima tinerețe. Cîndva, cîndva o să mi se-ntîmple și mie una ca asta. Deocamdată aș vrea să am 28 de ani, să fiu căsătorit de trei ani și să mă cert prima oară cu Luminița.

„De unde-mi vii la ora asta ?

„Am fost pe la Eliza, am stat la povești.

„Eliza a plecat în concediu de opt zile.

„Ei, da ! Că tu știi mai bine.

„Hai să verificăm ! Să-i dăm un telefon.

„Dacă nu mă crezi pe cuvînt, te las aici și mă duc.

„Unde ?

„Asta mă privește !"

Bătrînul se-ntoarce călcînd pe vîrfuri ; deschide și închide ușile cu grijă ; apoi scoate telefonul din priză. E convins că după cel mult o oră Eleonora o să-l cheme, cerîndu-i iertare, altfel unde să se ducă, unde să-și petreacă noaptea? De ce nu pricepe ea nenorocita (Doamne, iartă-mă) că ăla nu moare de dragul ei, și-a făcut mendrele, acum gata, alta la rînd. Nici casă ca lumea n-are nenorocitul, o cămăruță de mansardă, o chilie puturoasă, cum o să stea Eleonora acolo ? Degeaba. În noaptea asta n-are ce să mai caute aici, a ieșit din inventarul casei să doarmă în Gara de Nord. Fata de serviciu s-o fi culcat ?

„Tudoriță nene, ca să vezi cum le potrivește dracu...

„Lăsați că se-ntoarce dînsa !

„Știu, știu, dar nu mai depinde de ea. Tu ce-ai văzut aici să nu spui nimănui, chiar dacă ți-ar plăti, mai bine te plătesc eu și să taci, așa-i, Tudoriță nene ? Ce-ai văzut și ce-o să mai vezi... Oare avem noi pe-aici niște băutură, cum ar fi niște coniac ? ! Dacă n-avem, ne ducem pînă-n colț și cumpărăm. Ia tu 30 de lei și du-te !"

Tudorița n-are nimic împotrivă, ia banii și dă fuga după coniac. El se apropie pe vîrfuri de camera băiatului : „Grig, tu dormi ? Grig... dacă nu dormi, hai să te văd... Doarme, ori se preface că doarme, totuna, asta-i situația, dacă mă blesteamă acum, o să priceapă mai tîrziu cum stau lucrurile și-o să mă ierte, pe asta mizăm toți".

„Dragă Luminița, n-aș vrea să ne certăm.

„Nici eu, dar cred că așa ceva nu e posibil.

„De ce ?

„Așa mi-au spus toți, chiar și-ai mei, care se ceartă foarte rar, foarte rar, cam de două ori pe an. Ca să nu-ți mai vorbesc de unchiul Pandele, care pretinde că fără certuri viața ar fi din cale-afară de plicticoasă.

„Cred că noi, noi doi nici n-o să avem timp de ceartă. Judecă și tu : pînă la 24 de ani, studenția, învață, învață

zi și noapte ; pînă pe la 28 de ani, doctoratul, asta-i o chestie și mai grea : pînă la 35...

„Doar nu înveți chiar tot timpul, în orice caz, cît durează o ceartă ? Cel mult o jumătate de ceas, cu puțină atenție și discreție în gesturi poți să te certi și pe stradă, în drum spre facultate, ori spre teatru, sau acasă, între două feluri de mîncare.

„Și de ce ne-am certa ?

„Depinde, se ivesc atîtea chestii !

„Dragă Luminița, ai niște păreri care mă îngrijorează."

Tudorița nu știe, ori nu poate să vorbească în șoaptă, are o voce bărbătească, plină, de comandant. „N-avea coniac, dacă vreți vin"... „Cum să n-aibă coniac ? Găsești pe toate drumurile !" Dar tata o crede și desfundă sticla de vin. Și bea. Și-o trimite pe Tudorița la culcare.

„Dragă Luminița, e o chestie pe care n-o pricepi : de ce un bărbat de 40 de ani își lasă nevasta să plece în miez de noapte, apoi se-ncuie în dormitor și bea un vin prost ?

„S-o fi săturat de nevastă !

„Are și-un copil...

„Da, are și-un copil ! Ei și ?

„E o chestie pe care tu n-ai cum s-o pricepi.

„Dar tu ai ?

„Mie mi-a spus mama, chiar mi-a atras atenția..."

Încearcă să evite cel mai mic zgomot pentru a nu-l deranja pe taică-său. Ia din șifonier o cămașă, pantofii de duminecă, o pereche de pantaloni și o jachetă ; dacă ar ști unde ascunde taică-său banii, ar lua și cîteva sute de lei ; traversează holul cu pantofii în mînă, deschide și închide ușile cu grijă, încuie ușa de la intrare. Noapte de început de iunie, zgomot îndepărtat de tramvaie. Pe-aici nu trece nici un tramvai, o să meargă pe jos, tot n-are bani. A uitat să-și ia toc și cerneală și cîteva coli de hîrtie. Mîine dimineață, la opt, trebuie să se prezinte la concurs.

Optzeci de candidați din toată țara, toți de vîrsta lui, cei mai buni la matematică. Ar vrea să aibă emoții, e firesc să ai emoții înaintea unui concurs atît de important, să stai noaptea întreagă și să rezolvi probleme complicate, pînă încep să te usture ochii, pînă-ți cade tocul din mînă, e firesc ; n-are nici un fel de emoții, știe că va reuși, a mai cîștigat concursuri pe țară copilul minune (pînă la probe

contrarii, care se ivesc ceva mai tîrziu, pe la douăzeci de ani). Există (i-a spus taică-său) un prag pentru toți copiii minune ; oare de unde știe taică-său, și de ce-i atît de sigur ? ! Există un prag greu de trecut, trebuie să ai capul tare și-o voință de fier. „Nu există un asemenea prag, nu cred, nu admit. Dacă ți-aș spune că nu există, iar mi-ai da peste nas că la șaisprezece ani nu pricepi mai nimic. De ce te-ai certat cu mama și-ai lăsat-o să plece în miez de noapte, și te-ai închis în dormitor și bei vin prost, adus de Tudorița ? Nu există un asemenea prag și nici copii minune, există numai oameni minune ; cînd lucrezi la uzină și dumneata ești un om minune, și cînd îi aduci mamei șampanie și flori de ziua ei, și cînd urmărești drumul sateliților... Să nu te superi și nici să nu te sperii că am plecat de-acasă, trebuia să plec, nu vreau să dau ochi cu vecinii mîine dimineață. Dacă Teofil ar avea o cameră a lui, m-aș duce la el și-am vorbi toată noaptea despre pragul ăsta blestemat care nu există, nici el nu crede că există. Teofil stă în cameră cu frate-său mai mic, doarme într-un pat cu el, ziua vine și soră-sa în camera asta să învețe, învață toți trei într-o cameră, și nu cred că există un prag."

„Bună seara, vă rog să mă iertați... Părinții mei s-au certat și a trebuit să plec de-acasă ; și n-am nici un ban, ați putea să-mi împrumutați 25 de bani să telefonez unui coleg ?

„Da, poftim ! și omul îi întinde o hîrtie de cinci lei.

„Nu, nu, vă rog, 25 de bani.

„Poftim și 25 de bani.

„Unde aș putea să vă întîlnesc mîine ?

„Nu sînt de pe-aici... Plec în noaptea asta.

„Încă o dată vă rog... și vă rămîn îndatorat.

„Zi-mi să fiu sănătos.

„Să fiți sănătos !

„Asta-i chestia principală".

Pînă la cabina telefonică mai are vreo douăzeci de pași și încă nu s-a hotărît cui să telefoneze. Cine să-i deschidă ușa la ora asta ?

„Grig... aici. Dormeai ?

„Nu, mă tot gîndesc la cîte prostii ți-am spus și mi-e rușine, tu ce faci ? !

„Nimic, mă plimb. Vrei să cobori peste un sfert de ceas ? Nu, nu, altceva, n-am unde să dorm. O să-ţi explic. Dragă Luminiţa, peste un sfert de ceas ne vedem şi-o să-ţi explic. Nu, nu, nimic grav".

4 După optsprezece minute de la începerea concursului (colegul din dreapta, care avea ceas, îl asigură de trei ori că nu trecuseră decît optsprezece minute) împături foile de hîrtie, astupă sticla de cerneală şi îşi duse mîinile la spate ; terminase primul, într-un timp record, şi era absolut sigur de exactitatea rezultatului obţinut (se aşteptase la nişte probleme mult mai dificile, care să-i dea bătaie de cap şi să-i pună la încercare pregătirea şi talentul de matematician, cînd colo, mai nimic...). Ar fi putut să predea lucrarea şi-apoi să iasă din sală, atrăgînd atenţia şi întrebările celor care aşteptau pe culoar, părinţi şi rude şi prieteni de-ai concurenţilor, dar îl ţinea aici, în bancă, mîndria de învingător, şi îşi repeta, insistent, că după atîtea mizerii zilnice are dreptul la această mîndrie, nimeni să nu i-o ia în nume de rău, matematica e partea lui cea mai tare, de-aici îi vine din cînd în cînd cîte o mulţumire, el nu face nici un efort deosebit, şi nici nu vrea să pară mai cu moţ.

Ceilalţi şaptezeci şi nouă se foiesc în bănci şi asudă, nu mai scîrţîie nici o peniţă, colegul din dreapta îi dă un ghiont disperat, cel din stînga sisîie ca un şarpe, profesorii se plimbă printre bănci, pantofii unuia dintre ei scîrţîie discret, pantofi noi.

„Dumneata renunţi ? !

„Nu, nici gînd, am terminat.

„Măi, măi ! se miră ironic profesorul cu scîrţ, şi învins de curiozitate despăturește hîrtiile primei pagini şi-abia după cîteva minute faţa i se destinde într-un zîmbet patern : E, hai, du-te şi te plimbă, du-te la ştrand !

„Aş vrea să-mi mai daţi o problemă.

„Lasă, lasă...

„Una mai grea." insistă el.

Dar profesorul se înnegurează brusc, îi ia lucrarea și se-ndreaptă spre catedră. „Aș fi vrut să mă-nțelegeți exact, era foarte important pentru mine să mă-nțelegeți, dacă v-am cerut o problemă mai grea, n-am făcut-o din vanitate, simțeam nevoia să-mi încerc puterile, să scriu și să șterg, să rup foile, să-mi dea lacrimile, să năduşesc în rînd cu toții, și-abia după aceea să vă predau lucrarea și să ies din sală cu teama că undeva am greșit și voi fi învins. Îmi dau seama ce credeți despre mine, și asta îmi strică toată ziua. Da, știu, în meseria dumneavoastră aveți de-a face cu tot felul de obraznici, iar dintre aceștia cel dintîi sînt eu, deșteptul !"... Are o cămașă curată, i-a spălat-o Luminița azi-noapte, are pantalonii călcați, are o pereche de pantofi comozi, e-o adevărată plăcere să-i porți, are și-o sută de lei în buzunar (din economiile Luminiței), e sătul și sigur de victorie, iar afară, pe culoar, îl așteaptă Luminița, are cine să-l aștepte și pe el. În miez de noapte, fata asta, oarecare (cel puțin așa o socotise pînă acum), îi ieșise în întîmpinare și, apucîndu-l de mînă, ca pe-un copil, îl condusese pînă în fața blocului unde locuia. „Acum să te prefaci în pisoi. Încet și pe vîrfuri, să nu ne simtă nimeni." O însoțise, cum îi poruncise ea, pe vîrfuri, pînă la etajul unsprezece, binecuvîntînd pe cei care stricaseră instalația electrică.

„Ce-o să zică ai tăi ?

„Ai mei n-or să zică nimic, ai mei dorm și n-o să afle, fiindcă o să te țin în vestibul ca pe-o mătușă din provincie, te superi ? Stai aici, stai cuminte și o să-ți aduc ceva de-mîncare, și o să-ți spăl cămașa asta, și-o să-ți dau niște pantofi de-ai lui frate-meu, pe care el nu-i mai poartă din iarnă, și o să-ți aduc aici salteaua mea de plajă. Vai, ce-am putut eu să-ți spun despre mama ! își amintise ea. Cînd am ajuns acasă, mama se plîngea de dureri de cap. I-am sărutat mîna și-am căzut în genunchi în fața ei. Tu nu crezi că o durea capul din pricină că eu vorbisem atît de urît ? ! Mamele simt și pătimesc ele pentru prostiile copiilor.

„Nu, nu cred.

„Nici n-ai auzit ce-am spus, la ce te gîndești ?

„Dacă am avea casa noastră, îndrăznise el.

„Ce idee ! se amuzase Luminița. Cu ce să plătim chiria ?

„Aş da meditaţii la matematică.

„Bravule, dragule.

„M-aş angaja la construcţii, să duc în spate saci de ciment.

„Tu ? Hai să te sărut !

„Dacă am avea casa noastră..."

Dimineaţa, pe la cinci şi jumătate, ea îi adusese cămaşa călcată şi un pachet cu sandvişuri, invitîndu-l să se-mbrace repede şi să plece înainte de a se scula ai ei, bătrînii, dar neapărat să se-ntoarcă pe la şapte fără un sfert, fiindcă avea să-i spună ceva important. O ascultase întocmai, o oră şi ceva rătăcise pe stradă cu pachetul de sandvişuri în mînă, întrebîndu-se cum ar putea să facă rost de nişte bani, cel puţin de o mie de lei, absolut necesari plecării în vacanţă la munte sau la mare împreună cu Luminiţa. Ar fi vrut să plece în vacanţă ca un salariat cu bani număraţi, cu nevastă şi bagaje multe şi cu tot felul de necazuri, de care să se elibereze de la o zi la alta, sub privirile încurajatoare ale nevestei.

„Ce voiai să-mi spui ? o întrebă pe Luminiţa la întoarcere.

„Că nu-i bine să te cerţi cu ai tăi şi să fugi de-acasă — şi ea se aşeză pe un scaun în faţa lui şi îi luă mîinile într-ale ei. Dacă te cerţi şi fugi azi, mîine o să te întorci pocăit, nespălat şi mort de foame, şi-o să-ţi fie şi mai greu. Asta o ştiu de la frate-meu, care a fugit o dată, şi n-ar mai face-o pentru nimic în lume. Crezi că n-am dreptate ?

„Ba da... într-un fel, dar atîtea îndemnuri la cuminţenie şi bună-cuviinţă mă plictisesc îngrozitor ! o avertizase el. Şi asta numai din pricină că eu sînt cuminte, şi fricos şi bine crescut, îndemnurile, toate, nu izbutesc decît să mă scoată din sărite. «Să nu fugi de-acasă !» Nu, n-o să fug, cum vrei să trăiesc, şi unde ? ! Dar tragedia vine de-acolo că mă ştiu mai deştept decît ai mei, şi fără să vreau încep să mă uit la ei de sus. Am citit mai mult, am umblat mai mult, am cunoscut oameni la care ei nici nu îndrăznesc să se uite. Luminiţa, ai vrea să ne petrecem vacanţa împreună ?

„Unde ?

„Găsim noi... găsim o gazdă, undeva !

„O, eşti grozav ! şi Luminiţa rîse cu poftă. Cine să ne închirieze nouă o cameră. Cine să-ţi închirieze ţie, că tu eşti

bărbatul, tu răspunzi, trebuie să prezinți buletinul, și cînd or vedea că ai șaisprezece ani neîmpliniți...

„Anii nu contează, aș vrea să înțelegi măcar tu, ci cum gîndești și cum te porți... Dacă eu vreau să trăiesc la altă vîrstă, decît la vîrsta mea, cine să-mi stea împotrivă, și cu ce drept? Iar dacă mă duc cu tine în vacanță, și stau cu tine la o gazdă, asta nu înseamnă aventură, am eu mutră de aventurier?

„Ce contează mutra!

„Ba contează!

„Ba nu. Altceva...

„Ce?! Că tu le pricepi pe toate.

„Cum te interpretează alții. Ai șaisprezece ani? Stai la locul tău și așteaptă pînă cînd ți-o veni rîndul și pînă cînd îi fi în stare.

„Profesorul Pamfil, își amintise el, s-a căsătorit la șaptesprezece ani fără două luni, cu dispensă, ca să aibă cine se-ngriji de el și de frații mai mici și de maică-sa bolnavă.

„Măi, măi! făcu Luminița, de unde știi cînd s-a căsătorit profesorul Pamfil?! Te pomenești că ți-o fi cerut părerea!

„Fără, fără ironii de două parale, o respinsese el, iritat. Mi-a spus chiar dînsul, dacă vrei să mă crezi, dacă nu, poftim! continuă cu ironiile.

„Tu n-ai frați mai mici și nici maică-ta nu-i bolnavă. Tu ești ori prea deștept pentru vîrsta ta, ori prea prost, nu, nu prost, prea naiv, una din două, hotărîse Luminița, cu o neașteptată gravitate. De ce nu-ți place să ai șaisprezece ani?

„M-am plictisit de ei.

„Atunci de douăzeci și cinci de ani, de treizeci și de patruzeci o să te plictisești și mai repede, și mai cumplit. Cum o să te plictisești și de mine într-o zi; de ce nu-mi scrii poezii? Hai că te-am prins!

„N-am scris în viața mea.

„Ba ai scris. Pentru Cristina, și Luminița începu să recite: «Razele de soare, care pătrund în fiecare dimineață în camera mea și-mi înțeapă ochii, trezindu-mă la viață, sînt privirile ochilor tăi...»

„Dacă nu încetezi imediat, te plesnesc.

„Glumești!"

Dar el nu glumise, îi dădu una peste gură : glumele ei, împrumutate de la vreo fișneață oarecare, îl întăritau cumplit ; astea sînt nimerite pentru nătărăi, și-atît. În clipa următoare, văzînd-o cum își duce palmele la gură, supusă, înfricoșată, și cum își șterge lacrimile, simțise o zguduire în tot corpul (poate o răzvrătire a duioșiei și bunei-cuviințe din el) și-apoi căzuse moale pe covor la picioarele ei. Abia după vreo cinci minute biata fată, gata să leșine și ea, reușise să-l aducă în simțiri cu trei pahare de apă și strigăte disperate.

„Nu-i genul meu să dau palme, zîmbise el.

„Parcă asta ține de gen !

„Ține, absolut. Da' de unde știi de poezie ? N-am ciut-o nimănui. Era o poezie proastă și-ncîlcită, dovadă că n-a avut nici un efect. Alta n-o să mai scriu. N-ai o cămașă de-a lui frate-tău să mă schimbi ? Zău, de ce trebuia să torni atîta apă ; m-ai udat tot... și pe pantaloni.

„Vrei să-ți dau niște pantaloni ?

„Darnică mai ești cu hainele altuia !

„Ascultă, băiețaș, rîse Luminița, tu vorbești cu mine ca un bărbat cu nevastă-sa, pe cuvînt, exact cum vorbește taică-meu cu maică-mea : «Ia vezi tu de ciorapii ăia, s-or fi uscat ? ! Ia nu te mai băga în toate ! Deșteaptă mai ești tu cînd n-ai nimic de pierdut !» Zău, e plicticos să fii bărbat și nevastă.

„Asta de la cine-ai mai auzit-o ?

„E o constatare personală.

„Dă-mi voie să mă-ndoiesc. Tu știi multe de la Mariana, care știe și mai multe, ia fă bine și las-o cu ale ei, altfel o să ne certăm ! Promiți ?

„Promit !"

Și imediat își amintise ce îi spusese Mariana după trei săptămîni de căsnicie : „Mi-a zis să tac — și-am tăcut ! mi-a zis să mă duc după țigări — și m-am dus ; mi-a zis să nu mă duc la cinema fără el — și l-am ascultat întocmai ! «Așa ! acuma ești nevastă !» a rîs el. Sînt, sînt, dar el habar n-are că atunci cînd mă duc după țigări mai trec și pe la galanterie să văd ce-ar mai fi nou pentru mine, iar cu cinematograful mă descurc eu, și nici nu mă dau în vînt după filme".

„Te conduc pînă la liceu, îi propuse Luminița, și se gîndi că în timpul cît el o să fie la concurs, ea o să dea o raită pe la magazine, ca o nevastă, iar dacă o s-o întrebe : «Pe unde mi-ai umblat ? !» o să-i spună, privindu-l în ochi : «La bibliotecă, am citit ceva din Marin Preda, aia cu Moromeții ăia care tot se ceartă și se-nghiontesc... și-o să-ți țin pumnii, uite-așa, zău !»"

Iar el, convins că la ora asta Luminița îl așteaptă pe culoar, ori în fața liceului, tremurînd de emoție : „O fi știut, n-o fi știut, dacă pierde concursul ?" se gîndea : „Nici nu vreau să mă căsătoresc cu o fată deșteaptă sau, în orice caz, mai deșteaptă decît mine. Toți susțin că femeile prea deștepte sînt lipsite de farmec, au o luciditate care paralizează, și-apoi cum o să-i spui unei femei deștepte : «Ia vezi de cartofii ăia !» Ori : «Șterge copilul la fund».

„Ți-am spus că ești liber", îi aminti profesorul.

Vecinul din dreapta, care, după încercări disperate de a rezolva măcar o problemă, se împotmolise definitiv, îl apucă de mînă și-l trase mai aproape de el, rugîndu-l din priviri să-i dea o mînă de ajutor, ca să nu se facă de rîs. Venise băiatul dintr-un colț de țară, instruit de profesori conștiincioși, care-și puseseră mari speranțe în el. Venise și pierduse, și era disperat, încît lui Grig i se făcu milă de el, dar în alt fel, decît să-i strîngă mîna, încurajator, nu putea să-l ajute. Băieții ăștia buni, sîrguincioși, în care se pun atîtea speranțe și care pierd atît de ușor ! Pierd, fiindcă nu pricep niște lucruri elementare, mai ales cînd e vorba de matematică. În primăvară, la o oră de dirigenție, poate dintr-o curiozitate de educator, poate — respectînd, pur și simplu, o indicație a directorului școlii — profesorul diriginte îi întrebase pe toți din clasă ce gînduri au, ce și-ar dori să realizeze mai important în viață etc. Cei mai slab pregătiți se repeziră să dea niște răspunsuri cam teribiliste (imitații după răspunsuri de bun simț, date de personalități marcante). Astfel : „Îmi propun ca pînă la 40 de ani să descopăr leacul cancerului !" „Îmi propun să cercetez solul lunar !" „Îmi propun să scriu un ciclu de romane, care să oglindească" etc. Sau o fată miorlăită, cu mulți de patru în catalog : „Doresc să studiez arheologia și să fac descoperiri de importanță capitală..." (Asta măcar rămăsese repetentă pentru a doua oară, și a doua zi după repetenție se

logodise, fată de șaisprezece ani, cu un șofer afemeiat și beţiv.) Ascultîndu-și colegii, el se gîndea : „Nu pretind că aș fi mai bun, mai cinstit, dacă vreţi mai puţin farseur decît voi, totuși cum de nu vă temeţi c-o să vi se rupă limba, chinuind-o cu fraze atît de sforăitoare ? Ușor se-nvaţă frazele astea și se ţin minte, mai greu e să-nveţi regula de trei simplă !"... Cînd îi venise și lui rîndul, anunţase, cam bîlbîit, că ar vrea să întocmească niște manuale de aritmetică și de algebră în așa fel, încît toţi elevii, încă din primii ani de școală, să îndrăgească matematica exact cum ai îndrăgi o fată, ori o carte de aventuri... Cu acest răspuns, izbutise să producă ilaritate :

„Grig, m-ai dezamăgit !

„Nu ești tare la idealuri.

„Habar n-ai să visezi.

„Crezi că din manualele tale o să priceapă ceva chiar și Conovăţ ?" (Acest Conovăţ fiind idiotul clasei.)

Iar el asculta și tăcea, mulţumit ; învinsese, ironiile celorlalţi nu făceau altceva decît să-i confirme victoria. „Mi-ai plăcut, bătrîne, îi spusese în recreaţie Teofil Popescu, ești un tip realist, poate chiar prea realist pentru vîrsta ta. Ce-ar fi să înveţi și tu niște fraze sforăitoare ? ! Uneori prind bine !" „Niciodată ! se răzvrătise el, o știi și tu, o știu atîţia alţii, tu de ce nu le-nveţi ?" Matematician — un om din cifre și formule, exact în toate, realist pînă-n măduva oaselor — și-așa mai departe, povești. „Poate că ești un tip prea, prea realist", observase Mihaela. „Poate că ești prea, prea realist, observase profesorul de geografie, încearcă să descoperi poezia matematicii și mai ales poezia vieţii !"

Pe culoar se plimbau trei femei în vîrstă, cu sacoșele în mînă, și el înţelese că femeile au fost la piaţă, ori la magazine și, după ce-au tîrguit multe și de tot felul, s-au gîndit să treacă și pe-aici, poate că află vreo veste bună despre copii. „Unde ești, fată ? !" și alergă pe culoar, coborî în fugă două etaje, convins că o va găsi pe Luminiţa în faţa liceului, ori la cofetăria de vizavi. „A, da, înţeleg, o scuză el, nici nu ţi-a trecut prin cap că o să termin lucrarea în optsprezece minute, ei, da, asta se cheamă lipsă de încredere, doar ţi-am spus de-atîtea ori că sînt un bun matematician, un tip cu perspective în domeniul ăsta, chiar și

profesorul Pamfil e de acord. Ori nu ți-am povestit cum m-a chemat la dînsul, la Institut, și mi-a zis : «Ce mai faci, colega ? Aud că ai planuri mari». Cît m-am rugat de taică-meu, care îl știa pe profesor, să-i dea un telefon și să-l convingă să aibă grijă de mine ; aș gîndi altfel, aș umbla altfel, aș vedea lumea cu alți ochi dacă un profesor academician, de renume mondial, și-ar aduce aminte și de mine din cînd în cînd, de ucenicul ăsta cu pantofi și cămașă de împrumut. Dar tata, auzind ce-ar trebui să facă, s-a speriat de moarte, a dus degetul la gură : «Sssst ! cum o să telefonez unui academician !» și m-a trimis urgent la culcare. I-am scris eu profesorului cine sînt și la ce școală învăț... Bine, fată, dacă nu m-ai așteptat tu, o s-aștept eu, cineva trebuie să aștepte, iar la nevoie chiar să se sacrifice, altfel ar fi un scandal și-o ciomăgeală..."

Era abia zece fără douăzeci de minute, prea devreme pentru a intra într-un restaurant, prea devreme chiar și pentru o plimbare în parc. „La ora asta se plimbă numai cei fără nici un rost pe lume, se gîndea el, acuzator, e destul de rușinos să te plimbi dimineața, cînd ceilalți sînt la lucru", dar ce-o să facă ei doi pînă la prînz ? ! Și iar se gîndi la casă, dacă ar avea o cămăruță a lor, patru pereți și-un ochi de fereastră ar fi ideal, nici nu-și dorește mai mult decît o cămăruță, acolo, ceva intim, prielnic inimii și gîndului. Asta, cu inima și gîndul o citise undeva, nu mai știa unde... Avea o memorie care înregistra de toate : formule, citate, vorbe de duh auzite în trecere pe stradă... O zări pe Luminița pe trotuar, la vreo sută de metri, se uita la o vitrină cu pantofi de vară. „Doamne, fetele astea care fac doi pași pe stradă și se opresc să vadă ce-i aici, ce-i dincolo, nimic nu le scapă, chiar dacă merg, dacă vorbesc și-ți răspund la întrebări, tot trag cu coada ochiului la vitrine, boala lor."

„V-a dat drumul ? ! se miră fata.

„Mi-a dat mie, care am terminat în optsprezece minute, exact în optsprezece minute, erau niște probleme cu care mi-am bătut capul în urmă cu doi-trei ani. Pe unde-ai umblat ?

„Pe unde să umblu, ce-ți închipui tu ? și îl privi senin în ochi : am fost la bibliotecă să citesc un articol despre tinerii ăia furioși din Anglia, zău că sînt niște tipi !

„Ce articol ? întrebă el cu o sclipire de bucurie în ochi.

„Din Contemporanul...

„Un articol mai vechi.

„Da, mai vechi.

„A apărut exact cu trei luni în urmă, pagina a doua, jos, și o mîngîie pe frunte cu o satisfacție de profesor, care se convinge încă o dată că nu a cuvîntat în zadar. Chiar dacă o să crească copii și o să se ocupe de bucătărie, e obligatoriu să știe și ea ce se petrece în lume : da, e plăcut să-ți auzi viitoarea soție vorbind despre tinerii furioși englezi. Și ce propui să facem acum ? Încotro ?

„Mă întîlnii cu Sevasta, care mi-a spus că ei pleacă la Snagov... adică ea, Teofil, Cristina și Măndiță... și ne-au invitat și pe noi... au o mașină cam hodorogită, da' merge. De acord ?

„Iar cu gașca ? se strîmbă el.

„Iar, iar ! Cînd am mai fost noi cu gașca ? Mă rog — și ea se răsuci puțin, cu spatele la el — nu insist, dar altă ocazie să ajungem la Snagov nu se mai ivește una-două ; și am chef de-o plajă, în fiecare an, în prima zi de vacanță, mă duc la strand, ești obosit ?

„Ce motiv aș avea să fiu ?

„Vai, de-ai ști tu cum arătai pe salteaua aia din vestibul, cred că am stat o oră să mă uit la tine, mic, și slab, și sărman".

5

„Dacă arătam mic și slab și sărman, se gîndea el, nu trebuia să te zgîiești atîta la mine, iar dacă tot te-ai zgîit, era mai bine să nu mi-o spui. Chiar și-atunci cînd dorm în patul meu, dorm cumva caraghios, sucit-răsucit, încît pînă și Tudorița rîde de mine, iar tata, care în fiecare dimineață, înainte de a pleca la lucru, deschide ușa camerei și mă binecuvîntează cu o privire, e de părere că dorm ca un cerșetor într-o sală de așteptare. O s-ajung un strîmb și-un cocoșat, iar ție, dragă Luminița, o să-ți fie rușine să ieși cu mine pe stradă." Șoferul gonea cu o sută pe oră printre căruțe și bicicliști, depășea în curbe și trecea prin stopuri fluierînd, iar Măn-

diță, care îl angajase pentru cursa asta, se-ngrășa de plăcere : „Așa, bătrîne, minã, bătrîne ! Hai să cîntăm în cinstea lui Catană !", iar Catană, măgulit de propunere, comandă : „Pe Murăș și pe Tîrnave !" p-asta să mi-o ziceți ! Cînta fiecare după cum îl tăia capul, numai el moțăia pe banchetă între Luminița și Teofil Popescu, prietenul lui și fratele Sevastei Popescu, doamne, mulți Popești mai sînt în țara asta !

„Ce stai ca-mpușcatu' ? întrebă Mândiță.

„Poftim ? ! și el deschise ochii, a ceartă.

„Parcă te-ar împușca cineva de trei ori pe zi, așa arăți, aprecie Mândiță în hazul celorlalți. (Chiar și Luminița rise și bătu din palme : «Bravo ! Bravo !»). Dacă ai intrat în horă, joacă. Dacă ai o fată lîngă tine, mai întreab-o și tu de sănătate, ori vrei s-o întrebe alții ? («Bravo, bravo !») Măcar ai chiloți de baie ?

„Am, n-am, ce te privește ?

„Cristina, ce facem cu ăsta ? vru să știe Mândiță.

„Îi ridicăm un monument, că-i băiat de ispravă.

„Mie-mi spui ! rîde Mândiță. Îl știu, doar din pricina lui era să mă elimine. I-a venit lui să ciripească la un pahar de vermut prost. Dar să mă ia dracu-n corniște dacă-i țin supărare !"

„A, da, înțeleg, se gîndi el, plimbarea asta a fost pusă la cale cu un scop precis, plimbarea asta-i prilej de răzbunare, iar Luminița a căzut în plasa ăstuia, sigur că ea vrea să meargă la Snagov, dar nici gînd s-o intereseze ce-o să se petreacă acolo." Acum era tîrziu să mai dea înapoi. Știa că o să fie înfrînt. Poate că o și merita. Mândiță rîdea, rîdea de glumele lui deocheate și își freca palmele de bucurie, de mult aștepta o împrejurare ca asta, de-atunci, de cînd era să fie eliminat. Scăpase cu lacrimi și tînguieli ; prins la înghesuială, plîngea cu hohote și se bătea cu pumnii în cap, cerînd îndurare ; știa să înduioșeze. Mai intervenise și taică-său, dar într-un chip destul de ciudat. «Eu n-am timp nici să răsuflu, informase el, am în grijă aprovizionarea cu alimente a unui raion, alții mănîncă din aprovizionarea făcută de mine, eu n-am timp să mănînc, iar copilul ăsta este o pușlama care profită și mă trage pe sfoară în fel și chip. O să-l dau la meserie, ucenic, să treacă anul ăsta și-l dau la meserie, să

vadă și el cum se cîștigă o pîine.» Și se angajase, în fața consiliului profesoral, să-l retragă pe Mândiță de la liceu, bineînțeles după terminarea anului școlar. Așa scăpase Mândiță de eliminare. Odată scăpat, iar se-nviorase. Nu se temea el de meserie, nu se temea de nimeni și de nimic, știe de la frate-său mai mare că astăzi a fi meseriaș bun e ceva grozav, bani ai, trecere ai, în străinătate pleci, fetele se țin scai de tine, și el o să fie un meseriaș bun, și cînd o să meargă pe stradă, bine-mbrăcat și la braț cu o fată drăguță, cine-o să știe că el e numai meseriaș și nu un doctor, ori inginer ? ! Să ajungi inginer e mult de-nvățat, și mintea lui are momente cînd refuză. «Ia mai astîmpără-te, Mândiță, îl avertizează mintea, ce mă tot obligi la atîtea eforturi ? Încearcă să ai și tu un pic de rezon, mai joacă o tablă, mai fă o plimbare...» O să fie un meseriaș clasa-ntîi, și-o să moară fetele după el, că-i voinic și nebunatic și nu se teme de nimic".

„Cristina, ia s-aud ce propunere ai ?

„Îl ducem la biserică și-l botezăm !

„Dacă nu l-o fi botezat Luminița.

„Ei, mă deșteptule, cu cine mă confunzi ?

„Pardon, zise Mândiță, uitasem că tu ai alte obligații.

„Și dacă am ?!" se răsti veselă Luminița.

Iar el se gîndi : „Cam asta o să ne fie distracția pe ziua de azi. Ar trebui să-l rog pe șofer să oprească, și-apoi să-l iau pe ăsta de guler, să-l dau jos și să-i mut fălcile..." Teofil Popescu, intuind primejdia, îi făcu semn lui Mândiță să mai tacă din gură. Luminița izbucni în plîns.

„Care nu lași fata-n pace ? vru să știe șoferul.

„Mofturi ! aprecie Mândiță, dacă nu ține la glumă !

„Oprește, să mă dau jos ! ceru Sevasta Popescu.

„Ai unele nevoi ? Iaca, stop ! strigă șoferul.

„Dă-i bătaie, dă-i bătaie ! ceru Mândiță.

„Mai tăceți, măi, se rugă Cristina, tăceți odată, că vi se strîmbă gura de-atîtea prostii. Ce mi-ai promis tu, Mândiță, înainte de-a pleca de-acasă ?

„Că o să mă comport ca un gentlemen.

„Vai de capul tău !

„Dacă nu-ți convine, dă-mi două palme, se oferi Mândiță.

„Îți dau eu ! și Luminița își frecă palmele de plăcere, vrei să ți le dau eu ?! Așa, neam de bufniță, să mă ții minte toată viața, de ce rîzi ? Grig, îl vezi cum rîde ? Dă și tu, să simtă, nenorocitul ! Aaaa, mă gîdil, mă gîdil..."

„Cam asta o să ne fie distracția pe ziua de azi", își repetă el.

„Nu cumva să te iei la încăierare !

„Dacă te lovește careva, să mi-l spui mie, ori maică-ti.

„Dacă vezi că doi se bat, nu te găsi tu deștept să-i desparți.

„Dacă te jignește, încearcă să afli cum îl cheamă, atît.

„Dacă te amenință, dă explicații.

„Dacă se ține pe urmele tale, fugi !"

El era copilul firav și stîngaci, bătut în cap. „Tu trebuie să înveți, să știi mai mult decît alții, să-ți faci loc cu știința ta !" Uneori e nevoie să-ți faci loc și cu pumnii, Mândiță habar n-are de știință, nici nu și-o dorește, nici nu se intimidează în fața ei, Mândiță vrea pumni, mutra lui de neisprăvit cere pumni. Mândiță își făcu loc între el și Luminița, îl apucă de braț și îi șopti :

„Nici tu nu reziști la glumă ? Îmi pare rău...

„Să-ți pară cînd ți-oi turti mutra.

„Asta e mai greu. Doar dacă mi-o turtești cu un ciocan cînd dorm, dar nici atunci, dai o dată și mă trezesc și te rup în două, și-o parte din tine trimit la școală, altă parte la babaci. Rîzi, măi, că de-aia mergem la iarbă verde !" Și rîzînd, Mândiță îl apucă de nas. Mîna lui Mândiță mirosea a tutun. „Rîzi, măi, rîzi !"

„Ia mîna, că te bag în...

„Pardon ! făcu Mândiță. În cine, domnule, în cine-ai dori să mă bagi ?

„Nu-i nevoie să-ți mai dau explicații.

„O, da, da, am ghicit !

„Te rog foarte mult să mă ierți, se scuză el, spre uimirea lui Mândiță. N-are nici un rost și nici n-avem dreptul să-i amestecăm pe bătrîni în măgăriile noastre, pur și simplu mi-am ieșit din fire, și încă o dată te rog să mă ierți.

„Hai să te sărut !" se repezi Mândiță !

„Iuda !" se gîndi el, simțind cum i se umplu ochii de lacrimi. Îl ura pe Mândiță din multe pricini, dar poate că,

în primul rînd, din pricină că în tovărășia lui își schimba felul de a fi și de a vorbi, se purta grosolan, gîndea urît și vorbea urît, și-i venea să se ia la bătaie. „Pe unde trece Mănditză ăsta al tău, îi spusese Mihaela, care îl cunoscuse pe Mănditză întîmplător, pute a vulgaritate, trebuie să-ți duci palmele la nas și la urechi și să-nchizi ochii... De ce nu-l lași în plata domnului ?“ Îi promisese Mihaelei că o să-l lase.

„Rîzi, măi, rîzi cu mine ! reluă Mănditză.

„N-am rîs la comandă niciodată !

„Rîzi acuma, un', doi, trei !

„Aș vrea să fac altceva ! Să-ți zbor creierii !

„Nici mai mult, nici mai puțin ? se amuză Mănditză.

„Ce puneți voi la cale ? se sperie Sevasta Popescu.

„Nimic de natură să te-ngrijoreze, lămuri, grav, Mănditză.

„Cît avem de plătit ? întrebă Teofil Popescu.

„De plătit ? Oho, mă luați repede !

„Da, pentru cursa asta.

„Nimic, sînt în bune relații cu babacu, asta este distracția săptămînală a fiului pe timp de vară. Numai că fiul încă n-a învățat să se orienteze, și pleacă la drum cu tot felul de politicoși. Nu-i nimic de plată, dus, întors pe gratis. Ori nu sîntem colegi ?! Da, pricep, nu vreți să mă mai recunoașteți de coleg.

„Ia de-o bere, ia și pentru șofer ! spuse Teofil Popescu, întinzînd niște bani. Și altă dată să-ți alegi oamenii pe gustul tău.

„Grig, dă-i și tu ceva, propuse Luminița, ai mărunt ?

„Dacă scoți și tu bani, avertiză Mănditză cu lacrimi în ochi, te calc în picioare aici, pastramă te fac ! Ce faceți, mă, pe coconii, n-ați mai auzit aiureli pînă azi, ori nu vă convine să le-auziți din gura mea... numai voi... între voi.

„Dă-i peste gură ! strigă Luminița.

„Taci, cucoană, că te trec prin furcile caudine !

„Grig, dacă nu dai cu el de pămînt...

„Cocoșii lui Cristos, da' terminați odată, că mă doare capul, interveni Cristina. Cine are un antinevralgic ? Cu voi nu poate omul să plece la drum fără antinevralgic.

Stai jos, și stai cuminte, îi ceru ea lui Mândiță. Crezi că toți sînt ca tine, să se porcăiască toată ziua ?

„Da' ce le-am făcut, femeia lui Dumnezeu ?

„Așa să vorbești cu nevastă-ta !

„Cu ce le-am greșit, domnișoară ? se corectă Mândiță.

„Îți ies numai sfinți din gură, ironiză fata.

„Că din gura altora ies numai berze-ntr-un picior !

„N-ai haz, Mândiță, zău că n-ai haz ! observă Teofil.

„Iar îmi dai pumni în căciulă ! se răzvrăti celălalt, considerînd că asta ar fi cea mai gravă jignire ce i s-ar putea aduce. Haz aveți voi, care cotcodăciți pe franțuzește — și se uită crunt la Teofil Popescu — eu sînt bun doar de alergătură.

„Nu ți-am cerut să alergi pentru mine, precizã, liniștit, Teofil, cum aș îndrăzni să-ți cer ? Doar nu ești sluga mea. Singur m-ai invitat, ai insistat, m-ai luat cu forța de-acasă, altfel aveam destule treburi : să ciripesc pe franțuzește, să-i ajut mamei... Apoi, îngrijorat, îl sfătui pe Grig la ureche : Te ții de mine, mergem împreună și luăm o barcă, bagă de seamă că asta nu se joacă, dă, de ce nu vrei să m-asculți ? Grig, de cînd îți arde de cucuie ? Vii cu mine fără discuție ! O iei și pe Luminița, Grig, te previn..."

„Ai dreptate, și-ar trebui să te ascult, se gîndea el, nu știu să mă bat și n-am putere, dau doi pumni și primesc douăzeci, dar ăsta, hlizitul ăsta din fața mea, m-a jignit, vrea să-i știu de frică, a jignit-o și pe Luminița și nu pot să-l mai iert, și-am să mă bat... Mîine o să-mi pară rău că m-am bătut... Dar cum să-l iert ? Să-i suport măgăriile și-apoi să fug ?! S-ajung acasă și să-l spun lui tata... Poate c-ar fi mai înțelept, de ce să-mi pun mintea cu el ? Știu cîte parale face, dar cum să fug ? Mîine aș fugi de un alt Mândiță, și tot așa, de la o zi la alta."

Nici Teofil Popescu nu știa să se bată și nici putere n-avea. L-ar fi doborît Mândiță cu un dos de palmă.

„Vii cu mine ? îi repetă Teofil.

„Așa ar trebui să fac.

„Eu nu mă prind la bătaie...

Grig izbucni în rîs : „Asta ți-ar mai lipsi !"

Mașina trecu de locul de parcare (nici Grig, nici Teofil, și nici fetele nu acordară atenție acestui fapt, de

altfel ei nu știau prea bine unde se află locul de parcare) și opri în pădure, la vreo trei sute de metri de lac.

Îndată ce coborîră din mașină, Sevasta și Teofil Popescu se îndepărtară cu pași repezi, anunțînd din mers că la-ntoarcere o să se descurce ei cumva, nimeni să nu le poarte de grijă. Mândiță îi fluieră lung și strigă : „Huo, ciocoi !", apoi scuipă printre dinți. Luminița îl rugă în șoaptă pe Grig să se depărteze și ei, și cum or ști și-or putea să-și piardă urma. Cristina constată că a uitat să ia tranzistorul și aparatul de fotografiat și-i ceru lui Mândiță să-i cînte ceva vesel. Șoferul își numără banii, avea de cinci halbe, și-o luă agale spre restaurant.

„De ce nu m-asculți ? stărui Luminița.

„Cu privire la ce ? întrebă el, peste umăr.

„S-o întindem de-aici cît mai e timp.

„Cît mai e timp ?! Bravo ! Altfel o să ne cadă ceru-n cap !

„Tu nu știi ce mi-a șoptit în mașină.

„Ei ?

„Că pune el gheara pe mine și-o să mă boteze sub ochii tăi ; de două ori mi-a șoptit, și tu nu-l vezi cum se uită la mine ? Hai, că mi-e frică de terchea-berchea ăsta."

„Dacă ție ți-e frică sau nu, asta n-are nici o importanță, tu nu poți să hotărăști aici, ar trebui să-mi fie frică mie, se gîndea el, strîngînd pumnii și înaintînd încet spre Mândiță, să-mi dau seama exact de primejdie, să te iau de mînă și să fugim. Mândiță s-ar mulțumi și cu o astfel de victorie ; zile la rînd ar povesti, cui i s-ar nimeri să-l asculte, cum m-a pus pe fugă doar cu o privire, cu un gest. Ar fi o victorie absolută. Și m-ar lăsa în pace multă vreme. Dar nu mi-e frică, pentru prima oară simt că aș fi în stare să-i zdrobesc mutra cu destul sînge rece..."

Mândiță se întoarse cu spatele și își aprinse o țigară. Voia să lase impresia că nici nu bănuiește primejdia și nu-i pregătit de bătaie. Trase din țigară și mai făcu doi, trei pași. Își rezemă fruntea de un copac.

„Ce faci, măi, nu dai ? Hai, tiptil, tiptil, și-ncearcă să-mi izbești capu' de copac, poate iese ceva, scap de-al meu și-l iau pe-al tău, că-i mai deștept, o să mă selecționeze și pe mine pentru concursul de matematică.

„Are cuțit, îi șopti Luminița, trăgîndu-l de mînă.

„Ai cuțit ? întrebă el.

„N-are, informă Cristina, el se bate cu pumnii.

„Și cu picioarele și cu genunchii, adăugă Mândiță, cuțit n-a purtat neam de neamul meu ; dacă vrei, îți dau voie să-mi faci o percheziție.

„Chiar de-ai avea cuțit, degeaba...

„Degeaba ? Cum degeaba ! se amuză Mândiță. A, da, am înțeles. O să mă vinzi lui taică-tău și-o să mă bată el cum o bate pe mă-ta, care nici ea nu se lasă !

„Idiot ! spuse el, și scuipă la picioarele lui Mândiță. De unde știi tu ce se-ntîmplă în casa noastră ? Și cu ce drept îți bați joc de tata și de mama, cu ce drept ?" și înaintă un pas, cu pumnii ridicați."

Cristina sări să-i despartă și, fiindcă Mândiță, autoritar, îi făcu semn să se dea la o parte, să dispară din ochii lui, îl îmbrînci cu putere. Cînd Mândiță o înjură grosolan, îl lovi cu poșeta în cap.

„Cere-ți iertare, imediat să-ți ceri iertare !

„Și el m-a jignit, încercă Mândiță, intimidat.

„Tu i-ai jignit și pe-ai lui.

„Asta mă privește ! Dă-te la o parte ! porunci el .

„Grig, hai să plecăm, se rugă Luminița.

„Dă-te și tu la o parte !

„Nu cu pietre, mă ! strigă Mândiță. Cine te-a învățat pe tine să dai cu pietre ? Și tocmai cînd Grig se dezdoi, îi arse un genunchi în burtă. Doar noi sîntem oameni civilizați și-am deprins anumite maniere. Mă, să nu-mi leșini, că mă faci de rușine. Așa, uite-așa, hai că te trezesc eu, mă vezi, mă auzi ? și-l tot plesni peste față pînă cînd Grig își reveni în simțiri. Hai, dă și tu, ca să am un motiv.

„Dă-i în nas ! îi strigă Luminița. Dă cu capu' !"

Dar Mândiță abia acum se apuca de lucru : cu doi pumni în nas își umplu adversarul de sînge, apoi îl lovi la plex nu prea tare, și tot așa, în tîmpla dreaptă. „Ai și leșinat ? constată el puțin dezamăgit. N-are omul nici o satisfacție cu tine !" Încă un pumn în tîmpla stîngă, și-ar fi vrut să mai dea. Îi plăcea să dea pînă la istovire. Cristina vru să-l împingă la o parte și să se-aplece asupra lui Grig. Bucuros că are în cine să mai dea, o plesni cu dosul palmei peste gură. Și încă o dată, năprasnic. Fata o

luă la fugă spre lac, urlînd de durere. Atunci, Mănditză se gîndi că e momentul să-și înfrîngă și ultimul adversar. În pădurea adormită, Luminița strigă ajutor...

Cînd se trezi, fulgerat de strigăte, îl văzu pe Mănditză alergînd dezordonat printre copaci. Dintr-un tufiș apăru un bărbat uscățiv, gol pînă la brîu, cu o pălărie de pai pe cap și banderolă albastră pe brațul stîng ; el duse două degete la gură și fluieră scurt, nervos, apoi, îndesîndu-și pălăria pe cap, o luă pe urmele lui Mănditză ; după numai cîțiva pași se opri, ar fi fost cu neputință să-l mai ajungă ; se-ntoarse și se-apropie de Luminița. Fata își aranja în grabă rochia, și bluza și părul. Agitat, autoritar, omul cu banderolă albastră vru să știe ce s-a petrecut acolo și cine-i huliganul care-a fugit.

Imediat, înțelegînd primejdia, Grig se ridică, și cum putu, împleticit, ținîndu-se cu mîinile de burtă, se duse să dea explicații, înainte de-a vorbi fata. Îi atacase un necunoscut, un huligan de pe-aici. Ei doi se îndreptau spre lac, cu gîndul să facă baie, cînd apăruse individul cu un cuțit în mînă ; și se repezise, întîi la el, apoi la fata asta...

Luminița, surprinsă, indignată de explicațiile lui, vru să intervină, dar el, cu gîndul la primejdie, nu se lăsă, îi făcu semn să tacă și explică mai departe, încercînd să fie cît mai convingător. Paznicul înțelese că-i la mijloc o poveste cam dubioasă, și apucîndu-i de mîini zise că trebuie să-i ducă la postul de miliție, unde pot să dea explicații mai exacte. Amîndoi se smuciră, disperați. Spre nenorocul lor, atrași de vocea autoritară a paznicului și de smiorcăielile Luminiței, se mai adunaseră cîțiva tineri în trecere pe-acolo, spre lac. Unii săriră în apărarea celor doi, insistînd pe lîngă paznic să le dea drumul, alții erau curioși să afle dacă, într-adevăr, fata a pățit ceva, ori se smiorcăie de pomană.

Paznicul se arătă mai înțelegător abia cînd cei doi îi promiseseră că vor merge la postul de miliție. Atunci îi lăsă din strînsoare. Și amîndoi o rupseră la fugă, disperați. Împinsă din spate de el, să fugă mai repede, Luminița se lovi cu umărul de un copac. O apucă de mîini și o tîrî după el. Din urmă se auzeau fluierături și rîsete. Încă,

încă puțin, măcar o sută de metri, să iasă din cercul de foc. Pînă cînd Luminița își aminti de poșetă : uitase poșeta acolo, și-avea toate actele în ea, degeaba fugeau. Istoviți, se așezară pe iarbă, în liniște și răcoare, să-și mai tragă sufletul. Acum, cînd primejdia nu mai putea fi evitată, cînd era sigur că totul o să se afle, el se gîndea la un pahar cu apă rece și la somn, un somn greu fără vise și izbăvitor. Cînd s-o trezi, totul să fie în ordine...

Se întinse pe spate și închise ochii. „Astăzi, la ora douăsprezece, trebuia să mă duc în vizită la profesorul de geografie, să-i spun cum a fost la concurs și să-mi aleg niște cărți de vacanță din biblioteca dînsului... Am uitat. Ce profesor, ce cărți ! am treburi mai importante, să mă prind la bătaie și să leșin, și să mint și să cad aici, istovit..." Deschise ochii, se-ntoarse spre Luminița și-i zîmbi încurajator, cum văzuse că zîmbesc oamenii în vîrstă, trecuți prin ciur și prin dîrmon, cînd semeni ai lor se află în primejdie. Citise, undeva, că un zîmbet încurajator, la momentul potrivit, face cît un milion... „De ce tocmai cît un milion ?! De ce nu cît cinci sute de mii, sau cît un miliard ?" Cum se joacă înțelepții cu vorbele, cum le potrivesc ! Zîmbetul lui încurajator făcea cît o trădare. Cu zîmbetul ăsta își lua rămas bun de la Luminița. Ea nu mai era pentru el nici prietenă, nici colegă, ci primejdia zgîriată și cu rochia boțită. «Există un ciocan pentru fiecare om, îi spusese taică-său. Și ciocanul ăsta te izbește în frunte cînd nici nu te-aștepți». O învinuia pe Luminița : ea insistase să vină la Snagov în tovărășia lui Mândiță, ea moare dacă nu face o plimbare la Snagov la început de vacanță. Dar poate că, după întîmplarea asta, s-a lecuit... „O să ne ia ca din cală pe toți trei. Eu... eu... și cu un efort, adăugă : eu n-am nici o vină, eram leșinat, altfel i-aș fi sărit în ajutor ! Eu ! Eu ! Eu ! Știu, asta înseamnă lașitate : Eu, eu, eu ! Știu, fata asta de lîngă mine, a fost umilită în ultimul hal, și poate că se gîndește la sinucidere. Știu... O să mă cheme la miliție. Toți o să afle că m-au chemat acolo... Și asta o să-mi facă faima, acasă și la școală, și peste tot. Dacă sînt ori nu vinovat, asta pentru mulți trece pe planul doi. Grigore Mihăescu a fost chemat acolo în legătură cu un viol... Ați aflat ? Cum de n-ați aflat ? Și cine-ar fi crezut, părea un băiat la locul lui..."

Aduse vorba de Mănditză :

„O să-i zdrobesc mutra !

„N-am pățit ce crezi tu ! se apără Luminița.

„De unde știi ce cred eu ?

„Se vede pe fața ta.

„Pe fața mea se văd numai vînătăi.

„De ce l-ai mințit pe paznic ? chestionă, sever, Luminița.

„Ei, mințit ! o repezi el. N-avea nici un drept să-și bage nasul. Ce ni s-a-ntîmplat nouă, ne privește pe noi, ori vrei să dăm sfoară-n țară ? Și își aminti de poșetă. Vrînd-nevrînd, o să dăm, și-o să ne ia pe toți trei la rost."

„Nu fac altceva, se gîndea el, decît să-l apăr pe Mănditză.

„Nici că-i pasă de tine !

„Ba o să-i pese, și-o să se tîrască în coate și-n genunchi în fața mea ! prevesti el bărbătos. S-ar fi tîrît și acuma, dar m-a lovit la plex, adăugă jenat, și-avea cuțit, întîi dă cu pumnii, iar la nevoie, scoate cuțitul...

„Și cît te-am rugat să nu te prinzi la bătaie ! oftă Luminița ; și Teofil te-a rugat, știai că-i mai tare decît tine, știai că eu nu te pot apăra, pe toate le știai, dar așa ești tu, acuma n-are nici rost să-ți mai spun cum ești !

„Bine că mă scoți vinovat !

„Dacă tu crezi că n-ai nici o vină...

„Asta-i culmea ! izbucni el, asta le întrece pe toate ! Voiai să fug cu tine de mînă ? După ce m-a jignit ? După ce i-a insultat pe tata și pe mama ! După ce... Nu, nu pot să mai fug, nu mi-aș ierta-o niciodată, cine nu înțelege cu vorba, cine vrea pumnii...

„Cine se teme de pumnii tăi ?

„Nimeni deocamdată, nimeni, recunoscu el, mohorît. Știu că nu m-am născut să dau pumni, mi-e silă să dau, mi-e groază să primesc, locul meu este la masa de lucru, știu, o știu prea bine... Îi apucă amîndouă mîinile și i le sărută. Încearcă să uiți, o să uit și eu, n-o să-ți amintesc, se poate trece peste asta...

„Pînă mîine, cînd o să te caut la telefon, spuse ea.

„Așteaptă pînă mîine ! Dacă n-o să-ți răspund, atunci, într-adevăr, ai dreptul să mă acuzi. Îi mîngîie fruntea zgîriată de Mănditză. Dar ce-ai vrea tu ? Să faci scandal, să-l

dai în judecată ? Ce folos pentru tine ? Și ce-o să pățească el ? Doar e minor. În cel mai rău caz Mândiță o să stea un an la școala de corecție. Tu o să te alegi cu faima, se află la școală, află prietenii, rudele. Și pentru ce ? Doar n-ai pățit nimic, sau, în orice caz...

„De ce t-ei fi îngrijorînd atît de soarta mea ? Și de ce mi-i fi dînd sfaturi cum să tac din gură ? Doar din toată povestea asta tu ieși cu fața curată, cel mult o să te cheme să dai niște explicații. „Mi-am apărat demnitatea mea și a părinților mei, o să spui, eu n-am nici o vină, și nici un amestec." Du-te tu acasă, îl îndemnă blînd Luminița, du-te la București și vezi-ți de-ale tale, eu mai stau pe-aici, poate se-ntoarce Cristina"...

Era furios pe ea că-i ghicise atît de ușor intențiile, tocmai acum și-a găsit să fie isteață ; era furios și pe el că n-are puterea să recunoască deschis, cu voce tare, că, într-adevăr, se teme de scandal, de faimă proastă, întîmplarea îl privește și pe el direct, a fost acolo, martor leșinat. Cu greu, după aproape o jumătate de oră, o convinse pe Luminița să plece împreună spre București. În autobuz erau puțini călători, doi țărani în vîrstă și două femei cu copii de-o șchioapă : nimeni nu era curios să afle ce-a pățit Luminița. „Ce să-i mai spun ?" se întrebă el, bănuind că tot ce i-ar spune ar suna fals. În București, ea nu-i dădu voie să coboare la aceeași stație cu ea.

„Pentru tot ce s-a întîmplat azi, se gîndea el, merită să-i mulțumesc profesorului meu de latină. Din pricina lui am ajuns să mă bat cu Mândiță. Vorba vine că m-am bătut. Am ridicat pumnii și m-am repezit orbește, atît." Coborî la o stație de pe bulevardul Magheru. Pașii îl duceau parcă împotriva voinței spre locuința profesorului de latină. „Trebuie să fie acasă, vara nu pleacă din București, îi plac căldurile, numai iarna pleacă la munte, îmbrăcat în haine subțiri, urcă în vîrf de munte și stă acolo, și pictează, dar ce anume pictează nimeni nu știe, n-are de unde să știe."

Profesorul era în pijama și papuci, cu ochelarii ridicați pe frunte și cu o carte în mînă. Nu-i răspunse la bună ziua, și nu-l pofti să ia loc și nu-i dădu voie să spună de ce-a venit.

„Dacă-ţi sînt dator nişte explicaţii, se grăbi el, pironindu-l cu privirea, atunci ascultă : Domnule, în tinereţea mea am fost obiectul multor farse, ele mi-au otrăvit viaţa, din pricina lor mi-am pierdut soţia, domnule, nu-mi mai plac farsele nici măcar atunci cînd se fac duşmanilor mei. Mă socot dator să le pedepsesc.

„Trebuia să-mi vorbiţi aşa de la început şi v-aş fi spus tot.

„Nu mi-ai fi spus nimic, juraseşi să păstrezi secretul, cei care pun la cale aceste farse îngrozitoare întotdeauna jură ca nişte nemernici, a trebuit să-ţi joc eu însumi o farsă, da... Şi dîndu-şi seama unde-a ajuns, profesorul coborî privirea ; şi cîteva minute nu mai spuse nimic. Apoi lăsă cartea pe masă, se-ntoarse cu spatele la elevul său şi continuă : Nu aştepta să-ţi cer iertare, a fost ceva peste puterile mele, trebuia să aflu, indiferent de mijloace, pentru prima oară mi-am permis aşa ceva, fiindcă eram bănuit de colegul meu că eu v-aş fi pus la cale. Nimicuri, nemernicii, voi explica prietenilor dumitale că un bătrîn profesor poate să greşească, dar tot el îşi dă silinţa să repare.

„E greu să mai reparaţi.

„Te-a acuzat cineva de trădare ?

„Nu, mult mai simplu, mi-a dat la plex".

6

Cînd Teofil îi mărturisi că de cînd se-ntorsese de la Snagov, de patru ceasuri, nu lăsase din mînă o carte de aventuri de un autor destul de oarecare, el hotărî să plece, fără o vorbă, considerînd că n-are ce să mai discute cu un ochelarist timid şi teribil de stîngaci, care îşi satisface setea de aventură cu pagini de mult şi definitiv refuzate de istoria literară. Cum îşi permite cineva luxul de-a pierde vremea cu — şi-i smulse lui Teofil cartea şi-o aruncă pe fereastră — cu „Statueta de aur". El nu se simţise atras de asemenea cărţi. Pentru primele cincizeci de pagini din „Contele de Monte Cristo" îi trebuiseră două săptămîni. Îndoise pagina cincizeci şi-o uitase îndoită. După doi ani, la îndem-

nul tantei Angela, reluase lectura. Și se împotmolise iar la pagina cincizeci. Din această „Statuetă de aur" n-ar fi reușit să citească nici măcar trei rînduri. Ochelaristul înghite pînă la o mie de pagini pe lună ; are provizii serioase, în patru limbi, și chiar pretinde că citind cărți de aventuri a învățat franceza, engleza, germana și spaniola ; vrea să scrie și el asemenea cărți și se visează un Georges Simenon, tradus în toate limbile pămîntului.

Își amintește cum într-un miez de noapte ochelaristul i-a telefonat, copleșit de emoții : „Grig, trebuie să-ți spun ceva teribil, pur și simplu teribil. Am citit acum o biografie a lui Simenon. E un om slab, are o mutră de neajutorat, casnic și cam fricos, un om care în viața lui n-a trăit o aventură adevărată. Și totuși a imaginat mii de aventuri extraordinare." Ochelaristul voia să spună că îi seamănă întru totul lui Simenon : mic, slab, fricos, dar cu o imaginație ieșită din comun.

Sora lui Teofil coborî repede în stradă să ia cartea. N-o mai găsi... Îi strigă fratelui din stradă că se duce la librărie să cumpere alt exemplar.

„Cîte pagini mai aveai de citit ? întrebă Grig.

„Vreo cincizeci.

„O, îmi pare atît de rău că ți-am smuls cartea din mînă tocmai cînd așteptai, cu sufletul la gură, să afli cine-i banditul care-a omorît-o pe femeia șarpe ! Atît de rău îmi pare ! se tîngui el, fățarnic. Nu ți-a trecut niciodată prin minte să fii tu banditul ? Teo, dacă vrei să crești în ochii mei, încearcă o aventură, în care să joci tu rolul principal, să-i simți gustul, și-apoi vino să stăm de vorbă !

„Și dacă nu vreau să cresc în ochii tăi ?

„E stupid să-nghiți atîtea pagini proaste.

„Dacă nu le-ai citit, de unde știi cum sînt ?

„Am o intuiție care nu mă-nșală, declară el, cam cu prea multă convingere. Să palpiți pe marginea unor fraze bîlbîite, e și mai stupid și riscant. Dacă o să te-nveți cu nărav și n-o să mai palpiți cu alte ocazii ? Profesorul Pamfil mi-a spus că a citit prima carte de aventuri la vîrsta de patruzeci și nouă de ani într-o noapte de februarie, pe cînd aștepta trenul într-o haltă de cîmpie. Se plictisea de moarte, nu-și găsea astîmpăr, și-atunci i-a oferit cineva o cărticică...

„Și i-a plăcut ? se repezi Teofil.

„Cum era să-i placă ?! se revoltă el, deși profesorul nu-i spuse dacă i-a plăcut sau nu. A avut de ales de la șaisprezece ani, exact de la șaisprezece : ori matematica, ori cărțile de aventuri. Altfel...

„Altfel ?! zîmbi Teofil.

„Nimic, te salut ! și convins că va fi rugat insistent să mai stea, se-ndreptă hotărît spre ușă. Teofil nu-i răspunse la salut, și nici nu se ridică de pe scaun ca să-l conducă, și-atunci el se-ntoarse și se lungi pe o sofa, cu mîinile căpătîi. Aseară am deschis televizorul tocmai cînd vorbea un bătrînel slab, slab și cu nas ascuțit. Povestea cum în liceu — e mult, mult de-atunci — prindea șopîrle și le spinteca să vadă ce au înăuntru, prindea șerpi și-i spinteca, și-i aducea spintecați la școală, să-i arate colegilor — și alte drăcii de felul ăsta. M-am enervat teribil și-am vrut să închid televizorul. Ce i-o fi apucat pasiunea, pe ăștia de la televiziune, pentru tot felul de bătrînei, care în tinerețe au spintecat șopîrle ? Și deodată, reporterul întreabă : «E adevărat că în septembrie ați refuzat să plecați la Paris, unde trebuia să prezidați un congres internațional, din pricină că aveați mult de lucru aici ?» «Da, duduie, aveam foarte mult de lucru și încă mai am... Am mai refuzat și-o altă invitație, La Tokio, unde, la fel, eram așteptat să prezidez un congres... Dacă n-am timp !» Și cu asta interviul s-a încheiat. Încă n-am aflat cum îl cheamă pe bătrînel. Valoare internațională, poate că am trecut pe lîngă el pe stradă, un bătrînel oarecare. Nu se poate duce la Paris și la Tokio să prezideze congrese, fiindcă are de lucru aici, la optzeci și șapte de ani încă mai are foarte mult de lucru. După interviul ăsta m-am simțit la pămînt, un zero tăiat în patru. Bătrîneii ăștia de care rîdem de cîte ori avem prilejul, n-au citit romane de aventuri și nici nu s-au încăierat în pădurea Snagov, din lipsă de timp și din respect pentru ei înșiși... Știi ce vreau să-ți spun ? întrebă el, ridicîndu-se în capul oaselor, că de la o zi la alta simt cum s-adună nimicurile, și-ncearcă să mă cuprindă și să mă-nhațe ca un păianjen, tot felul de nimicuri, încurcături stupide ; nu mai deschid cartea, nu mai deschid ochii la nimic, lîncezesc. Altfel, mi se prevede un viitor strălucit !"

Teofil părea că nici nu-l aude.

Sări de pe sofa și-l zgîlții de umeri :

„Simplă criză de adolescent vrei să spui ?

„Criză de isteric ! precizează Teofil.

„N-ai sentimentul că ne copleșesc tot felul de nimicuri ?

„Nu, de ce ? La șaisprezece ani mă descurc în patru limbi străine, am scris un roman de două sute de pagini...

„Două sute ? Dă-mi să citesc !

„Peste patruzeci de ani. Da, peste patruzeci de ani o să-ți dau ție, celui mai bun prieten, să citești primul meu roman. E atît de prost, de se sperie și mustele de el : de cînd l-am scris și-l țin aici, în cameră, nu mai intră nici o muscă, mama mi-e profund recunoscătoare. Ce-ați făcut la Snagov ? De asta ai venit, să-mi spui ce-ați făcut acolo?

„Nimic important, se eschivă el, apropiindu-se din nou de ușă. Ne-am păruit puțin și-apoi nimic : și chiar dacă s-ar fi întîmplat ceva, nu ți-aș spune, fiindcă tu nu ești în stare să înțelegi decît aventurile din cărți ; o să inventezi și tu o mie de aventuri și-o mie de drame... dar de trăit... nici una... din teamă.

„Poate că, dacă le-aș trăi, nu le-aș mai scrie.

„Dă-mi romanul... în numele prieteniei, altfel...

„Altfel ? zîmbi Teofil. De ce pui mereu condiții ?!"

Veni sora lui Teofil cu un exemplar din „Statueta de aur".

„Cocoși ! Iar v-ați încăierat ! constată ea.

„De ce nu-i răspunzi soru-ti cum se cuvine ? întrebă Grig.

„Dragă soră, zise Teofil, un mare savant român, nu știu cum îl cheamă, astăzi în vîrstă de optzeci și șapte de ani, a mărturisit la televizor că pe cînd avea șaisprezece ani spinteca șopîrle și șerpi, adică se pregătea pentru meseria de medic. Asta i-a dat lui Grig teribile complexe de inferioritate ; peste o lună împlinește și el șaisprezece ani și încă n-a spintecat nici o șopîrlă. Ce-i de făcut ?

„Grig vrea să se-nsoare, așa mi-a spus Luminița, că vrea s-o ia de nevastă cît de curînd...

„De ce n-o pui la punct ? întrebă el, arătînd spre Sevasta.

„Dragă soră, informă Teofil, Grig a trăit azi o aventură la Snagov. O aventură trăită, știi și tu prea bine, este cu totul altceva decît una citită. Dă-i niște spirt să-și dezin-

fecteze zgîrieturile astea... Grig, vrei să mergi cu noi la teatru ?

„M-așteaptă acasă !

„Dă un telefon !

„N-am nici un chef de teatru.

„Nimicurile ! ironiză Teofil.

„Nimicurile, admise el, deschizînd ușa. Nimicurile".

Știa precis că îndată ce va rămîne singur, Teofil va continua să citească din „Statueta de aur". Și pentru asta îl invidia. Șaisprezece ani ! Teofil are exact șaisprezece ani. Nimeni nu-l obligă să renunțe la vîrsta asta. Vîrsta de aur?

7 Intins pe canapeaua din hol, cu ventilatorul la căpătîi, taică-său citea jurnalul de după-amiază. Fără să ridice ochii de pe ziar, dar destul de prietenos, îl întrebă cum a fost la concurs. „Bine, informă el, am terminat lucrarea în numai 18 minute", și pentru a evita alte întrebări, mai puțin plăcute, intră în camera lui. Aici îl aștepta o surpriză : canapeaua veche cu arcuri rupte fusese înlocuită cu una nouă, iar pe masă, peste cărți și caiete, trona o pereche de pantofi de tenis noi. Obiceiul bătrînului : de cîte ori greșea față de el, în loc să-și ceară iertare (cît poate să-și ceară un părinte), ori măcar să-i explice că a fost obosit, nervos, l-a luat gura pe dinainte, îi făcea cadou cîte ceva (în general, lucruri de care el avea destulă nevoie și pe care, oricum, ar fi trebuit să i le cumpere). O canapea și-o pereche de tenișI. Dacă i-ar fi spus două vorbe ca lumea, el ar fi fost de-o mie de ori mai mulțumit. Aștepta ziua cînd taică-său o să-l ia de braț și-o să iasă cu el pe stradă, mîndru că are un fecior care-i seamănă, și-apoi o să-l ducă la o bere și-o să-l întrebe : „Ia s-auzim, ce ți-a mai trecut ție prin cap, și cum te descurci ? Mie poți să-mi spui tot, ca-ntre bărbați"... Pe stradă, el merge ori înainte, ori în urma bătrînilor ; copil, n-are ce căuta în rînd cu cei mari. Acasă fiecare își vede de treburile lui : bătrîna la bucătărie, bătrînul în hol, ori în dormitor, cu cărțile, cu ziarele lui, iar el, în cămăruța de trei pe doi, la masa de lucru. Cînd vrea să stea în hol,

trebuie să ceară voie. Trec, uneori, și patru și cinci zile fără ca bătrînul să-i spună ceva, ori să-i pună alte întrebări, decît cele obișnuite : „Ce note ai primit ? De ce-ai întîrziat ? Ce vrei să faci cu banii ăștia ?" Acum, după ce lipsise de-acasă o noapte și-o zi, nici măcar nu-l întreba pe unde-a umblat. Iar el nu îndrăznea să-i spună nimic. Auzind întîmplarea de la Snagov, bătrînul și-ar ieși din fire și i-ar da cîteva după ceafă și l-ar da pe ușă afară. „Ce mi-ai făcut, nenorocitule, o să te elimine, o să afle toți"... Bătrînul era mult prea departe de poveștile cu băieți și fete de șaisprezece ani, nu voia să le afle și nici să le priceapă. Avea poveștile lui : îmbufnări, certuri, bănuieli, și la urmă, după ce-și mai venea în fire, regretul că iar nu s-a purtat cum trebuie, iar s-a dat în spectacol față de copil. O canapea și-o pereche de tenișI. Vreo patru sute de lei. „Dacă îmi dădea banii în mînă, îi iertam toate greșelile trecute și viitoare." Patru sute de lei ! Cu patru, cinci sute de lei s-ar fi descurcat de minune. Îi intrase în cap că trebuie să plece imediat din București, poate la bunicul din partea mamei, poate undeva, într-o stațiune de munte. O săptămînă, două, pînă cînd s-ar fi liniștit apele pe-aici. Aflase de la tanti Angela că directorul ei așa face, de cîte ori simte că ceva nu e în regulă, își scoate certificat medical, ori pleacă în provincie, la vreo rudă grav bolnavă.

Își aminti de stiloul „Parker", tot un cadou de la taică-său (prețul iertării pentru niște palme zdravene). Bineînțeles, bătrînul îi atrăsese atenția că n-are voie să scrie cu stiloul decît în ultima clasă de liceu, pînă atunci să aibă grijă de el ca de ochii din cap. Un stilou „Parker" — preț de magazin — trei sute cincizeci de lei ; preț de ocazie — două sute cincizeci, două sute, totul depinde de istețimea celui care vinde și de prostia celui care cumpără ; o dată, măcar o dată trebuia să dea și el dovadă de istețime. Pînă a doua zi dimineața, cînd avea să-și încerce istețimea, îl ascunse într-o vază cu flori artificiale. Apoi, cu un aer profund nedumerit, deschise ușa.

„Ce dorești ? întrebă taică-său, cu ochii pe ziar.

„Știi cumva unde mi-e stiloul ?

„Eu ? ! Tot eu să le știu pe toate ? Unde l-ai pus ! mai spuse bătrînul, în timp ce se dădea jos de pe canapea. Ai scris cu el zilele astea ?

„Nu, cum o să scriu ? Doar mi-ai spus să nu m-ating de el pînă în ultima clasă, era aici, în dulap, unde l-ai pus dumneata și nu mai e, vino să-ți arăt, l-a luat cineva, cu cutie, cu tot.

„Caută, caută cu răbdare, îndemnă bătrînul.

„Unde să mai caut ? făcu el neputincios, am răscolit toate mărunțișurile, nu-i și nu-i, aveam și eu un cadou de la dumneata și-mi pare rău. Ia-o la întrebări pe Tudorița, poate știe ea ceva, că mereu se interesa de stilou.

„Se interesa ? se nedumeri bătrînul. De ce să se intereseze ? Ce să facă ea cu stiloul ? Tudorița scrie cu aragazul, mă, și cu mașina de tocat carne, ce-mi vii tu cu povești, cu „Tudorița", că ea nu-și bagă nasul unde nu trebuie.

„Tudorița ! strigă el.

„Taci, mă, că scoli casa !

„Vreau s-o-ntreb.

„Caută, cum îți spun.

„Degeaba caut, încearcă și dumneata.

„Eu, eu, tot eu.

„Tudorița !

„Măi zgîitule, vrei să te plesnesc ?

„Tudorița !

„A plecat, ce mai vrei ? A plecat, i s-a-mbolnăvit nu știu cine pe-acasă, o să vină alta, chiar am vorbit cu mătușă-ta Sevasta să ne-o trimită pe-ai ei, și mai tacă-ți gura odată !

„Pot să te mai întreb ceva ?

„De cînd îmi pui tu mie întrebări ?

„Voiam să știu de ce-mi tot zici zgîitule ?

„Asta te doare pe tine ? Dacă te doare așa de tare, mai uită-te și tu în oglindă, să te vezi, că ți s-au lungit urechile și te-ai ascuțit.

„Dumneata m-ai făcut așa, de ce nu m-ai făcut altfel, voinic, și-nfigăreț și-al dracului, să-ți fiu pe plac, moștenitor de nădejde. Ori nu zic bine ? Dă, dă, aștept, anunță el, întinzînd obrazul supus, slugă nemernică, aștept, de ce nu dai ? O, dar nu-mi vine să cred, dumneata ești tatăl meu,

chiar tatăl meu, și nu mă plesnești ?! Atunci dă-mi voie să exprim o ultimă rugăminte : scrie-i Tudoriței să-mi restituie stiloul urgent".

Contrar obiceiului, taică-său nu îl atinse nici măcar cu o privire, părînd preocupat de altceva, de niște chestiuni mult mai importante și mai grave decît obrăzniciile fiului. Privindu-și ceasul cu oarecare îngrijorare, se apropie de fereastră și se aplecă peste pervaz, cu ochii ațintiți într-o direcție unde se întîmpla ceva, ori de unde ar fi trebuit să vină cineva așteptat. Strada era liniștită și aproape pustie, o stradă nebăgată în seamă, lăsată de capul ei, care se trezea tîrziu și se culca devreme. „Aș vrea să mă culc", spuse fiul, chinuindu-se cu șireturile de la pantofi. Mereu și mereu aceeași poveste, șireturile astea care se înnodau trainic, iar cînd să le deznoade se rupeau.

După ce își mai consultă o dată ceasul, bătrînul ridică din umeri nedumerit, se retrase încet, de-a-ndăratelea de la fereastră și trecu în hol, unde iar se apucă de citit ziarul de seară. Ziarele de dimineață (trei, la care era abonat permanent) abia dacă le frunzărea înainte de începerea lucrului ori în pauza de la prînz, și nu revenea asupra lor decît dacă i se atrăgea atenția că ar fi niște articole grozav de interesante (ceea ce se întîmpla destul de rar). Cu ziarul de seară era altceva : îi trebuia cel puțin o oră pentru a parcurge în tihnă cele patru pagini cu multe anunțuri și poze. Citea de două-trei ori rubrica „Oferte de serviciu", deși el avea serviciu, nici prin gînd nu-i trecea să-și schimbe locul de muncă, citea programul de excursii duminicale, deși nu mai plecase în excursie de la douăzeci de ani, programul cinematografelor, reclamele de mobilă. Nimic de zis, era un om informat, iar a doua zi, la uzină, cînd avea un pic de timp liber, încerca să-i informeze și pe alții benevol. Dacă vreți să mergeți în excursie, înscrierile se fac pînă mîine la prînz, dacă doriți o canapea „Timiș" găsiți la magazinul de pe șoseaua Ștefan cel Mare, dacă... dacă.. și era dezamăgit, profund dezamăgit cînd nimeni nu avea nevoie de informațiile lui. Acum citea și recitea niște curiozități, pe care ar fi vrut să le memoreze. Cine și cînd a inventat cutia de scrisori ? Cît trăiesc mistreții ? (Bineînțeles, dacă nu-i ajunge glonțul vînătorilor.) Unde se află instalată cea mai înaltă antenă din lume ? Și

altele, la fel de palpitante, dar zbîrnîitul telefonului îl făcu să tresară și să uite tot. Apucînd receptorul, întrebă gîfîit : „Alo, tu ești ?!“ Cum nu auzi nici un glas, reveni, tandru : „Alo, cine e ?!“ Iar cîteva secunde mai tîrziu, cînd auzi glasul, îi strigă lui Grig : „Te caută o fată la telefon. Plînge și te caută pe tine“...

Cu teamă, Grig deschise ușa, înaintă cîțiva pași, smulse telefonul din priză și se întoarse repede în camera lui, ca într-o cazemată. Cum n-avea cheie să-ncuie ușa, fixă un scaun sub clanță, dar scaunul nu opunea nici o rezistență, și-atunci se baricadă cu dormeza nouă și cu masa. Furia bătrînului se adună greu, în timp, mai are cel puțin un sfert de oră pînă să izbucnească, încă se mai pot lua măsuri de împotrivire. Fixă telefonul în priză și spuse : „Alo, cine mă caută ?“ Recunoscu imediat smiorcăiala Luminiței și izbi cu pumnul în vînt. Numai de smiorcăielile astea nu avea nevoie.

„Cum te simți ? întrebă.

„Mi-e urît.

„Vreau să știu cum te simți.

„Îmi vine să-mi iau lumea-n cap.

„Te doare ceva ? Ce ?

„Tu n-auzi că mi-e urît ?! izbucni ea.

„Și mie mi-e urît și mi-e frig. Pe zăpușeala asta mi-e frig de-mi clănțăne dinții în gură, aș vrea să stau sub plapumă, dar mi-au luat plapuma, pe timpul verii trebuie să dorm dezvelit, așa e sănătos... Unde ești tu ?

„Pe stradă.

„Și de ce nu te duci acasă ?

„Mi-e frică de mama !

„Dar să stai pe stradă și să plîngi la un telefon public nu ți-e frică ? Doamne mare și bun, ce-o mai fi și-n capul tău ? Du-te acasă și spune-i maică-ti că ai căzut din tramvai și te-ai lovit, ori că s-au legat niște golani de tine și-abia ai scăpat cu fuga, vezi și tu, descurcă-te măcar în seara asta !

„Nu vrei să ne vedem ? îndrăzni fata.

„Acum ? În nici un caz, n-am voie să ies, mă ține taică-meu la arest. Pe cuvîntul meu, insistă el la un nou hohot de plîns, m-am purtat îngrozitor cu taică-meu, ceva nepermis, și mă ține aici, cu oasele zdrobite.

„Mîine dimineață ? mai încercă ea.

„Mîine dimineață o să fiu la raion, mi-au trimis un bilețel acasă, nu știu ce mai vor și ăia. Mîine după-amiază sînt liber și o să ne-ntîlnim unde vrei tu. În parc ? Cel mai bine ar fi în parc, luăm o barcă și ne-aerisim toată după-amiaza, dacă ai chef ne plimbăm și cu vaporașul, sînt la dispoziția ta.

„N-am nevoie să fii !“ spuse ea, și-i trînti receptorul. Iar el se gîndi : „Unde nu dă Dumnezeu să te superi definitiv pe mine, să mă blestemi și să mă faci de două parale, să strigi pe stradă, în gura mare, că sînt un monstru, un criminal, numai să mă lași în pace, să nu-mi mai telefonezi, să nu mai dai ochii cu mine, să te duci, să te duci...“ Istovit, se întinse pe dormeză și închise ochii, dar somnul adînc și fără vise, izbăvitor, nu se lega de el. Într-un tîrziu, își aduse aminte că în sertarul mesei se aflau niște pastile de carbaxin, uitate acolo de maică-sa : ea înghițea pastile în fiecare seară înainte de culcare. Înghiți două pastile fără apă și iar închise ochii.

Ca în atîtea alte dimineți de vară, îl trezi soarele. Camera se încinsese ca un cuptor. Cînd să se dea jos din pat, observă că perna era pătată de sînge, iar îi cursese sînge din nas. Convins că e singur acasă (taică-său pleca la uzină la șase și un sfert) începu să bombăne și să-njure în felul bătrînului și să izbească masa, dulapul, să răstoarne scaunele. Dar ușa se deschise puțin, cît permitea dormeza, și se auzi o voce de femeie suferindă : „Grig, ce faci tu ?!“ Vocea asta nu semăna cu vocea maică-si — cea care plecase de acasă de două zile — și nu crezu că-i vorbește maică-sa decît după ce trase dormeza la o parte și deschise ușa larg. În fața lui apăru o femeie plînsă, desculță și purtînd o rochie ponositâ, cîrpită la umeri (nici nu bănuise că maică-sa ar avea și o asemenea rochie), peste care își potrivise, stîngaci, un șorț de bucătărie. „Sărut mîna“, spuse el și, întîlnind privirile cam rătăcite ale maică-si, se retrase un pas. Astfel, și în aceste condiții jalnice se încheiase pentru totdeauna o aventură. După nici două zile, maică-sa fusese nevoită să se-ntoarcă acasă, la bărbat și la copil, să îndure bătăi și chinuri și umilințe fără un cuvînt, fără un gest de împotrivire și fără să ridice ochii. Acum, se gîndi el, nici dacă aș jigni-o

grosolan n-ar îndrăzni să strige la mine, cel mult m-ar ruga să mă port frumos cu ea și să nu uit că mi-a dat viață și m-a șters la fund.

„Te-a căutat cineva la telefon, informă ea.

„Știu, o colegă, trebuie să-i dau un caiet.

„Vino să mănînci, îl pofti maică-sa.

„Dumneata nu te duci azi la serviciu ?

„Azi și mîine nu."

Se spălă repede, se îmbrăcă și se duse în sufragerie, unde îl aștepta o cană de ceai și două felii de pîine. Din privirile maică-si înțelese că de-aici încolo n-o să primească mai mult. „Pînă una-alta trăiești din banii mei, îl avertizase taică-său nu o dată, și fiindcă eu cîștig banii cu trudă, o să te pun la regim într-o zi, pîine cu apă, și-atît!" În timp ce sorbea ceaiul fără zahăr se gîndi unde-ar fi mai bine să plaseze stiloul — pe stradă, într-un magazin, ori în gară, unde-s mulți, care pleacă în toate părțile, și-ar vrea să mai cumpere ceva înainte de-a pleca. „Doriți un stilou ? se exersă el, în gînd. M-a costat 250 lei, îl dau cu două sute !" Pe urmă își zise că n-o să-i fie tocmai ușor să plaseze stiloul, cine să-l creadă că a dat 250 lei pe el, de unde să aibă el 250 lei ? Trebuia să găsească altă formulă : „M-a trimis tata să-i vînd stiloul"... Nici așa n-o să-l creadă nimeni, dacă taică-său are un stilou de vînzare, îl vinde el, și gata povestea. O informă pe maică-sa că l-au chemat la școală, probabil pentru plecarea în tabără, și coborî treptele cîte două, cu stiloul în buzunar.

Prima încercare o făcu la un atelier particular de reparat stilouri. Un bărbat între două vîrste, mînjit cu cerneală pînă și pe vîrful nasului, stătea înghesuit între patru pereți coșcoviți, care amenințau să-l strivească, și curăța o peniță tocită. Pe la gură îi umblau mușchii, și ei mînjiți cu cerneală : pe frunte și pe obrajii umflați îi curgea sudoare vineție. Scoțînd stiloul din cutie și cîntărindu-l îndelung în palmă, de parcă valoarea i-ar fi stat în greutate, omul aprecie, cu glas somnoros :

„Patruzeci de lei, mai mult, nu !

„Dar e nou, nici n-am tras cerneală în el.

„Ce contează !

„Cum să nu conteze ? făcu el.

„Ba nu, că tu nu l-ai plătit, și-atunci se schimbă socoteala : dacă primești patruzeci de lei bine, dacă nu, te duc la miliție că faci comerț cu lucruri de furat. Unde locuiești?

„Dă-mi stiloul !

„Stai, bă, că nu dau turcii ! și tipul se grăbi să-l apuce zdravăn de mînă, mie să-mi spui de unde l-ai furat, că eu am ordin să-i predau pe toți șmecherii care vor să-mi plaseze mărfuri de furat, hai, repede, că strig să vie milițianul !

„Sînt premiant pe școală ! se zbătu el.

„Ce, bă ? Și ce dacă ești premiant ? Ia cincizeci de lei și să zici mersi și să te rogi pentru sufletul meu, care din asta trăiesc... Băgînd stiloul într-un buzunar, scoase din celălalt cincizeci de lei : Și altă dată să nu mai plasezi marfă de furat, că înfunzi pușcăria".

Întîmplător (dar lui i se păru că totul este pus la cale) de dugheană se apropie un milițian pe bicicletă. De teamă să n-ajungă la miliție, era cît pe-aci să lase stiloul și s-o rupă la fugă ; noroc de negustor, care îi vîri în buzunar cei 50 de lei. Fugi vreo două sute de metri, pînă la prima stație de autobuz, fără să se uite înapoi. Se uită acum : negustorul se prăjea la soare în fața dughenei, milițianul se depărtase mult, pedalînd sîrguincios. Dacă s-ar întoarce să restituie banii și să pretindă stiloul ?! 50 de lei, o nimica toată, un pachet de țigări, un coniac și încă ceva, poate un bilet de ștrand la Lido. „Du-te și fă-ți dreptate, se îndemna el, în derîdere, dacă te simți bărbat și dacă te crezi mai breaz decît taică-tău, du-te și strigă-i tipului în față că-i un escroc și dă cu el de pămînt ! Ei, dacă nu te duci, măcar ține de banii ăștia și taci din gură. Bine că nu ți-a dat cinci lei, ca la milogi !"... În autobuz se întîlni cu o colegă drăguță și teribil de vorbăreață, care îl informă că aseară, într-o convorbire cu un reporter al radiodifuziunii, academicianul Pamfil declarase că printre tinerele speranțe ale școlii românești de matematică s-ar număra și un elev extrem de dotat, al cărui nume trebuie reținut : Grigore Mihăescu... Vestea aceasta, atît de neașteptată, și pe care i-o aducea o fată drăguță la numai cîteva minute după o întîmplare penibilă, îl făcu să-i dea lacrimile de emoție. Coborî și merse mult pe jos, pe trotuare pustiite de soare. Mirosea violent a brînză și a legume proaspete. Dar, ca-n

atîtea alte momente de exaltare, pe care le trăia cu o intensitate decisivă, reuși să schimbe decorul și mirosurile : pășea acum pe malul unei ape limpezi ; nu s-auzea decît susurul apei și mirosea a iarbă umedă. Sălcii pletoase îi răvășeau părul și îi mîngîiau, dulce, fața. Soarele se tot chinuia să pătrundă prin frunziș pînă la el ; amabil, îi injecta ochii cu cîte-o rază și se retrăgea discret. În dreapta era o livadă cu meri și iarbă înaltă și vineție. Dar sălciile încep să foșnească, de parcă ar trece prin ele duhul apei. O șoaptă, un îndemn ? Îl cheamă cineva ? În fața lui sălciile se-ndoaie pînă la pămînt. Duhul apei, în chip de Ileană-Cosînzeană, se desprinde, îi fură ochii cu strălucirea părului de aur, și aleargă prin livadă, pe sub merii cu crengile aplecate. Culege două mere cît pumnul, și rumene, și se lasă în iarbă, în genunchi. „Vino, ori nu mă recunoști ?“ și-i aruncă un măr. El, în grabă, culege mărul, și copleșit de farmec se apropie : cînd deodată o recunoaște pe Luminița. Și se oprește la un stop. Trebuie să fie foarte atent la stopuri, ca nu cumva să-l amendeze. O amendă face cît un coniac mic și o citronadă. Cincizeci de lei, opt coniacuri mici și opt citronade la un bufet de mîna a doua, la o cafenea de lux socoteala se schimbă, dar și-acolo iei trei coniacuri și trei citronade, din trei coniacuri mici îți ies flăcări pe nas. Verde, liber, traversează atent cu mîna în buzunarul unde ține banii, primii lui bani de care nu știu bătrînii, comoara. De neînțeles : el nu primește decît bani de tramvai, de creioane și penițe și din cînd în cînd, cam de două ori pe lună, de-o prăjitură, și totuși se plînge mai puțin decît taică-său că n-are bani, că pur și simplu nu-i ajung banii. (Ce-ar ști să facă bătrînul cu ei dacă ar avea mai mulți ? Să-i pună la C.E.C. ? Sigur, sigur să-i pună la C.E.C. lîngă ceilalți, să se-adune acolo pentru orice eventualitate. Altfel, niciodată nu a exprimat o dorință, n-a dat cuiva de înțeles că ar vrea să-și cumpere ceva anume...) Dacă l-ar ataca cineva acum, cu gîndul să-i ia banii, ar face moarte de om, la beregată ar sări, cu dinții ar mușca. Își amintește cum a văzut el că intră oamenii în crîșmă : unii se-ndreaptă cu pași repezi și siguri spre crîșma de mult știută, da' dintre toți ăștia sînt cei mai simpatici și cei mai cinstiți, merg drept acolo unde-i trage ața.

Deşi este abia ora zece dimineaţa, barul din piaţa Romană geme de puştime îngîndurată, zeci de băieţandri cu părul căzut în şuviţe pe frunte, cu bărbia în pumn şi privirea scormonind în paharul de coniac, ori de citronadă. Doar cîte unul întoarce privirea spre trotuarul aglomerat, şi dacă observă ceva care să-i placă, vreo fetişcană cu fusta mult deasupra genunchilor, atunci îşi face atent colegul, care se-ntoarce greoi şi întreabă : „Aia, bă ?" „Aia..." Dar fata şi-a văzut de drum, iar cei doi îşi sprijină bărbia în pumn şi se uită la paharul de coniac, aşteptînd, poate, o minune, să iasă ceva din pahar, o fată drăguţă, o mare sumă de bani, ceva, ceva absolut necesar existenţei lor... „Puştimea asta nebună", gîndeşte el, oprit în prag.

N-are de gînd să rămînă, vrea doar să-i observe şi să-şi dea seama ce-o fi în capul lor de stau aşa, greoi, prăbuşiţi pe mese. Nici măcar nu ştiu să petreacă, nimic nu-i face să tresară, poate că au uitat şi de ei şi de cei din jur, poate că dorm cu ochii deschişi. Unul ţine o femeiuşcă pe genunchi, una slabă, cam veştejită şi cu buză de iepure, şi cu toate că biata de ea, simţindu-se părăsită, îl pişcă mereu de bărbie, el nu pare convins de existenţa ei, nici n-o vede, nici n-o simte şi nici n-are nevoie de ea. Întinde mîna peste umărul ei (un simplu obstacol...), apucă paharul de coniac, îl ridică sus, deasupra capului ei, da, mai are de două, trei înghiţituri zdravene ! Duce paharul la gură şi bea cîte puţin, cu ochii închişi. Ea se roagă să-i dea şi ei o înghiţitură. „Cine mă tot sîcîie ?" ar vrea să întrebe el. N-o vede, n-o simte, se ridică brusc şi ea cade sub masă, se loveşte cu capul de scaun.

„Doriţi să luaţi loc ? se interesează un chelner.

„Căutam pe cineva, un prieten.

„Repede vă rog, că încurcaţi circulaţia.

„Ai un pachet de ţigări bune ?

„Am, de care să fie ? Pall-Mall ?

„Da, Pall-Mall...

„Poftim. Douăzeci de lei...

„Ştiu, ştiu..."

Scoate douăzeci şi cinci de lei, ia pachetul de ţigări şi pleacă. În buzunar mai are 25 de lei, trei coniacuri şi trei citronade şi-un bilet de tramvai. Aprinde o ţigară. Trage

fumul în piept, apoi îi dă drumul în nasul trecătorilor, fum de ţigară bună, toţi întorc capul după el. „Un stilou, ar vrea el să le explice, vindeţi-vă stilourile cu sau fără ştirea părinţilor, a fraţilor, soţiilor, amantelor, şi din banii luaţi pe stilou cumpăraţi ţigări clasa-ntîi, miros grozav şi dau ameţeli, după trei fumuri visezi frumos, nani-nani, şi nu mai ai treabă cu nimeni." O bodegă oarecare, cu reclame de ţuică, rom „Jamaica" şi mititei. La vreo zece măsuţe pătate, stropite din belşug cu ţuică şi rom, se înghesuiau bărbaţi în vîrstă, bărboşi, cu cămăşile descheiate pînă la brîu şi cu mînecile suflecate. Erau lucrători zilieri la un şantier din apropiere şi, profitînd de o pauză, se cinsteau în tăcere şi fără să se privească. Intrînd aici ar fi stîrnit nedumerire.

Ajuns în Calea Victoriei, se hotărî. La Nestor, la cafenea, cu douăzeci şi cinci de lei poţi rezista aproape o oră, trei coniacuri mici şi o citronadă, chiar şi două coniacuri te ţin o oră. În drum spre cea mai selectă cafenea din Bucureşti îşi controlă ţinuta, îşi netezi părul şi încercă să pară mai vioi, mai degajat, ca unul care de mult s-a iniţiat într-ale cafenelei, iar cu banii stă destul de bine, cere şi primeşte, cîţi cere, atîţia primeşte. Numai de nu s-ar împiedica la intrare, asta i se-ntîmplă mereu cînd trebuie să treacă un prag necunoscut. Trecu prin faţa cafenelei trăgînd cu ochii înăuntru, apoi se-ntoarse şi intră liniştit, senin, cu o mînă în buzunar. Banii erau la locul lor, restul ...că se uitau toţi la el, mai ales nişte fetişcane decoltate se uitau şi zîmbeau duios, înţelegător — nu avea nici o importanţă ; peste cîteva minute, cînd va sta la masă cu coniacul în faţă, cu pachetul de ţigări Pall-Mall lîngă pahar, îşi va putea permite şi el să-i privească într-un fel sau altul, după dispoziţie, pe cei care intră. Avu norocul să găsească o masă liberă într-un colţ, unde se simţea ferit de priviri indiscrete. O masă de două persoane : dacă nu s-o găsi vreun moşneag, ori vreun nătărău care să ocupe celălalt scaun, atunci o să stea aici şi trei şi patru ceasuri, chiar şi cu riscul de a nu consuma decît citronadă. Scoase pachetul de ţigări, îşi aprinse o ţigară şi trase cîteva fumuri de probă ; cîţiva tineri de la mesele apropiate se-ntoarseră în direcţia lui şi-l cercetară cu simpatie. Numai de n-ar tuşi, fumul de ţigară îi irită teribil căile respira-

torii, de n-ar ameți, de nu s-ar învirti cafeneaua asta cu el. „Un coniac mic și-o citronadă", ceru primului chelner care trecu pe lîngă masa lui. Dar acesta nu-i acordă nici o atenție, nu zise nici da, nici nu. Abia după vreo zece minute veni un alt chelner, care, privind în direcția unei dudui singure și decoltate, îl întrebă ce dorește. Cînd auzi de un coniac mic și-o citronadă, aprobă cam în silă și se retrase. Apoi, o picoliță nechemată îi lăsă pe masă două prăjituri și două pahare cu apă. O altă picoliță veni să ia prăjiturile și paharele și să le ducă la altă masă.

„Optsprezece lei", spuse chelnerul, punîndu-i în față, lîngă pachetul cu țigări, coniacul mic și citronada.

„Credeți că n-o să vă plătesc ? întrebă.

„De ce să cred ? se miră chelnerul, prefăcut. Dar așa-i combinația la noi, iei marfa, dai banii pe loc. Ai cu ce plăti ?

„Poftim! și scoase cei 25 de lei. Oprește 20 și mai adu-mi o citronadă, dar să fie de la gheață, iar paharul, dacă se poate, numai dacă se poate, să nu mai fie pictat cu ruj de buze. Poftim ! și arătă paharul cu citronadă. Din ăsta au băut cel puțin trei fandosite..."

Chelnerul suportă observațiile așa cum se cuvine, fără semne evidente de enervare. Dar înainte de a-i aduce o nouă citronadă, își îngădui să-l informeze că la cafenelele de lux citronada cu pai costă șapte lei. „Poate să coste și șaptezeci", spuse el, luminîndu-se brusc. Bucuroasă că-l revede, Cristina venea spre masa lui cu brațele întinse. Cristina avea bani și-i plăcea să plătească băieților simpatici coniacuri și citronade.

„Ce faci, dragă nătăfleață ? zise fata, luînd loc. A, da ! se-ntoarse spre chelner : Un coniac și o cafea mare. Pardon, două coniacuri și două cafele, și mai tîrziu cîte-o înghețată asortată. Ia zi-mi și mie, cum te distrezi ?

„Prost, mă cert cu chelnerii ăștia gomoși, care n-au pic de încredere în buzunarul meu, cum m-or fi ghicind ? Altfel, ce să-ți spun, știi și tu, povești penibile... Cristina, ai ceva bani ?

„Cît ? și fata se grăbi să deschidă poșeta.

„O, nu, nu acum. Cît să plătesc aici.

„Poftim, să plătești tu ! și-i întinse pe sub masă o sută de lei.

„Ca să fac impresie ? rîse el. Impresia bună s-a dus. Cristino, tu eşti un înger picat aici să salvezi un suflet oropsit. Dacă ai fi atît de bună şi de înţeleaptă, încît să nu pomeneşti nimic de afacerea de ieri, ţi-aş rămîne recunoscător pe viaţă.

„Nu ştiu ce dracu v-a apucat ieri ! zise fata.

„Eu voiam să iau aer, să mă destind, şi-atît.

„Dar s-o laşi pe aia ?! îl mustră Cristina. Sub nasul tău ? Şi-a bătut joc de tine, te-a umplut de sînge, şi-apoi... Zău că eşti nătăfleaţă ! Dacă ieşi cu o fată undeva, trebuie s-o aperi, să te baţi pentru ea, să-l rupi pe ăla-n bucăţi.

„E mai tare decît mine.

„Atunci nu umbla cu fete. Mie mi-ar fi şi frică să ies cu tine în parc. Dacă vrea unul să m-agaţe ? Tu îţi ceri scuze şi te retragi, ori dai un pumn şi încasezi douăzeci.

„Ai dreptate, şi totuşi vreau să te invit în parc.

„De ce nu la cinema ?

„De acord, la cinema.

„Cu Mândiţă te-ai văzut azi ? întrebă ea.

„Nu, şi nici nu-mi doresc.

„Te caută, mi-a telefonat dimineaţă să-i dau adresa ta.

„Nu ştiu, am plecat devreme de-acasă, chestii tîmpite, se mărturisi el, amintindu-şi, brusc, discuţiile cu taică-său, m-am purtat oribil cu bătrînul, meritam să fiu luat de fundul pantalonilor şi aruncat pe fereastră de la etajul cinci. Dacă ţi-aş povesti, cred că nici n-ai mai sta de vorbă cu mine, ceva îngrozitor, îmi vine să plîng.

„Ce mutră ! observă ea rîzînd. Ai o mutră de copil bătut la fund cu urzici. Măi nătăfleaţă, te-ai blegit de tot după două coniacuri, aşa arată un viitor matematician, că te-a dat aseară la radio. Bea şi cafeaua mea, să-ţi vii în fire.

„N-am nici pe dracu, spuse el, bărbătos. Mi-e rău nu de băutură, ci de poveştile astea în care am intrat cu voia, ori fără voia mea, poveşti care nu mi se potrivesc şi-n care nu pot să mă descurc. Dacă ţi-ai da cuvîntul de onoare că nu baţi din gură, te-aş întreba ceva : Cristina, ca pe un înger păzitor te rog să mă-nveţi cum să mă port cu Luminiţa. Ieri s-a întîmplat ceva... şi ea exagerează, groaznic exagerează şi mă acuză pe mine.

„Exagerează ?

„Da, sigur că da, practic...

„Practic n-a pățit nimic ! continuă Cristina.

„Unde, la ce concluzii vrei s-ajungi ? întrebă el, iritat, bănuitor. Că m-am purtat ca un idiot, știu, sînt de acord, ce vrei să fac ? Asigurări nu pot să-i dau.

„Asigurări ? se nedumeri Cristina, ești convins că ea are nevoie de asigurări ?

„Absolut, măcar de-o vorbă ca lumea.

„O, rîse Cristina, asta-i altceva, dar ești tu în stare să spui cuiva o vorbă ca lumea ? Ieri mi-era milă de tine, și-mi pare rău că n-am putut să te apăr, uite, mi-a rupt un dinte... Ieri mi-era milă, iar azi te-aș lua la bătaie. Ce-ar fi să recunoști că ți-e frică de Măndiță ? Atît ți-e de frică, precizează ea energic, încît ai fi în stare s-o convingi că, într-adevăr, nu s-a întîmplat nimic. Nimeni, nimeni n-a jignit-o. Nici nu i-a rupt hainele... și chiar dacă... ce contează ! Ea trebuie să îndure și să tacă ! Nu cumva să se afle. Și să-ți iasă ție vorbe. Nu, nu cumva...

„Hai să plecăm, hotărî el. Maestre !"

Chemat la datorie, chelnerul se grăbi să scrie nota de plată. Îndemnat să oprească cinci lei peste notă, se înclină în fața Cristinei și spuse limpede : „Sărut mîinile, duduiță !" Apoi se înclină, zîmbind degajat în fața lui, urîndu-i în șoaptă succes. Iar el se gîndi că dacă ar fi mai bine îmbrăcat și cu mai mulți bani în buzunar ar ajunge, în scurt timp, să cîștige chiar și stima chelnerilor. Atent, o conduse pe Cristina spre ieșire printre mese încărcate cu pahare de coniac și citronade, parcă toți se vorbiseră să consume aceeași băutură. El ar fi vrut să meargă în parc, să facă o plimbare cu barca, dar trebui s-o lase pe-a ei, care ținea morțiș să vadă un film cu Claudia Cardinale. („Pot să jur, se gîndi el, că vrea s-o imite pe această Claudia Cardinale ori la rochii, ori la coafură, i-o fi spus cineva că aia are niște toalete grozave...")

În timp ce traversau Piața Republicii ca s-ajungă în Bulevarul Magheru, el îi ceru voie s-o ia de braț. Cristina nu zise nu, deși era de părere că, cel puțin pe stradă, ei doi apar ca o pereche nepotrivită din pricina lui, care își păstrează mutra de copil bătut la fund cu urzici. Altă mutră n-avea, trebuia să mai aștepte cîțiva ani pînă să-i vină de nu știu unde altă mutră ; așteptarea asta era chinuitoare, îi întorcea pe dos toate planurile. Cine putea să-i

spună cu ce se va alege el la capătul acestei așteptări de ani de zile ? Cu o boală care nu iartă, un cancer ; cu o cumplită deziluzie profesională, cu o cădere, cu un accident... „Acum, îi va aduce taică-său la cunoștință, ești major, ești bărbat, ai mutră de bărbat, acum poți să bei și să fumezi, deși eu nu te sfătuiesc, poți să umbli cu femei, deși n-ar fi bine să-ți pierzi capul, poți să cîștigi și să pierzi"... Iar a doua zi, cu mutra lui de bărbat, o să cadă din tramvai, cum se-ntîmplă, și-o să rămînă schilod pe viață. Ce folos de mutra de bărbat ? Are nevoie de mutra asta nu peste zece ani, ci acum, cînd o ține pe Cristina de braț, cînd o conduce la cinema și ceva mai tîrziu, peste vreo două ceasuri, cînd o s-o conducă acasă la ea, ori în parc. Fata îi plasă discret zece lei pentru bilete. De unde-o fi avînd fata asta atîția bani ? Are taică-su, babacu, afacerile lui. I-a promis taică-su că la terminarea liceului îi ia o mașină, „Simca 1 000".

„Se vede că n-ai mai fost cu mine la cinema, spuse Cristina, uitîndu-se la bilete. De-aici încolo să ții minte că nu-mi place la parter, numai la balcon, unde-s mai puțini și e mai intim. La parter am ghinion, ori se-așază o matahală pe scaunul din față și nu mai văd nimic, ori pierd ceva, ori mă cert...

„Pot să cer bilete la balcon ? propuse el.

„Gata, fă-mi plăcerea și condu-mă !"

Sala era plină doar pe jumătate. Puștime și moșnegi, obișnuiții matineurilor. Cristina îl trimise la bufet să cumpere bomboane, și ciocolată și covrigi. Nici pe asta n-o știa el, că fără bomboane și covrigi ea nu intră în sala de cinematograf, chiar, ce să faci o oră și jumătate ?... Să te uiți la ecran, doar să te uiți ? Cînd n-avea bani de bomboane și covrigi, cumpăra două pungi cu semințe (două îi ajungeau pentru un spectacol) și în ciuda atîtor proteste din toate părțile, spărgea semințele în dinți și sufla cojile cu forță și la-ntîmplare. Dar nu făcea toate astea cu intenția de a-i incomoda și de a-i jigni pe cei din jur, ci pur și simplu fiindcă în anumite momente uita că mai există și alții pe lume ; auzea, ca prin somn, mustrările celor împroșcați cu semințe și abia dacă ridica din umeri : „Habar n-am... Ce vor de la mine ?!" Dacă în timp ce mergea pe stradă la brațul unui bărbat îi venea chef să mănînce se-

minte, mînca. Într-o după-amiază, Grig o întîlnise pe Calea Victoriei desculță, cu pantofii în mînă, părînd total indiferentă la mustrările zecilor de pietoni moraliști, care o bănuiau că ar vrea să lanseze o nouă modă. Dar nimic mai nepotrivit decît să o bănuiești pe Cristina de asemenea intenții : doamne ferește, ea nu voia nici să lanseze, nici să impună altora ceva, voia doar să se simtă în largul ei, iar pantofii cu care plecase de-acasă, pantofi noi, cu toc cui, o jenau teribil — asta era toată explicația.

Jurnalele cinematografice, cît de interesante ar fi fost (chiar și cele comentate de Eugen Mandric), o enervau cumplit : ea cumpăra bilete pentru Claudia Cardinale, ori pentru Belmondo și nu înțelegea să i se ofere altceva timp de o jumătate de oră ; de ce atîtea vești din producție, fabrici noi și blocuri noi, de ce atîtea curiozități și interviuri și reportaje de care n-avea nici un chef. Cît țineau jurnalele se foia mereu pe scaun, amenințînd că o să plece, și o să scrie la ziar și-o să intervină la Direcția difuzării filmelor, asta-i curată bătaie de joc.

„Dă-mi covrigii !

„N-ai vrea să urcăm la balcon ? întrebă el, prevăzînd o catastrofă.

„Doar n-o să mă fiții toată ziua sus, jos, sus, jos ! Tu de ce nu mănînci ? Oh, sîntem oameni de lume, nu ne putem îngădui să rontăim covrigi în public. Ia măcar niște bomboane și renunță la mutra asta, Dumnezeule ! Hai, dragule, hai. Tip-top, dacă ești cuminte te duc undeva"...

După obișnuitul jurnal de actualități, de data aceasta nu lipsit de interes, se anunță un documentar despre lagărele naziste din timpul celui de al doilea război mondial. În sală nu se mai auzea decît rontăitul Cristinei : ea se-ndoi puțin, își lăsă fruntea pe spetează scaunului din față, își astupă o ureche și continuă să rontăie cu furie. „Iar mizerie, iar gazați, iar schelete ! Cum de nu-nțeleg ăștia că ne-am plictisit, ne-am plic-ti-sit !" Îngrijorat, el o întrebă dacă i-e rău, dacă are nevoie de ceva. Vru s-o sprijine și s-o conducă afară, dar tocmai atunci comentatorul precizează că numai într-unul din lagărele naziste și-au pierdut viața patru milioane de oameni. „Prea puțin !" strigă Cristina, aruncînd spre ecran cu o jumătate de covrig. Brusc, cîțiva mai în vîrstă se ridicară de pe scaune, încercînd să-și dea

seama cine a vorbit. O femeie strigă să se aprindă lumina, iar o alta, fără o vorbă, călcînd pe vîrfuri, veni la Cristina și-o apucă de păr și-o plesni peste cap cu poșeta. Acum strigau toți : și bărbați și femei, iar puștimea se înghesuia s-o vadă pe împricinată. Ea suportă loviturile și blestemele în tăcere, pînă cînd i se dădu voie să iasă din sală. Atunci își aranjă rochia și părul cu destulă meticulozitate, apoi strigă : „Ce-aveți cu mine ?!" și trînti ușa. Cei mai mulți, teribil de iritați, continuau să vocifereze : „Tineretul de azi ! Venit la de-a gata. După ce-au murit alții, după ce au luptat alții, și-au strigat lozinci, și-au mîncat zeamă de urzici"..

„Ce tineret, dragă ? țipă o femeie. Îi nebună cu toți ai ei. Că doar și eu am copii, da' i-aș strînge de gît, cu mîna mea...

„Gata, s-a dus la mama ei, liniște !

„Știe ea cum au murit oamenii ? Știe pe doamne-iartă-mă !

„Și mormolocul ăla de lîngă ea nu zice nimic ?

„Care ești, măi, să te vedem, ridică-te, măi !"

El se ghemui pe scaun, cu bărbia-n piept, și pentru prima oară își dori să se despice pămîntul sub el și să-l înghită pe loc.

8

Aflînd din „Informația Bucureștiului" că s-a deschis expoziția de pictură a profesorilor în sala de gimnastică a unui liceu se grăbi s-o viziteze, convins că de data asta a expus și profesorul lui de latină. Plecă de-acasă hotărît să comenteze nefavorabil străduința de zeci de ani a profesorului și chiar să facă haz, să adune în jurul lui cîțiva vizitatori și să-i întrebe ce părere au, iar dacă ar avea păreri bune, să le-ntoarcă pe dos.

Nu se aștepta să-l întîlnească acolo pe profesor, și mai ales la ora nouă dimineața. De aceea, cînd îl zări stînd pe scaun în fața a vreo douăzeci de tablouri cam de aceeași mărime, toate cu rame aurite, se intimidă brusc și vru să părăsească sala. „Mihăescule !" se auzi strigat, cu severi-

tate, ca la ora de latină, și trebui să se-ntoarcă. Erau mulți vizitatori, mai ales oameni în vîrstă, pensionari, poate prieteni și rude de-ai profesorilor care expuneau, toți plini de admirație și respect pentru fiecare tablou în parte. Numai la tablourile profesorului de latină nu se uita nimeni. Poate că el n-avea nici prieteni, nici rude ; ori poate că își intimida vizitatorii cu privirea lui de pindar. Grig se pierdu printre ceilalți vizitatori și întîrzie mult în fața unor tablouri care îl lăsau destul de indiferent. Mai mult îl atrăgeau comentariile : „Ce cap de fetiță ! Extraordinar, îl întrece pe Tonitza !"... „Ce peisaj, ce colorit ! Are ceva din Picasso !" „Nu, dragă, Picasso nu se ocupă cu peisajele !"...

După aproape o jumătate de oră, mai mult împins de ceilalți, se pomeni față-n față cu profesorul de latină. Stînd pe scaun, cu spatele la tablouri, profesorul citea din Ovidiu, ori se prefăcea că citește. Se părea că își face o datorie stînd aici, altfel nici gînd să-l intereseze vizitatorii. Grig umără tablourile : douăzeci și patru. Apoi căută un unghi vorabil din care să le cuprindă cu privirea. Prin ferestrele ari ale sălii de gimnastică pătrundea o văpaie de lumină, are uniformiza și coloritul și desenul, încît o vreme el avu impresia că privește niște flori veștejite, aceleași, înrămate de douăzeci și patru de ori.

„Nu privi de acolo, Mihăescule !

„Da, aveți dreptate, bate soarele.

„Numai dimineața, precizează profesorul. De la douăsprezece încolo bate în prostiile altora. Treci în dreapta mea, apleacă-te puțin, începe cu tabloul din stînga mea, de sus, pictat în anul 1931"...

Profesorul îi dădea toate aceste indicații fără să ridice ochii de pe versurile lui Ovidiu. Din ce în ce mai intimidat, Grig se execută întocmai. Primul tablou, din stînga, sus, înfățișa o măsuță cu trei picioare pe care se afla un aparat telefonic ; o mînă de bărbat ezita să ridice ori nu receptorul ? Atît, și nimic altceva. Culori pămîntii, ușor aburite. Al doilea tablou... Dar vocea profesorului îl întoarse la primul :

„Acest telefon a zbîrnîit sinistru într-o dimineață de ianuarie... și mi-a adus vestea că mama a murit... Mai departe, schimbă unghiul"...

Cele douăzeci și patru de tablouri erau simple și destul de corecte reproduceri după obiecte, chipuri și peisaje care, toate, îi aminteau profesorului întîmplări triste, sau de-a dreptul tragice. O țigară fumegînd pe marginea unei mese. De la țigara asta profesorul s-a ales cu trei cicatrice pe față. Un coleg, vrînd să-i facă o farsă, introdusese în țigară nu știu ce exploziv. Pentru a transmite o cît de mică emoție, fiecare tablou ar fi trebuit să fie însoțit de o notă explicativă.

„Mihăescule, vreau s-aud de la dumneata de ce nu plac tablourile mele ? Este foarte important pentru mine să aflu exact ! și profesorul se ridică, lăsînd cartea și ochelarii pe scaun. Dacă n-ai fi venit de bunăvoie, ți-aș fi trimis vorbă să vii. Nu fiindcă te-aș crede cel mai deștept, nu ești deștept, ai o anumită ușurință în minuirea cifrelor, oamenii deștepți arată altfel, Mihăescule, eu am văzut cîțiva.

„Și eu am văzut !

„Încă nu, încă nu ai ochii care-ți trebuie pentru a-i vedea... Ce ți se pare stupid în tablourile mele ? Precis, scurt și fără bîlbîială.

„Pe mine m-a emoționat, spuse Grig.

„Ce te-a emoționat ? Încăpățînarea, perseverența mea diabolică ?

„Ce mi-ați povestit despre fiecare tablou.

„Altfel ?

„Altfel nu-mi spun nimic.

„Ce-ai dori să-ți spună ?

„N-au nici o valoare ! îi aruncă el, cu o bucurie răutăcioasă. Absolut nici una. Și să știți că și eu am văzut oameni deștepți. Primul dintre ei a fost tatăl meu, care mi-a atras atenția să nu mă amestec unde nu-mi fierbe oala. Tovarășe profesor, am venit aici cu un gînd de răzbunare, socotind că am dreptul să mă răzbun... Și cred că am izbutit, și mi-e silă, vă rog să mă iertați... nu mă pricep la pictură... chemați un specialist... chemați-i pe prietenii și colegii dumneavoastră“...

Profesorul își luă cartea și ochelarii de pe scaun, apoi, apucîndu-l strîns de braț, îl conduse în curtea liceului, unde era numai soare și liniște. Cînd se văzu scăpat din strînsoarea profesorului, el vru să plece, să se-ascundă undeva și să plîngă. De ce trebuise să-l jignească pe omul

ăsta bătrîn şi bolnav şi atît de departe de orice mulţumire ?! Nu mai era cu putinţă să-şi retragă vorbele, să le-adune şi să le-arunce, vorbe otrăvite, care ucid. Profesorul respiră din ce în ce mai greu, acum se sprijină de perete, scapă volumul cu versurile lui Ovidiu, vrea să-l ridice şi nu-i în stare, nu se mai poate îndoi. Şi-atunci el rămîne lîngă profesor, trebuie să rămînă, îi dă cartea, îi scoate ochelarii din buzunarul hainei şi i-i fixează pe nas, dar profesorul închide ochii, nu vrea să mai vadă nimic.

„Du-te, Mihăescule, du-te la treburile tale ! Şi la vîrsta ta. Şi la înţelegerea ta. Nu m-ai supărat cu nimic. De ce nu te duci la ştrand ?

„Toţi mă trimiteţi la ştrand.

„Care toţi ? vru să ştie profesorul.

„Toţi, care sînteţi mai în vîrstă.

„Mai tîrziu n-o să mai ai vreme şi nici chef.

„Sînteţi atît de sigur ? Dumneavoastră ştiţi mai bine decît mine pentru ce o să am vreme şi pentru ce nu ; cum o să arăt la cincizeci de ani şi ce-o să gîndesc atunci... De unde ştiţi toate astea ? Du-te la ştrand, Mihăescule, du-te, du-te"...

Acum îşi dădea seama că dispune de însemnate rezerve de răutate. Moştenire de la taică-său ? De ce neapărat moştenire ? Poate că răutatea se deprinde de la o zi la alta cu răbdare, şi temeinic, şi nu se mai uită. Ajuns în stradă, îşi spuse că ar trebui să se-ntoarcă, să vadă cum se simte profesorul ; dacă mai e în curte, rezemat de perete, cum îl lăsase, sau a intrat în sală şi stă pe scaun, în aşteptarea vizitatorilor ? Pînă la urmă, trebuie să se oprească cineva şi-n faţa celor douăzeci şi patru de tablouri ; un om mai în vîrstă, cumsecade şi milos, care să-i spună profesorului : „Tablourile dumneavoastră îmi plac foarte mult, pentru că... şi vă mulţumesc din inimă pentru satisfacţia estetică prilejuită."

Nu se-ntoarse din drum de teamă să nu-l jignească din nou pe profesor. El, care nu pusese mîna pe pensulă şi care avea numai opt la desen (opt cu bunăvoinţă), era convins că ar picta mai interesant chiar de la prima încercare. Oricum, ar izbuti să atragă vizitatori măcar prin stîngăcii şi ciudăţenii ; prin ceva care să exprime zăpă-

ceala din mintea lui. „Proaste tablouri, şi dacă a insistat, trebuia să i-o spun deschis, de ce să mă tem ? Proaste tablouri ! Într-o noapte o să iasă din rame şi, ruşinate, o s-o ia încet spre cheiul Dîmboviţei şi-o să se-arunce în apă".

Cu Luminiţa nu se întîlni, cum îi promisese. Avu, însă, grijă să se intereseze dacă fata s-a plîns cuiva, sau dacă s-a dat de gol faţă de maică-sa. Informaţiile, greu obţinute, şi cu multă diplomaţie, erau contradictorii. Nici cu Teofil Popescu nu se-ntîlni, deşi acesta îi telefonase de patru ori, dîndu-i de înţeles că ar avea să-i spună ceva foarte important. Acum se ferea de întîlniri şi de veşti şi poveşti, convins că toate-i sînt împotrivă, şi că n-ar avea de aflat nici de la Teofil (cu atît mai puţin de la Luminiţa) nimic care să-i dea o cît de vagă speranţă. Rătăcea pe străzi, cu mîinile în buzunare, atent la te miri ce, la nimicuri, pînă cînd i se făcea foame, ori îl biruia somnul. Îşi cumpăra covrigi şi cîte-un suc. Dormea pe băncile din Cişmigiu, alături de pensionari bonomi. Cînd plecau spre casă, pensionarii îl trezeau şi pe el : „Du-te, băiatule, du-te şi mănîncă, te-or fi aşteptînd ai tăi, ori n-ai pe nimeni ? !" Acasă se-ntorcea cu teamă. Dacă or fi aflat bătrînii întîmplarea de la Snagov ?

De la expoziţia profesorilor-pictori se duse la o cofetărie de pe cheiul Dîmboviţei, unde se aşeză la o masă mai retrasă şi ceru două îngheţate mari, asortate. Fata care servea, o frumuseţe bălaie, cu cozi lungi, vru să ştie dacă mănîncă el amîndouă îngheţatele, sau mai aşteaptă pe cineva. Zise că mai aşteaptă. Şi se uită la mesele din jur : majoritatea erau ocupate de studenţi, cîte trei-patru la o masă, care sorbeau din ceşti de cafea, ori din pahare cu citronadă, în timp ce răsfoiau cărţi şi caiete. Pregătiri înfrigurate pentru ultimul examen ? ! Îşi dorea să se prezinte şi el la un examen teribil de greu şi hotărîtor, de care să depindă viitorul ei. Ar fi avut la ce să se gîndească zile şi nopţi ; la ceva important ; şi-ar fi scăpat de celelalte, de nimicuri ; cum se-adună nimicurile de la o zi la alta şi-ncep să-ţi bîzîie la urechi şi să te năucească !

Fata aduse cupele cu înghețată și paharele cu apă și le-așează pe masă ca pentru două persoane. „Poftă bună!" gîndi el, și s-apucă să mănînce. De partea cealaltă a mesei ar fi trebuit să stea cineva, de care acum avea neapărată nevoie... Nu Luminița... nu Cristina... nici Mihaela, ci Teofil să stea, îi era dor de el, ca de-o boare de vînt.

„N-a venit? întrebă fata, cînd primi banii.

„Nu... Pot să vă ofer înghețata asta?

„Vai, ce obraznic! rîse ea.

„Mă scuzați!" se-nclină, și ieși din cofetărie.

Azi nu mai avea nici un chef să se ducă în Cișmigiu și să moțăie alături de pensionari, nici de plimbări, nici de filme, nici de restaurante nu mai avea chef, azi ar fi vrut să discute cu cineva, cu un om inteligent, ager la minte, care să-i răstoarne argumentele violent, dar, cine, cine accepta să-și pună mintea cu el, să-și piardă timpul cu el? Cu vreo zece zile înaintea examenelor de sfîrșit de an venise la școala lor o echipă de la televiziune pentru a încropi un reportaj pe tema (aceeași, aceeași): „Dragi elevi, cum vă pregătiți pentru examen?" În fața microfonului și-a aparatului de filmat șase elevi povestiseră, cu poticneli firești, cum învață cîte zece și douăsprezece ore pe zi, dorind să ia note mari și astfel să-și bucure părinții, frații, unchii și mătușile, și să aibă o vacanță fără griji. Lui îi venise rîndul la urmă. Așteptînd, ascultînd, judecînd pe fiecare în parte, se enervase și, intrînd în posesia microfonului, începuse să acuze: „Am note mari, numai note mari, dar nu învăț pentru note, detest vînătoarea de note, automulțumirea; aș vrea să știu mai mult, și dacă s-ar putea totul (știu că nu se poate), pentru a-mi satisface o curiozitate omenească, și-apoi pentru a fi de folos; nu pot să înțeleg și nu admit lipsa de curiozitate, somnolența, informarea de mîntuială și mă-ngrozește mediocritatea; vreau să știu mult, pentru ca să lupt împotriva mediocrității, să n-o iert în nici una din manifestările ei..."

„Înseamnă că noi, care-am vorbit despre note, am acceptat mediocritatea? intervenise, neașteptat, și cu destulă iritare în glas Teofil. Eu vreau să mă disciplinez în școală, să-nvăț la zi, să-mi fac temele și să iau note mari, să mă disciplinez pentru toată viața! precizase Teofil, iar mai

tîrziu, dacă voi putea să desfăşor o activitate creatoare, să depăşesc nivelul obişnuit de a munci şi de a-ţi face datoria, atunci va fi foarte bine, dacă nu... dacă nu, înseamnă că voi fi un mediocru ?

„Doriţi să-i răspundeţi ? intervenise reporterul, zîmbind.

„Da, sigur, din punctul meu de vedere trebuie să depăşim munca obişnuită, datoria obişnuită, ni se cere mai mult, noi înşine trebuie să ne cerem mai mult şi să nu iertăm indiferenţa, urîtul. Cei care au construit o casă urîtă, dacă sînt luaţi la rost găsesc o mie de explicaţii... Dar noi nu avem nevoie de explicaţii, ci de case frumoase, de cărţi interesante pe care să nu le laşi din mînă, de filme care să te ţină cu sufletul la gură".

Continuase discuţia acasă, cu Teofil, două ceasuri la rînd, pînă cînd bătrînul, intrînd în cameră cu o tavă cu cafele (evident, pretext), îi întrebase ce au de împărţit şi de ce strigă aşa de tare, de s-aude în stradă ? Amîndoi plecaseră ochii, aşteptînd ca bătrînul să iasă. Apoi se acuzaseră în şoaptă :

„Fraze banale şi-o înfumurare de doi bani ! acuza Teofil.

„Crezi că modestia ta face mai multe parale ?

„O să te vezi la televizor : duşman al mediocrităţii, dezlănţuit, vehement, cu ochii injectaţi, cu părul căzut în ochi... Ce ţi-o fi venit ? Ca să vorbeşti aşa împotriva mediocrităţii, trebuie să ai o bază ; să fi făcut ceva ; altfel, vrînd-nevrînd, se cheamă că eşti un demagog !"

Iar intrase bătrînul cu două pahare cu apă.

Amîndoi îl asigurară că n-au nimic de-mpărţit.

„Pe taică-tău în ce categorie l-ai plasat ? A mediocrilor ?

„Cu părere de rău, da !

„Pe taică-tău ? ! se speriase Teofil.

„Ar fi putut să fie un savant.

„Înseamnă că a intervenit ceva.

„Da, sigur, a intervenit, el a cedat...

„Şi dacă o să intervină ceva şi în viaţa ta ? triumfase Teofil.

„Nu, nimic, n-o s-admit !"

Dacă Teofil ar fi venit la cofetărie să ia şi el o înghe-ţată, i-ar fi spus că admite. Admisese, într-un fel, chiar de-a doua zi. Bătrînilor nu le spusese nimic de emisiunea

de la televizor ; plecase de-acasă, hoinărise pe străzi ; se-ntorsese abia pe la unsprezece noaptea, trăgînd nădejde că bătrînii s-or fi culcat. Maică-sa își făcea de lucru pe la bucătărie, bătrînul citea. Nici o vorbă de laudă pentru el. Nici măcar semne de simpatie, de înțelegere. Cu puțin înainte de a se duce la culcare, bătrînul îi spusese : „Te repezeai în microfon ca un berbec ! Și prea deștept te credeai !“

Mergea pe cheiul Dîmboviței cu gîndul să ajungă în Piața Unirii, de unde să ia troleibuzul 89, care l-ar fi dus pînă în fața casei lui Teofil. Un camion, venind din spate, încălecă trotuarul și înaintînd încet se apropie de el, pînă cînd îl atinse cu aripa roții din stînga. În cabină izbucni un hohot de rîs. Imediat camionul viră scurt și se-nscrise în rînd cu celelalte mașini pe partea dreaptă a străzii. Din cabină sări nea Cristache, amuzat nevoie mare. „Ce, măi, credeai că te-omor ? Ha, nu ții la glumă ! Hai noroc !“ El înghețase de spaimă ; îi întinse lui nea Cristache o mînă rece și asudată. Și își aminti că de cîte ori îl întîlnise pe nea Cristache pe stradă (de vreo zece ori în ultimii doi ani) tot așa îl întîlnise, coborînd dintr-o mașină oarecare, semn că avea mulți prieteni șoferi, iar dacă avea prieteni șoferi, conchise el, înseamnă că-i place să tragă la măsea. Rîzînd, nea Cristache îl împinse ușor cu pieptul înspre un stîlp de beton.

„Iar ai luat-o teleleu ? Cine te-o fi plătind să măsori trotuarele ? Treabă grea, da' face banii ! și nea Cristache scoase din buzunarul pantalonilor un teanc de sute. Îți mai dau și eu cinci bătrîne dacă fugi pînă la stîlpul de colo și-napoi, un, doi, trei, ți-am dat startul, încă nu te-ai întors ? Nu-ți mai dau nimic. Măi, tristețea pămîntului, cînd aveam anii tăi căram saci cu ciment în spate, și cărămizi căram, și piatră, am lucrat la Palatul C.F.R., măi, de-aia nu se dărîmă palatul, că-i lucrat de mine, trec pe lîngă el în fiecare zi și-i tot acolo, zău, hai să-ți dau o bere !

„Eu nu beau...

„Nu bei din principiu ?

„Da, eu nu beau din principiu, iar dumneata ai băut destul pe ziua de azi, observă el, trăgîndu-se un pas înapoi, vrînd s-o șteargă.

„Da, se posomorî nea Cristache, am băut destul, da' tu n-ai voie să mi-o spui, că eşti mucea, tîrţi-pîrţi, nici n-ai îndurat pe spinarea ta, nici n-ai băut pe banii tăi. Ia un pol de îngheţată şi să creşti mare, ia banii, că nu-s de furat, bani munciţi, îi dau pe toţi la văduve şi orfani, tu eşti orfan dinainte de-a te naşte.

„Nea Cristache, iau banii dacă-mi spui ceva... E adevărat că tata ar fi putut să te scape de închisoare şi n-a vrut ?

„Ce închisoare ? Ce bazaconii ?...

„Chiar dumneata...

„Prevenţia, mă, prevenţia, eu am stat în prevenţie, precizâ, iritat, nea Cristache. Şi de ce vrei tu să dai cu taică-tău de pămînt şi să te sui cu picioarele pe el ? Ca să-mi faci mie pe plac ? Mie nu, că eu n-am nimic de-mpărţit cu el, şi să nu mai vorbeşti aşa de taică-tău, că te bag şi pe tine-n lături şi te dau la porci ! Taică-tău m-a învăţat o meserie, mi-a dat o pîine pe viaţă, măi berbecule, să ai respect pentru cine te-nvaţă o meserie şi să-i săruţi mîna, că ţi-a vrut binele ! N-am nimic, n-am absolut nimic cu taică-tău, ba pot spune : «Să fie sănătos, şi să mai aibă şi el cîte o mulţumire din cînd în cînd». Iar ţie îţi spun aşa : «Să-ţi fie ruşine !».

„Nea Cristache, nu m-ai înţeles, se rugă el.

„Du-te, mă, du-te şi cară ciment, auzi ? Ciment, o sută de saci pe zi, şi-apoi să stai de vorbă cu mine şi să-mi spui că nu te-am înţeles ! Ia douăzeci de lei de pomana maică-ti !"

Întîrzie în oraş pînă pe la ora cinci. „Nea Cristache (nu-i mai ieşea din cap întîlnirea cu nea Cristache), am ajuns să-mi dai dumneata lecţii de bună purtare, bine-am ajuns, să-l aperi pe tata faţă de mine ; eu îl duşmănesc, da, da, iar dumneata mori de dragul lui, nea Cristache, de ce nu m-ai înţeles exact ? Am gîndit rău despre tata, mintea mea neroadă ! Dar niciodată nu l-am vorbit de rău faţă de alţii, şi cred, îmi place să cred, că nu l-aş vorbi nici pentru tot aurul din lume ! Dacă ţin la el ? ! Nea Cristache, unde eşti ? Ascultă-mă ! În iarnă s-a întîmplat ceva nemaipomenit ! M-am întors de la şcoală pe la ora şase după-amiază, nimeni acasă, am mîncat ceva în grabă şi m-am dus în camera mea să-mi fac lecţiile. Pe masă, lîngă sticla de

cerneală, o carte : «Vasile Mihăescu — Manual practic pentru cei care vor să învețe...» O carte de trei sute de pagini. O carte scrisă de taică-meu. Nu știam nimic, se ferise să-mi spună ceva, așa-i el, nu spune nimic înainte de a termina cu bine un lucru. Pe prima pagină, bătrînul scrisese : «Fiului meu, Grigore, cu drag, aceste pagini modeste...» Am strîns cartea la piept și-am sărutat-o. Cînd a venit bătrînul acasă peste vreo două ceasuri i-am sărit de gît. Era și bucuros, și jenat, și nu știa cum să se poarte într-o asemenea împrejurare.

«Nu-i mare lucru, mi-a spus, cărți din astea poate scrie oricine dacă are o practică ; cincisprezece, douăzeci de ani n-am făcut altceva decît să trec pe hîrtie ce-am învățat și eu de-a lungul anilor». Nea Cristache, să nu-mi mai dai lecții, că n-am neapărată nevoie de ele. Dacă sînt supărat pe bătrîn ? Sînt, fiindcă tace prea mult, fiindcă se-ascunde de mine... și fiindcă n-a îndrăznit în viața lui mai nimic... ar fi putut să scrie o sută de cărți... și să aibă grijă de copil, și să se-mpace cu mama... Cînd o vede necăjită pe mama, îi pare rău de ea, dar n-are curajul s-o mîngîie și să-i spună o vorbă ca lumea. De ce-mi dai lecții, nea Cristache ? ! Da, știu, tineretul din ziua de azi, care nu mai are respect..."

9 Aici, între patru pereți, cu ușa și ferestrele închise, întins pe dormeza nouă, cu palmele la căpătîi și ochii închiși, imagina o conversație aprigă, scînteietoare cu niște oameni iritați, care, din cînd în cînd, ridicînd privirile spre tavan, izbucneau : „Ah, doamne, tineretul din ziua de azi !"

Erau toți oameni cunoscuți, bătrînii lui, și profesorii, și bunicul din partea mamei, și o mătușă cu șapte copii, și portăreasa blocului, și chelnerul de la cafeneaua Nestor, și doi taxatori de tramvai, care îl certaseră fiindcă nu cedase locul unor doamne în vîrstă, era și nea Cristache... „Vă rog, un singur lucru vă rog ! Să vă amintiți dacă nu cumva, cînd erați tineri, cam de vîrsta mea, dacă nu cumva vi s-a spus tot așa de către cei cu părul cărunt, vă

rog să vă amintiți exact și să recunoașteți, doar nu-i nici o rușine : „Ah, voi, ăștia tineri, nu pricepeți nimic, nu sînteți în stare de nimic"... Ba da, degeaba clătinați din cap, vi s-a spus. Și poate că, sătui de-atîtea observații și urecheli zilnice, ați zîmbit ironic, ori ați înjurat în gînd, ori ați jignit sălbatic, fără alegere și fără milă. Apoi v-ați dus la școală, ați încasat note bune, ori proaste, ați fumat pe ascuns în closetele școlilor, v-ați încurcat cu fete pe care le credeați naive și duioase, ați avut copii, v-ați certat cu nevestele și v-ați repezit în brațele amantelor, și-ați muncit, cu toate păcatele voastre, ați muncit din răsputeri, cît nici nu ne putem închipui noi, ați învins... Dar cu ce drept voi, care v-ați auzit atîtea mustrări : „Ah, tineretul din ziua de azi !" și care ați învins, cu ce drept vă uitați urît la noi, și cum de vă lasă inima să credeți că noi, noi cei zgîiți, cu coșuri pe față, o să fim mîine rușinea pămîntului ? ! Eu nu vă doresc altceva decît să trăiți ani mulți, să ne fiți martori..."

„Grig, te cheamă cineva la telefon.

„Mă doare capul, nu pot să mă ridic.

„O fată, care ne-a-nnebunit de azi-dimineață, explică maică-sa, deschizînd ușa, să-ți aduc telefonul aici ? Ți-l aduc, și vezi ce vrea, și spune-i să te lase-n plata domnului, că doar nu ești de-nsurat.

„I-ai spus că sînt acasă ?

„I-am spus că ești în baie, da' nu mă crede.

„Atunci închide telefonul, te rog eu să-l închizi !"

Dar numai după cîteva minute maică-sa reveni în camera lui teribil de speriată, cu broboane de sudoare pe față. Se așeză pe marginea patului, încercă să-i prindă privirea, și fiindcă nu reuși îl plesni peste cap :

„Unde te uiți ?

„Mă uit și eu...

„Uită-te la mine cînd vreau să-ți vorbesc !

„Ai prins curaj, remarcă el, obraznic. Azi-dimineață parcă erai străină în casa asta. De ce mă plesnești ? Ca să m-apuce nebunia și să te jignesc... și-apoi să-mi fie scîrbă de mine și să-mi iau lumea-n cap ? Mamă, fie-ți milă, nu mai pot, mi-e rușine de mine, și de voi, de toți și de toate, vreau să fiu singur, să dorm, să umblu pe dealuri, să uit de mine".

Maică-sa îi puse palma pe frunte.

El îi luă palma și i-o sărută. Și izbucni în plîns.

„Grig, mie poți să-mi spui, s-a întîmplat ceva cu fata aia? I-am închis telefonul, și după două minute a telefonat iar: «Doamnă, dacă nu mă lăsați să vorbesc cu Grig, eu mă omor». Grig, orice-ar fi, te rog din suflet să nu-mi ascunzi! Numai noi doi să știm, și să te-ajut, fac ce pot, Grig, doar nu vrei să ne nenorocești?

„Sînt prieten cu ea, și-atîta tot. Prieten.

„Din asta vrea ea să se-omoare?

„Din altceva, da' eu n-am nici un amestec.

„Vino să vorbești cu ea!"

Singur nu știa cum să se mai descurce, întîmplările ultimelor zile îl năuciseră, și se gîndi că, pentru prima oară, blegit și-nlăcrimat, va trebui să-i povestească maică-si tot și pe îndelete, cu amănunte jenante, ori de-a dreptul penibile, și s-o roage să-i dea un sfat ca lumea, așa cum se roagă proștii și plîngăcioșii, cînd dau de bucluc. De aproape doi ani maică-sa îl tot încuraja, cu bune intenții, să-i spună tot, dacă are ceva de spus, doar nu-i nici o rușine, vîrsta lui fiind pîndită de atîtea primejdii. Dar lui i se părea stupid, și încurajările de acest fel îl făceau să gîndească urît despre maică-sa. „Cum să-i spun că aș vrea să mă duc acasă la o fată care-mi place, ori că am fost și mi-a venit să plîng?! Ori că o visez mereu pe profesoara de educație fizică? Chestii dintr-astea să discute ea cu nea Cristache!" Acum avea nevoie de o discuție și nu știa cum s-o provoace; măcar de-ar mai întîrzia bătrînul, de el se teme, nu i-ar cere un sfat nici de-ar fi să-i cadă cerul în cap.

„Ai făcut duș? chestionă Luminița.

„Da, mi-era îngrozitor de cald... și eram plin de praf.

„Minți!

„Dacă ești sigură că mint...

„Minți ca un escroc! șuieră ea în receptor. Află că știu tot, nu te-au chemat nici unde, nici la școală, nici la raion, ai umblat pe străzi și-ai băut, și ai vorbit urît de mine, și mai află că eu nu mă omor, cum i-am spus maică-ti, că altfel nu te chema să vorbești cu mine, nu, nu, n-o să mă omor, da' o să-ți fac una de-ai să-ți muști mîinile și-o să urli.

„Vrei să ne vedem ? întreabă el.
„Nici să-mi dai aur.
„N-am de unde să-ţi dau aur.
„Aşteaptă, că te-nvăţ eu minte, laşule, escrocule.
„Ori laş, ori escroc...
„Amîndouă.
„Dacă ţii neapărat...
„Am aflat că eraţi înţeleşi.
„Cu cine ? tresări el.
„Cu celălalt escroc".

Asta era aleasa inimii lui din urmă cu numai cîteva zile ; se gîndise să-şi petreacă vacanţa împreună cu ea, cinci sute de lei le-ar fi fost de ajuns, vînduse stiloul cu cincizeci ; fată cumsecade, fără pretenţii, destul de drăguţă, excelentă gospodină, mamă ideală, citind în timpul liber „Moromeţii", informîndu-se despre mişcarea tinerilor furioşi ; e cît se poate de plăcut să ştii că nevastă-ta ţine să fie la curent cu mişcarea tinerilor furioşi, mîine-poimîine o să afle şi despre „Grupul 47", chiar şi despre noul val francez ; otravă e toată, numai din otravă, plămădită din otravă fata cumsecade şi drăguţă, vorbele ei ucid.

Maică-sa îl asculta cu prea multă îngrijorare, o depăşeau încurcăturile lui, încît el izbucni în plîns : dacă nici maică-sa nu poate să-l ajute, să-i dea un sfat, atunci la cine să apeleze, şi cum ? Dacă nebuna aia se duce la şcoală, ori direct la tribunal ? Cum poate dovedi el că nu s-a înţeles cu Mănditţă ? Perspectiva de-a ajunge la o şcoală de corecţie'îi întunecă mintea. Şi se gîndi la moarte, ca la singura soluţie în stare să rezolve totul. Izbucni şi maică-sa în plîns. Aveau ei destule necazuri, cum de-a îndrăznit el să le complice viaţa şi mai mult ?

„Trebuie să se-ntoarcă taică-tu, du-te repede şi te spală pe faţă şi să nu sufli o vorbă, îl dăscăli maică-sa şi să te porţi frumos, şi să vorbeşti cu taică-tău şi să-i dai dreptate !

„Ce să-i mai dau dreptate, spuse el, că l-am jignit îngrozitor, nu ştiu dacă o să mă poată ierta vreodată, roagă-l tu să mă ierte şi să fie mai înţelegător. Dacă ne-

buna asta se duce la școală și mă spune ? reveni el la durerile lui.

„O să mă duc mîine la dirigintă.

„Nu, nu, în nici un caz !

„Mai bine să prevenim...

„Te rog din suflet, nu !

„Tu n-ai nici un amestec, îi aminti maică-sa, nu cumva s-o încurci, ori să te sperii de amenințări. Oriunde te-ar chema, spui cum a fost, și-atît. Da' și aia-i proastă de dă în gropi ! Dacă a pățit-o din prostia ei, măcar să tacă din gură".

Curios, ascultînd-o pe maică-sa, își zise că ea vorbește cu prea multă înverșunare împotriva Luminiței și simți nevoia să ia apărarea nenorocitei, nici așa nu se poate, s-o faci de toantă și s-o obligi să tacă din gură, cînd ea, sărmana, a îndurat cea mai cumplită umilință, oameni sîntem, și cît de mult ne-am gîndi la noi, vrînd-nevrînd trebuie să admitem că mai există și alții...

„Dumneata nici nu-ți închipui ce-a pățit !

„Au mai pățit și altele... Dacă nu se-astîmpără !

„Și-a bătut joc de ea ! strigă. Alta s-ar fi omorît acolo, pricepi ? A fost ceva îngrozitor, ea voia să se plimbe, să facă o baie, ca-n prima zi de vacanță, pricepi ? Mă invitase și pe mine, ca pe-un prieten bun, iar eu am leșinat acolo, pricepi ?

„Și-acuma ce-ai vrea ? S-o iei tu de nevastă ?

„Nu, nu, altceva, măcar să nu dau vina pe ea, să nu vorbesc urît despre ea, să nu m-ascund, să n-o reped la telefon, pricepi ?

„De ce mă-ntrebi mereu dacă pricep ?

„Ca să fiu sigur...

„Grig, ești mult prea obraznic, și-o să te spun lui taică-tău ! Și exagerezi ca un copil, degeaba te crezi nu știu cine și judeci după niște canoane care nu se potrivesc. Încă n-ai împlinit șaisprezece ani și-ai și dat de încurcături, și-mi spui că vrei să-ți iei cîmpii. Așteaptă, așteaptă, că încurcăturile vin de-aici încolo, și dacă judeci așa, și dacă te dai mereu cu capul de pereți, unde-o s-ajungi ? Încearcă s-o liniștești pe nebună, că dacă se duce la Tribunal...

„Dacă se duce la Tribunal, mă arestează.

„Cum o să te aresteze ?! se sperie maică-sa. Mă duc mîine să vorbesc cu unchiu-tău Niță, care știe pe cineva la Procuratură, dar tu să ții bine minte că n-ai nici un amestec... Hai, du-te, du-te și te spală pe ochi, repede !

„Mă duc, mă duc, se grăbi el să-i intre în voie, dar mai întîi aș vrea să te rog ceva, dacă nu te superi... Poți să-mi dai o sută de lei fără să afle tata ? A apărut un album Rembrandt și vreau să-l cumpăr, trebuie să ajung la librărie în cel mult o jumătate de oră, altfel... Tatii o să-i spun că l-am primit cadou de la profesorul de geografie.

„O sută de lei ?! ezită maică-sa. Nu cumva să te dai de gol".

Știa de la tanti Angela că doamna Damaschin, cea cu ghicitul în palmă, în cafea și-n cărți locuiește pe strada Acvilei, 32, la etajul trei. O ghicitoare locuind la etaj, poate într-un bloc modern, i se părea ceva destul de ciudat. O fi și tînără ? Și frumoasă ? Și elegantă ? Toate ghicitoarele din cărți erau bătrîne, urîte ca moartea, cu nasul ascuțit și trăiau în cocioabe. Oricum, întîlnirea cu o ghicitoare tînără, bătrînă, indiferent, îl intimida într-atît, încît știa că față-n față cu doamna Damaschin o să plece fruntea și-o să se bîlbîie cumplit. Dar nu mai avea putere să mai aștepte : o întîlnire cu doamna Damaschin era, fără-ndoială, mai ușor de suportat decît nesiguranța care sporea de la o zi la alta.

Voia să afle cît mai exact ce se va întîmpla mîine și poimîine și peste o săptămînă cu el ; dacă Luminița o să se plîngă cuiva ; dacă o să-l cheme la miliție ; dacă o să-l urmărească Mîndiță cu gînd de răzbunare. Teama de Mîndiță îi îngreuia visele. De două, trei ori pe noapte se trezea nădușit, tremurînd și repede aprindea lumina. Rămînea o vreme pe marginea patului cu lumina aprinsă, încercînd să reconstituie desfășurarea visului. Mîndiță îl înfrunta peste tot, pe stradă, la școală, în magazine, în restaurante, apărea de după copaci, de sub bănci, de sub tejghele. „Propun luptă dreaptă, n-am cuțit, unu, doi, trei"... El voia să scape cu fuga. Atunci Mîndiță arunca după el cu pietre, cu scrumiere de metal, cu sticle de suc și mereu îl nimerea în același loc, în ceafă... Contra a o sută de lei, doamna Damaschin trebuie să-i spună tot, ce va fi mîine, poimîine, dacă mai are vreo șansă de-a ieși

teafăr dintr-o situație atît de complicată, de stupidă, de năucitoare. Uneori avea convingerea că este primul dintre oameni care a intrat, cu adevărat, în cea mai complicată situație cu putință.

Sună îndelung la ușa doamnei Damaschin pînă cînd veni un băiat cam de vîrsta lui, dar mai îndesat și mai rumen în obraji, să-l întrebe, pițigăiat, ce dorește. „Sînt în schimbare de voce", explică, demn, băiatul, simțind că vocea lui a produs un efect dezastruos. Grig, uitînd pentru moment scopul vizitei, se uită la el cu un ciudat amestec de respect și ironie. Era absolut sigur că îl are în față pe Alexandru Damaschin, pianistul minune (pînă la probe contrarii, care vin o dată cu trecerea anilor), distins cu premii internaționale, aplaudat pe scena Ateneului, intervievat la radio și la televiziune. Vocea, vocea îi juca feste îngrozitoare. O voce de copil miorlăit. Cu vocea asta povestise la radio și la televiziune cum exersează la pian între opt și unsprezece ore pe zi.

„Alexandru Damaschin ? întrebă.

„Da, eu sînt, confirmă celălalt, pițigăiat.

„Te-am văzut de două ori la televizor.

„Dumneata ?

„Grigore Mihăescu (își rosti numele cu destulă importanță, dar fără nici un efect asupra celuilalt, care se arăta teribil de nerăbdător să se-ntoarcă la treburile lui). Doamna Damaschin pe care o caut eu, continuă Grig, hotărît să se retragă cît mai repede, nu are pe nimeni, mi se pare că am greșit.

„Încercați la alt etaj.

„O să-ncerc. Succes"...

Ar fi vrut să-i mai spună : „Poate că într-o zi o să afli că pe lumea asta mai există și matematica. Și-atunci o să-mi arăți mai multă bunăvoință... Nu, nu respect, știu că nu ești și nu vei fi în stare să-i respecți decît pe muzicieni, ci un pic de bunăvoință. Poate că o să ne întîlnim într-o zi pe un mare aeroport european, la bufetul aeroportului, de unde o să-ți cumperi două sandvișuri cu șuncă. «Dacă nu mă-nșel, o să-ncep eu, sînteți din România, pianistul Alexandru Damaschin... Știu că ați susținut un concert la Viena cu destul succes. Îmi dați voie ? Grigore Mihăescu, matematician, am ținut cursuri la Sorbona,

nu s-a scris în presă... Dacă vă amintiţi (e greu, totuşi încercaţi) ne-am mai cunoscut, aveam, pe-atunci, şaisprezece ani, venisem ca să-mi ghicească mama dumneavoastră în palmă, în cafea, în cărţi... Mă aflam într-o situaţie disperată, ceva cu o fată, cu miliţie, cu un coleg cam brutal, pe care îl visam mereu aruncînd după mine cu pietre ; în ceafă mă lovea, mereu în ceafă. Am sunat, mi-aţi deschis dumneavoastră, v-am recunoscut şi n-am mai îndrăznit să vă spun pentru ce venisem, deşi aveam o sută de lei în buzunar. De-aţi şti cît v-am invidiat atunci ! Eraţi senin, mulţumit şi-aveaţi posibilitatea să exersaţi la pian opt sau unsprezece ore pe zi, părinţii dumneavoastră nu se certau, bani aveaţi, fetele vă lăsau indiferent, miliţia asista la concertele dumneavoastră»".

Ajunse acasă cu cîteva minute înainte de sosirea bătrînului. Îi spuse maicăsi că n-a mai găsit nici un exemplar din albumul Rembrandt şi-i înapoie banii.

Bătrînul se bucura astăzi de o primire neaşteptat de caldă, aproape duioasă, maternă, cu mîngîieri pe frunte şi pe chelie. În drumul spre casă se oprise la frizer, pentru un tuns şi-un bărbierit, şi-o frecţie şi-un masaj, încît făcea o impresie excelentă, uşor puteai să-l confunzi cu un profesor-academician. Calm, precis în mişcări, îngăduitor cu stîngăciile soţiei, cu un zîmbet discret pentru copil şi fără ziarul de seară în buzunar. Pentru prima oară, în ultimii ani, se întorcea de la lucru fără ziar. Alt om, sigur pe sine, stăpînit de o mare mulţumire, străin de fleacuri şi ciorovăieli. Părea că în viaţa lui n-a rostit un singur cuvînt urît, nu şi-a atins soţia nici măcar cu o floare şi n-a jignit pe nimeni, absolut pe nimeni şi nu s-a temut nici de Dumnezeu. În loc de ziar, avea în buzunar o sticlă de parfum pentru soţie şi un stilou „Pelikan" pentru băiat. Cu stiloul ăsta băiatul putea să scrie în fiecare zi, începînd chiar de mîine. Ceru de mîncare şi se bucură teribil aflînd că soţia, ştiindu-i gusturile de atîţia ani, i-a pregătit papanaşi cu smîntînă, muşchi de vacă în sînge şi un ceai de mentă. Mînca mult, ca unul care muncea mult — opt ore la uzină, alte trei sau patru la un Institut de cercetări, era printre puţinii maiştri din Bucureşti solicitaţi de institute de cercetări ; nimic de zis, avea

practică bătrînul, se pricepea, de cîteva ori îi apăruse poza în ziare cu explicații laudative, primise și o decorație, plătea mai puțin impozit. Uitînd, pentru moment de Luminița și de multele lui încurcături, Grig căuta o explicație, ardea de nerăbdare să afle ce s-a petrecut, ce minune. „Trebuie să fie la mijloc ceva cu adevărat extraordinar, în stare să scoată din amorțeală pe cel mai amorțit dintre oameni".

„Ai grijă cum traversezi, să nu te calce vreo mașină!

„Dacă strigă cineva la tine, cere-ți iertare!

„Dacă te lovește cineva, explică-i, frumos, că nu ești vinovat!

„Dacă te înjură cineva...

„Să nu te iei după alții...

„Să nu te duci unde se duc alții"...

Poate că numai o mare mulțumire, ceva, într-adevăr, neașteptat izbutise să-l schimbe într-atît într-o zi, în două, alt om, parcă întinerise, plin și rumen în obraji, cu priviri jucăușe, tandre, puțin obosite; îți făcea plăcere să te lași mîngîiat de privirile lui. Alături de omul ăsta nu ți se mai poate întîmpla nimic rău, e în stare să-ți dea un sfat, să te-ajute și mai ales să te înțeleagă. Acum, abia acum își dă și el seama ce înseamnă să ai șaisprezece ani neîmpliniți, șaisprezece ani, cu pantofi care te rod, cu mînecile hainei prea scurte, cu coșuri pe față și cu o geantă jerpelită la subsuoară, o geantă în care porți de la o zi la alta niște cărți, și caiete, și un toc și o sticlă cu cerneală, șaisprezece ani, o plimbare pe marginea lacului, o escapadă la Snagov, și ce stupidă întîmplare!

„Ai vreun program mîine?

„Nu, tată, nimic special.

„Să te duci cu maică-ta să-ți cumperi haine de vară, și-apoi să te duci la profesor și să-i mulțumești fiindcă și-a adus aminte de tine. Azi chiar și directorul m-a felicitat, da', mă rog, eu n-am nici un merit, rîse tatăl, îți transmit felicitările așa cum le-am primit, și să vezi de plecarea în tabără, trebuie să pleci undeva.

„Dacă iau concursul, mă trimite o lună de zile.

„Lasă tu concursul, că nu se știe... Ar fi bine să-l iei, ca să atragi atenția, da' cîte nu se-ntîmplă, iar de plecat, trebuie să pleci, c-ai ajuns numai piele și os...

„Căldurile astea mă slăbesc.

„Du-te la ștrand, înoată, joacă fotbal.

„Mă duc, am fost în fiecare zi.

„Dacă vrei să boxezi, n-am nimic împotrivă.

„Să-i iau un costum de doc, ori de stofă ? întreabă maică-sa.

„De stofă, dragă, de stofă subțire, cum se poartă.

„Și niște pantofi, se rugă el.

„Bine, fie și pantofi, și ce-o mai trebui".

Maică-sa îi mai aduse o veste plăcută : În sfîrșit, pentru bună purtare și note frumoase îi cumpărase, din economiile ei, perdele de nailon și draperii de mătase chinezească, pe care avea să le fixeze îndată după cină. Mîine dimineață n-o să mai pătrundă soarele în cameră și-o să poată dormi băiatul cît o vrea el, doar n-are nici o treabă, e premiant pe școală, acum trebuie să se bucure în lege de vacanță. Vorbind, lăudîndu-l peste măsură pentru bună purtare, maică-sa îi făcea cîte un semn discret, nu cumva să se dea de gol, să mai spună și el ceva, să fie mai vioi. Iar el, prea curios, se întreba : „Să fiu eu, cu notele mele, cu aprecierile profesorului, cu felicitările directorului, să fiu eu, și numai eu cauza înțelegerii, armoniei și bunei lor dispoziții ? Exclus, absolut exclus ! Numai o avansare, numai niște bani în plus, o decorație, ori perspectiva de a pleca în străinătate, numai așa ceva a reușit să însenineze într-atît fața bătrînului și să-l facă să uite, măcar pentru moment, jignirile nevestei și ale fiului. A tras o dată cu buretele și a șters tot."

„Nu cumva să te-nveți cu țigările !

„Dacă te cheamă o fată acasă, să refuzi categoric.

„Dacă te vorbește cineva de rău, să mi-l spui mie, și-atît.

„N-ai ce căuta în cafenele"...

Omul ăsta, sigur de sine, cu figură de înțelept, care mînca papanași cu atîta poftă și bea vin roșu din pahar de cristal, omul ăsta nu dăduse niciodată asemenea sfaturi, nu sîcîise pe nimeni cu temerile și obsesiile lui, avea încredere în soția și copilul lui, știa să asculte un necaz, să îmbărbăteze și să ajute, pe toate le știa, nu încărunțise de pomană. „O să-i spun tot, gîndi băiatul, chiar și ce-am gîndit rău despre el o să-i spun, e tatăl meu, singurul autorizat să afle cîtă teamă a zăcut în mine și cîtă lașitate. Mărdiță merită mult

mai mult respect decît mine. Tip hotărît ; dacă și-a pus ceva în gînd, nu dă înapoi, indiferent de consecințe, dacă are ceva de vîndut, vinde la preț. „O să-i spun bătrînului și de stilou. Cincizeci de lei. Un pachet de țigări Pall-Mall, am fumat trei țigări, restul sînt în pachet, prea tari, îmi întorc stomacul pe dos și-mi dau amețeli. Un coniac mic, o citronadă. Mîine o să trec iar pe la Nestor, o s-o rog pe mama să-mi dea niște bani special pentru asta, ori o să mergem împreună, cred că meritățm și noi să mai ieșim în lume. Numai de n-ar suna telefonul ! Dacă fata asta îmi face vreo figură, dacă o vrea să mă dea în gît, îi zdrobesc oasele. Da, îi seamăn tatii, înjur ca el, amenințt ca el : dar ţata nu mai înjură, nu mai amenință pe nimeni, de azi-dimineață, nu știu exact de la ce oră, e alt om, altfel arată, parcă a mai crescut și-n înălțime și i s-a restrîns chelia. Am mîncat tot, și papanași și friptură în rînd cu tata, și încă mi-e foame. Dacă aș mai cere o porție, cred că s-ar speria bătrînii. Mănînc puțin, beau multă apă, nu-mi place laptele, nu-mi plac grăsimile, ciudat, taică-meu e scund și gras, eu sînt slab, oase moi, zgîit, peste cîteva luni o să-l întrec în înălțime, el are ochi albaștri, eu ochi căprui, iar de chelit, n-o să chelesc niciodată. Numai cînd mă duc în vacanță la bunicul din partea mamei mănînc bine și mai cer o porție. Bunicul mă socotește bărbat și toată ziua îmi dă de lucru : «Adă lemne din pădure, taie lemnele, vezi de vaca aia, aprinde focul, dă grăunțe la găini, închide găinile», nu mă-ntreabă dacă am obosit, iar la masă îmi pune în față o farfurie cu ciorbă acră și cu ardei iute, și-o bucată mare de pîine, el cu ciorbă acră și cu ardei a ajuns la șaptezeci de ani, nici nu-i trebuie altă mîncare. Iarna mă trimite la pădure cu oamenii din sat să tai copaci și să adun vreascuri de sub zăpadă, o zi întreagă stau în pădure, îngropat pe jumătate în zăpadă, și nu simt frigul, și nu-mi doresc altceva decît să stau acolo. Bunicul mi-a promis că peste doi ani o să-mi facă rost de o pușcă de vînătoare să trag după iepuri și după vulpi. Prin părțile acelea sînt și porci mistreți, am fost la o vînătoare cu bunicul, eu fără pușcă, de foaie verde, a trecut un mistreț pe lîngă mine, nu m-am mișcat, el a ținut-o drept, pîn-a nimerit în pușca bunicului. Dacă mai telefonează Luminița în seara asta, îi

fac o declarație și-i cer să ne-ntîlnim, și s-o duc undeva, tot pe malul lacului, și-o să-i placă, și-o să uite, și-o să mă ierte ; mamă, pic de somn și mă doare capul, cred că am făcut insolație, azi am umblat mult prin soare, mai vreau un pahar de vin roșu și-o cafea, mie de ce nu-mi dați cafea, mamă ? Să ai grijă cînd fixezi perdelele și draperiile, să nu mă trezești".

10 Nici o rază de soare nu mai izbuti să pătrundă prin draperiile de mătase, totuși el se trezi mai devreme ca de obicei, pe la șase și un sfert, cu ușoare dureri de cap, poate că răcise puțin (dormea dezvelit), ori visase ceva groaznic, scene de război, ori ceva cu lagărele văzute la cinematograf.

Tocmai plecau oamenii la lucru. Pe strada asta toți se cunoșteau : cu poveștile de dragoste, cu necazurile, cîștigurile la loto, avansările, cu toate, iar dimineața, cînd plecau la lucru, își strigau, din mers, să aibă o zi bună. Alergau pînă la capătul străzii, unde era stația de troleibuz, cu mic, cu mare alergau, de parcă i-ar fi grăbit cineva din urmă. Dar la prînz se-ntorceau leneși, cam nepăsători, abia dacă-ți răspundeau la bună ziua, cu gențile la subsuoară, cu plase pline cu tot felul de cumpărături, ori cu cîte o haină pe braț, scoasă atunci de la croitor. Cîțiva aveau mașini, ăștia erau calmi, socotiți, se urcau la volan și-i ducea mașina, și-i aducea, nu trebuia să se-nghesuie la troleibuz. El se cam ferea de oamenii de pe strada lui, le spunea, politicos, bună ziua și trecea repede mai departe, nu cumva să-l întrebe ceva, ori să-i arunce o vorbă nepotrivită despre ai lui, despre bătrîni ; toți știau povestea cu maică-sa și nea Cristache, și pe cît îi ajuta mintea înzorzonau povestea asta, îi dădeau o nuanță tragicomică, o rotunjeau ca să le fie pe plac. Dar aveau și ei poveștile lor, ca fiecare. Oamenii vorbeau să le treacă vremea, altfel, săritori la nevoie, uniți. La numărul 41 locuia Mihaela („Ce nume nepotrivit pentru o fată serioasă !" se gîndea el.) Cu Mihaela îi plăcea să se plimbe, dar nu pe strada asta, pe altele, și mai ales prin centru. Era cu patru ani mai

în vîrstă decît el, studentă la biologie în anul doi, dar îi vorbea ca de la egal la egal, niciodată nu îi dăduse de înțeles că l-ar socoti un puști pe lîngă ea. Mihaela îl ducea la filme, și la spectacole de teatru, și la grădina zoologică, și la patinoar... Înainte de-a se duce undeva să se distreze, îi dădea un telefon : dacă era liber, dacă își terminase lecțiile, dacă îi convenea, îl poftea cu ea, luase două bilete. Nu mai avea pe nimeni Mihaela ; părinții îi muriseră într-un accident de avion, acum locuia la o mătușă din partea mamei, dar se întreținea din banii ei, dădea meditații, lucra prețuri și fețe de masă pentru o cooperativă, plătea chirie și masă, își cumpăra haine, trăia. „Într-o zi, cînd o să am douăzeci de ani, se gîndea el, iar ea douăzeci și patru, și-o să ieșim la plimbare, nimeni n-o să bage de seamă că între noi există o diferență de vîrstă. Mihaela pare o fetișcană, peste patru ani tot așa o să pară, atunci o s-o iau de braț și-o să-i spun ceva foarte frumos, care s-o facă să izbucnească în plîns și să mă sărute în plină stradă". La Mihaela se gîndea întotdeauna cu respect, niciodată n-o amesteca în gîndurile lui urîte, n-ar fi îndrăznit pentru nimic în lume s-o invite în parc.

„De ce te-ai sculat așa devreme ? întrebă maică-sa.

„Nu știu... Cred că am visat ceva, da' nu-mi amintesc.

„Încearcă să mai dormi ! Ori te gîndești la nenorocita aia ? Zău, ce ți-o fi trebuit, doamne ? Știi la ce m-am gîndit ? Să te vezi cu ea și s-o îmbunezi cumva, dar cu grijă, să nu-mi vină în casă și să nu se lege de tine.

„I-ai spus ceva tatii ?

„Nu, doamne ferește, atîta mi-ar trebui ! Nimic, nimic, nu cumva să-l superi, că el are treburile lui, muncește mult și-i foarte obosit.

„Aș vrea și eu să fac ceva.

„Tu ? rîse maică-sa. Ce să faci ?

„Să lucrez, m-am sculat cu chef de lucru. Să dau meditații la matematică, ori să mă angajez picolo la o grădină de vară.

„Grig ! se sperie maică-sa.

„Da, mamă, am spus ceva atît de nepotrivit ?

„N-ai ce mînca, n-ai ce-mbrăca ? chestionă maică-sa. Cum o să te faci picolo, pentru numele lui Dumnezeu, eu

nu știu de unde mai scoți tu atîtea năzdrăvănii, parcă ai fi un scamator. Stai cuminte și ascultă de taică-tău, că n-o să-ți pară rău, o să vezi tu, azi-mîine, da' nu mă-ntreba nimic, că n-am voie să-ți spun".

Pentru ieșirea în oraș, la cumpărături, maică-sa îmbrăcă o rochie nouă, în dimineața aceea adusă de la croitoreasă, rochie de vară, albă, cu cercuri mari, albastre și roșii. Iar el se miră cît de tînără poate să apară maică-sa în zilele cînd nu se ceartă cu bătrînul și cînd se îmbracă elegant, tînără de tot, aproape o fetișcană. „Trebuie să fie vorba de bani, se gîndi el, continuînd să caute explicații, or fi dat vreo lovitură, au scăpat de griji, se știu asigurați. Unde s-a mai pomenit ca bătrînul să se intereseze de costumul meu de vară, de pantofi, de cîte altele ! Doar el, cu mîna lui, aseară, înainte de culcare, i-a scris mamei ce trebuie să-mi cumpere, pînă și bretele, și cămăși sport, și pijama de mătase, asta înseamnă că au bani, iar cînd ai bani, e stupid să te mai gîndești la nea Cristache, la amărîtul cu pantofii scîlciați, îți vezi de banii tăi și de viața ta, întinerești, îți îmbraci frumos nevasta și ieși cu ea în lume. Povestea cu nea Cristache o știu numai cei de pe strada asta, dar ceilalți, de pe atîtea alte străzi, cei din centru, habar n-au".

Cînd să iasă pe ușă, îi opri telefonul.

„Răspunde ! spuse maică-sa, enervîndu-se brusc.

„N-ai vrea să răspunzi dumneata ? se rugă el, umil, speriat.

„Doamne, că mi-ai mîncat viața... Alo ! și în clipa următoare ea se înseninâ, zîmbi, îi făcu semn să fie liniștit, nu, nu era Luminița. Ce faci, Mihaela dragă, n-ai mai trecut pe la noi, mi-e dor de tine... și lui Grig i-e dor... Ce spui ? Dar e grozav... Dă-mi voie... Mihaela, te sărut, Grig a apărut în ziar, ți-a dat și fotografia... Mihaela, stai să ți-l dau...

„Alo, spuse el, Mihaela ! și amuți de emoție. Maică-sa îl cuprinse în brațe și începu să-l sărute.

„De ce nu vorbești ? se auzi vocea Mihaelei.

„Nu... nu pot, izbuti el să spună, apoi, înviorat, prinse glas : Unde ești tu ?

„Aici, pe stradă, la telefon.

„Te-ai sculat de mult ? întrebă el prostește.

„De pe la șase.

„Și eu tot așa, n-am putut să mai dorm.

„Atunci ești invitatul meu, spuse Mihaela, te aștept la cofetărie.

„Ar trebui să plec în oraș.

„Lasă orașul, vino cu mine !

„Numai o clipă... Mamă, se rugă el, îmi dai voie să mă duc cu Mihaela la cofetărie, un ceas, nu mai mult, și-apoi vin să mergem în oraș".

Maică-sa îi dădu voie și două ceasuri, oricît. Își pierduse capul de bucurie, îl ținea în brațe și îl săruta mereu, acum plîngea ea. „Știu, se gîndi el, știu de ce n-am putut să dorm, îmi dădea tircoale o veste mare, ea mi-a bătut în geam și m-a trezit. Ah, tineretul din ziua de azi !... Dar n-o să scot ochii nimănui cu vestea asta, n-o să mă răzbun... Știu, știu, nu se poate altfel, într-o zi, cînd oi avea cincizeci, șaizeci de ani tot așa o să spun și eu : «Ah, tineretul...» Mamă, dă-mi voie să cobor". Mihaela venise pînă în fața casei lor ; părea mai sfioasă ca de obicei, totuși, după ce îi întinse mîna, îl sărută repede pe amîndoi obrajii ; apoi îl apucă de braț și-l duse cu ea ; după cîțiva pași începură să alerge rîzînd ; și cînd obosiră, ea îi mîngîie fruntea și iar îl sărută. Intrară în cofetărie buimaci, nu mai știau ce se întîmplă cu ei, doar se priveau și rîdeau. Mihaela era îmbrăcată modest și curat, și lui îi păru rău că n-are bani s-o îmbrace elegant, cu gust, doar ea merită, e numai grație și zîmbet, niciodată nu se plînge că îi lipsesc banii, și hainele și mîncarea, se descurcă ea cum poate, și tot veselă, și bună, și cuminte rămîne...

„Nu vrei să mergem pe stradă ? propuse el.

„Să hoinărim ?

„Da, să hoinărim, pînă cădem frînți.

„O, cît de mult îmi doresc, se bucură ea, azi n-am nimic de lucru, de meditații am scăpat pînă în august, vreau să hoinărim, să mergem la șirand, la filme, mi-a promis de la facultate un bilet la mare, dacă vrei te iau și pe tine, mîncăm amîndoi pe un bon, iar de dormit, îți fac eu rost, că tu ești băiat cuminte.

„Nu sînt cuminte de loc, spuse el grav.

„Degeaba te lauzi !

„Am făcut niște prostii mai mari ca mine.

„Dă-mi voie să nu te cred".

Ieșiră din cofetărie ținîndu-se de mînă, ușor îngînduraţi, el cu adevărat, bănuind că la ora asta Luminița l-o fi căutat iar la telefon, ea, mai mult de formă, ca să fie în ton cu el. Dar strada nu mai avea farmec și dorul de hoinăreală pierise. Huruit de tramvaie, camioane care treceau în goană, stîrnind praful, copii gălăgioși alergînd pe trotuare cu trotinete, ori cu patine cu roți, femei care ieșeau dintr-un magazin și intrau repede în altul... „Dimineața asta, se gîndi el, ar fi trebuit să arate altfel, ca o dimineață de sărbătoare, cu oameni calmi, senini, cu copii spălați și gătiți, ținuți din scurt de părinți, cu florărese care să împînzească strada. Nu i-am cumpărat Mihaelei, niciodată, nici măcar o floare, o floricică, o să-i cumpăr după-amiază, cînd mă întorc de la profesor. Partea proastă este că Mihaela nu mă crede în stare de lucruri urîte. Nu, n-am comis nici o crimă, doar că mi-a fost frică și am fost laș, chiar și ieri, la cinema, cu Cristina, n-am zis nimic nici împotriva ei, nici împotriva celor care o plesneau ; mi-era teamă și de ea și de ei, mi-era teamă mai ales, ca cei din sală să nu-și dea seama că sînt prietenul ei, mă uitam în pămînt și-mi doream să mă-nghită pămîntul, dar nu s-a întîmplat una ca asta, am stat în sală pînă la jumătatea filmului, nimeni n-a prins de veste cînd am ieșit ; și-am ajuns acasă teafăr. Nu, dragă Mihaela, degeaba insiști, nu pot să-ți spun exact cum se prezintă situația, doar atîta lucru am învățat și eu : că despre propria-ți lașitate e mai nimerit să taci, poți să-mi mărturisești încercarea de a sugruma pe cineva într-un moment de furie, dar niciodată n-o să te lase inima să dai cu tine de pămînt, să te calci în picioare, iată, sînt un laș, un nemernic !“

„E ceva cu o fată, pot să jur, insistă Mihaela.

„Cu o fată, admise el, dar nu tocmai ce-ți închipui tu. M-am bătut cu un coleg de școală pentru o fată, el s-a dovedit mai tare, mi-a dat la plex și-n tîmplă, m-a pus la pămînt, și-apoi s-a dus la fată, și mai departe nu pot să-ți spun.

„Era prietena ta ?

„O colegă...

„Vreau să zic, țineai la ea mult ?

„În ultimele zile mă obișnuisem cu ea, îmi plăcea s-o văd păşind alături de mine, chiar îmi făceam iluzii că o să fie ceva mai aparte, chiar mă gîndeam să mergem împreună în vacanţă, să fac rost de nişte bani... Dar nu, nu, mi-a trecut repede, era numai obişnuinţa la mijloc, două zile fuseserăm împreună, durerea mea este că n-am putut s-o apăr, era de datoria mea s-o apăr, ea plecase cu mine...

„Eşti un nătărău simpatic.

„Ce vrei să spui cu asta ?

„Că exagerezi.

„Încearcă să-mi explici.

„Te simţi tu vinovat pentru alţii. De unde ştii că nu erau înţeleşi ? Poate că ea îţi făcea ţie ochi dulci şi se gîndea la el, şi se dorea în braţele lui, de unde ştii tu ce gîndeşte o fată cînd iese la iarbă verde ? Nu mi-ai spus nimic de fata asta, îi reproşă ea.

„Nu prea aveam ce. O fată oarecare. Am invitat-o într-o seară în parc, mi-a spus că-i bolnavă maică-sa pe moarte, pe urmă s-a dovedit că nu-i aşa, cam asta-i tot.

„Poveştile astea nu-s de tine.

„Ştiu, replică el prompt, îmbufnat, mi-au spus-o şi alţii.

„Au avut dreptate.

„Oase moi.

„Poftim ? făcu Mihaela, cu un aer nedumerit.

„Aşa-mi spunea taică-meu pînă aseară : «Zgîitule, oase moi !» Un slăbănog şi jumătate, bun doar să stea cocoşat în bancă şi să rezolve probleme de aritmetică ; şi să ia cîte un premiu, încă vreo doi, trei ani, pîn-o da oftica-n el, da' aseară nu ştiu ce i-a venit lui tata şi i-a dat maică-mi nişte dispoziţii să mă-nţolească şi să mă scoată-n lume, băiat gigea !

„Vai ce obraznic ! se sperie Mihaela. Taci !

„Iar să tac ? Am tăcut destul !

„Cînd vorbesc alţii mai mari, tu să taci !

„Cînd nu trebuie să auzi ceva, astupă-ţi urechile.

„Cînd îţi vine să înjuri, muşcă-ţi limba.

„Dacă te înjură alţii...

„Iartă-mă că te-ntreb, iar s-au certat ai tăi ?

„Dimpotrivă, în casa noastră domneşte o armonie perfectă, care mă sperie cumplit, numai zîmbete şi graţii, şi

mici cadouri, și rochii noi, și costume noi, iar eu nu reușesc să dezleg misterul. Eu nu reușesc nimic altceva decît să exagerez, să jignesc, să mă obrăznicesc, eu sînt un licean cu coșuri, urmărit de vise erotice, un amărît, un... Mihaela, m-am săturat de vîrsta asta.

„O s-o regreți mai tîrziu.

„Niciodată. Ce-aș avea de regretat ?

„Pe cuvîntul meu că tu te-ai sculat de-a-ndoaselea, ești un caraghios, ți-a venit ție să faci pe caraghiosul, și uite că izbutești din plin, și uite că m-ai supărat cu maimuțăreliile astea. Vrei să te duci în oraș ? Du-te !"

Încercă inutil s-o îmbuneze. Ea îi strînse mîna ca unui oarecare și fugi spre casă fără să se uite înapoi. Despărțirea îl mîhni din cale-afară, lui nici prin gînd nu-i trecuse s-o jignească, nu și-ar fi îngăduit una ca asta, voise doar să-i explice niște lucruri, o stare imposibilă în care se zbate de cîteva zile, poate că o făcuse nedibaci, bravînd, ca un puștan înfigăreț și obraznic, dar pentru asta era gata să-și ceară scuze în genunchi. Uitase de ziar, de concurs, de plecarea în oraș. Dacă Mihaela se supărase într-atît, încît îl lăsase de caraghios în mijlocul străzii, toate astea nu mai aveau nici o valoare, toate la un loc n-ar fi reușit să compenseze pierderea pe care o suferise, ziua lui se dusese, acum putea să se culce cu storurile trase, în așteptarea altei zile, poate mai favorabile. Cum n-o suferea pe mătușa Mihaelei, socotind-o femeie rea și sîciitoare și pusă pe cîștig din orice, nu acceptase pînă acum nici una din invitațiile Mihaelei de a-i face o vizită. Șovăind, porni spre locuința ei, înainta doi pași și se oprea, nădușise de mîhnire și de emoție ; ar fi nimerit să-i cumpere un buchet de flori, ori o cutie de bomboane, îi cere maică-si niște bani, chiar o informează pentru ce are nevoie de bani, dar cine se duce în vizită la opt dimineața și cu buchete de flori ? !

Poarta era încuiată, poartă de lemn, joasă, vedeai peste ea tot ce se petrece în curte, curtea era pustie. O strigă de cîteva ori pe Mihaela. Cînd să plece, apăru mătușa : „Ce vrei, a lui Mihăescu ?" întreabă ea, neprietenos. Veni și-i deschise și-l pofti înăuntru, dar făcu totul cu suspiciune. Mihaela, avertizată de mătușă, se încuiase în cămăruța ei. Ciocăni la ușă. „Ce mai vrei? întreabă fata prin-

tre hohote de plîns, vino mai tîrziu, mă găsești în curte!"... O rugă să-l ierte și se retrase tulburat. Mihaela plîngea în hohote din pricina lui, de neînțeles. Și simți o mare dorință de-a o mîngîia părintește, de-a o strînge la piept, el era singurul ei ocrotitor. Pe stradă trecea o femeie cu un coș plin cu ciuperci, pretindea că în dimineața aceea le culesese din pădure. Nu mai mîncase ciuperci din vacanța de primăvară, le adusese bunicu-său din pădure, tot așa, un coș plin, și tot el le pregătise, erau delicioase, mai ales cele prăjite pe sobă. Cum nu avea bani la el, o rugă pe femeie să-l însoțească acasă.

„Mamă, vreau să le cumperi pe toate!

„Le cumpăr, că-i plac și lui taică-tu.

„Și să le prăjești pe aragaz, te-nvăț eu cum.

„Lui taică-tu îi plac cu smîntînă.

„Fie și cu smîntînă, admise el, dar de ce trebuie să te gîndești numai la taică-meu, eu nu exist? și zîmbi, trist, și se lăsă pe canapeaua pe care taică-său obișnuia să citească ziarul de seară. «O să-l rog pe profesor, se gîndi el, să-mi găsească ceva de lucru, orice, chiar și curier la Institut, ori om de serviciu, să plec și eu la lucru, să alerg după troleibuz, și să mă întorc la prînz, obosit, fără oboseala asta zilele n-au nici un rost».“

11 Era convins că numai o întîmplare stupidă i-l scosese în cale pe Mîndiță, n-avea de unde să știe și nici nu bănuia că acesta dădea tîrcoale străzii lui de aproape două ceasuri, fiindu-i jenă să-l caute acasă, ori să-i telefoneze. Slăbise Mîndiță și se blegise și avea ochii apoși. Și se tunsese cu zero, și îi transpirau mîinile îngrozitor... Altfel, cînd dădură ochii, nu se arătă pocăit, nu îi ceru iertare, dar nici nu se obrăznici, spuse ceva despre vreme, era o vreme de șrand, dacă nu l-ar durea stomacul s-ar duce la șrand să înoate puțin și să se prăjească la soare. Nu citise ziarul, nu știa nimic și, de altfel, nici nu-l interesau pe el concursurile de matematică. Discuția nu se lega nici cu vorbe de pomană, nici cu reproșuri, amîndoi se priveau pe furiș și fiecare se temea de izbuc-

nirea celuilalt. Grig se uită la ceas (îi adusese bătrînul un ceas rusesc, ieftin, dar aspectuos) și zise că trebuie să se grăbească, l-a chemat profesorul Pamfil acasă. Dar pînă la primire mai avea aproape două ceasuri, plecase de-acasă ca să se plimbe și să-și limpezească mintea, să-și înfrîngă emoțiile : vizita la profesor, la o somitate, îi dădea nervi la stomac, ce poate el să-i spună, cît de cît interesant, unui profesor academician, doar să-i fure timpul prețios, asta poate, și nimic mai mult. În prezența oamenilor de seamă se fisticea total, vorbele și privirile lor îl amețeau ca o băutură puternică, nu mai știa nici cum îl cheamă. Aflînd de vizită, Mândiță nu păru prea încîntat. N-ar putea să mai întîrzie puțin ? Măcar o jumătate de ceas. Apoi, se oferi să-l conducă două stații de troleibuz. Tare-ar fi vrut să scape de Mândiță ; și-ar fi reușit să scape urcînd în primul troleibuz, ori luînd un taxi, doar îi dăduse taică-său de cheltuială, dar îl oprea curiozitatea și teama, ei doi erau legați, o prostie îi lega strîns, n-ar mai fi reușit să se descurce unul fără celălalt. Nu mai avea nici o îndoială că se întîmplase ceva foarte neplăcut pentru amîndoi, altfel nu s-ar lăsa Mândiță legat.

„Tu ai văzut, ceva, atunci ? se hotărî Mândiță.

„Nimic.

„Ai auzit ceva ?

„Eram leșinat, îmi dăduseși la plex.

„Lasă asta... ți-a spus ea ceva pe urmă ?

„Ceva...

„Poți să depui mărturie împotriva mea ?

„Eram sigur, presimțeam ! izbucni el. S-a dus la Tribunal ?

„Nu ea, maică-sa, la miliție, azi-dimineață.

„Și te-au chemat ?

„Nu știu, n-am mai dat pe-acasă, dar te previn, pentru binele tău : n-a fost nimic, absolut nimic, eu am vrut ceva, tu nu m-ai lăsat, înțelegi ? strigă Mândiță. Tu nu m-ai lăsat... și ne-am luat la bătaie, iar ea a fugit. Altfel mă trimite la corecție. Dacă mă prinde și mă trimite, mă duc, tac și-ndur, pînă cînd o să mă-ntorc. Ehei, și-atunci o să-mi fac o dreptate clasa-ntîi !

„Pe mine te rog să nu m-amesteci !

„Mare secătură ! aprecie Mândiță.

„Dacă mă amenințI, strig să vină milițianul.

„N-ai decît, să ne ducă pe-amîndoi, că și pe tine te-a spus maică-sa la miliție, și-apoi să vedem ce-o ieși, că șoferul depune mărturie în favoarea mea. Și, pînă la urmă, să-mi sece mie inima dacă te las, te iau cu mine la casa de corecție, doar și tu ești în afacere, vrei să spui că eu am fost primul, cînd tu ai dormit la ea ? Știu tot, triumfă el, și la cea mai mică mișcare...

„Am dormit în vestibul, explică Grig, inutil.

„Cu ce poți dovedi ?

„Trebuie să iau troleibuzul, se zbătu el, vrînd să scape de primejdie. Degeaba, eu nu pot să declar decît ce-am făcut și ce-am aflat, nici împotriva ta, nici împotriva ei, bătaia ne privește pe noi doi, altă dată o să te pun eu la pămînt, restul — vă privește, descurcați-vă cum știți !

„Încă o dată îți spun, avertiză Mândiță, eu am vrut, tu nu m-ai lăsat, ea a fugit. Cristina depune tot în favoarea mea, că idioata a fugit prin pădure...

„Văd că ai destui martori.

„Primul trebuie să fii tu !

„N-ai decît să-ți faci iluzii.

„Ce iluzii ? și Mândiță scuipă printre dinți, că tot nu mă mai dă tata la liceu, mă bagă ucenic, da' nu-mi pasă, mă descurc, în trei ani ajung mecanic-auto, cîștig bine și-n cinci ani îmi cumpăr mașină".

Își aminti că tatăl lui Mândiță aproviziona cu alimente un raion întreg. De ce nu s-a gîndit să aprovizioneze și vreo doi, trei milițieni, un procuror, un șofer, un paznic din pădurea Snagovului ? ! Să-i aprovizioneze cu de toate pentru toamnă și pentru iarnă, să le-astupe gura, iar dacă l-or prinde, să stea cuminte la închisoare, doar merită să faci închisoare pentru un băiat ca Mândiță.

„De ce nu-l rogi pe taică-tu să intervină ?

„Unde, și la cine, și cum ? se frămîntă Mândiță.

„Să-ncarce un camion cu roșii, cu pepeni și cu ardei și să facă niște vizite... pe la procuror, pe la milițieni, poate are noroc să intre la pușcărie în locul tău, tu ești băiețandru, ai viitorul în față, de ce să stai tu acolo ?

„Pentru ce-ai spus acum, douăzeci de pumni, anunță Mândiță.

„Mai există o soluție : ia-o de nevastă pe Luminița.

„Încă douăzeci de pumni.

„O să mi-i dai cînd te-i întoarce de la școala de corecție. Pînă-atunci, mai prind și eu puteri.

„Taică-meu e-n criză de ficat de două zile, tocmai acum și-a găsit și el să intre-n criză ! se revoltă Mândiță, cînd ai nevoie de el intră-n criză și zace și se vaită ca un înjunghiat.

„A mîncat prea multe ouă, prea mulți ardei, prea multă conopidă, observă Grig, cam nemulțumit de calitatea ironiei (însă alta mai bună nu-i venea în minte). Și insistă : A dat buzna în magazia cu ouă, ouă proaspete...

„Aiurea ! făcu Mândiță, scărpinîndu-se în creștet, l-au scos de la aprovizionare ; și de cîte ori îl scot de undeva intră-n criză de ficat, i se-ngălbenesc ochii, se-ngălbenesc și hainele de pe el, și pantofii...

„Și unde l-au trimis ? I-au dat ceva ? întrebă Grig, fără pic de îngrijorare. (I-ar fi dorit fostului responsabil cu aprovizionarea să care în spate saci cu ciment, și pietre și drugi de fier...) Are vreo meserie ?

„Ei, și tu, meserie ! Are, n-are, acum l-au dat vînzător la un magazin de discuri din Balta Albă, o oră și zece minute de mers cu tramvaiul, cu troleibuzul și iar cu tramvaiul, șase sute cincizeci de lei pe lună.

„Și cînd o să-l scoată de la discuri unde o să-l mai dea ?

„Se găsește... zîmbi Mândiță, admițînd în sinea lui că taică-său e un fel de terchea-berchea, cu cincizeci de ani în spate. Niciodată nu îl vorbise de rău, dar nici de bine, și la o adică, nu i-ar fi luat apărarea. În cincisprezece ani, bătrînul încercase nouă funcții : pornise tare, director de gostat, inspector la Ministerul metalurgiei, director administrativ la un teatru, director de film la Studioul „București", inspector la spațiul locativ al Capitalei... Tata e-n criză, repetă Mândiță, numai tu poți să m-ajuți, măcar o dată să m-ajuți după ce m-ai înfundat de-atîtea ori, am dovezi ! se agită el ; tu m-ai spus profesoarei de chimie că o imit și-i trimit bilețele de amor din partea portarului.

„Nici nu știam ! se apără Grig, amuzat.

„Încă douăzeci de pumni, în total, șaizeci !"

Abia după vreun ceas izbuti să scape de Mândiță, dar și atunci cu prețul unor vagi promisiuni că va depune măr-

turie în favoarea lui. Și chiar se gîndea, cîntărind argumentele, și mai ales amenințările, dacă n-ar fi mai potrivit să procedeze așa, nu atît pentru a-l salva pe Mândiță, despre care avea o părere îngrozitoare, ci pentru a se răzbuna pe Luminița și pe maică-sa, scorpiile pămîntului, ce-o să cîștige ele din toată povestea asta ? ! Doar că se fac de rîs amîndouă și altceva nimic, iar la toamnă Luminița va trebui să se-nscrie la altă școală, unde n-o știe nimeni. Într-un fel, ar fi vrut ca la discuția lui cu Mândiță să fi asistat și Mihaela, să se convingă și ea că nu inventează drame : dacă nu azi, mîine, cel mai tîrziu poimîine, va fi chemat la miliție și reținut pentru cercetări. De la miliție o să scape, însă acasă n-are nici un haz să se mai întoarcă, tot n-ar mai avea zile bune, chiar de i-ar promite bătrînii cîte-n lună și stele ; are nevoie de niște bani de tren, să ajungă în sat la bunicu-său, vinde pantofii, ori costumul, își scoate bilet și fără să-i anunțe pe bătrîni se duce la sat, cît ține vacanța mai lucrează în rînd cu bunicul, iar la toamnă o să se-nscrie la liceul din D., și-o să facă pe navetistul, opt km la dus, cu autobuzul, opt la întors, o nimica toată ; printre elevii din D. o să fie un geniu, deși nu-și mai dorește să se remarce, mai bine în rînd cu ceilalți. În București o să se-ntoarcă după terminarea liceului, cînd încurcăturile lui vor fi complet uitate, de alții nu-i pare rău că n-o să-i mai vadă cîțiva ani, numai de Mihaela îi pare, pînă atunci ea o să termine facultatea, poate o să se și mărite, și-o să plece din București și-o să-și aducă aminte de el rar de tot : „Era pe strada noastră un băiat slăbuț, irascibil, cam lăudăros, făcea din țînțar armăsar, avea multe cusururi, dar era foarte pregătit la matematică, cîștigase un concurs..."

Vizita la profesorul Pamfil nu-i mai stîrnea acum nici o emoție, știa că va fi ultima vizită și-l interesa prea puțin ce impresie o să facă. „Plec departe, într-un sat oarecare, unde o să mă intereseze doar părerea bunicului și unde-o să culeg ciuperci și-o să duc vaca la păscut, în fiecare după-amiază, cînd e vreme frumoasă. Acolo, pe cîmp și-n pădure o să-nvăț, acolo o să rezolv probleme de matematică superioară doar pentru plăcerea mea. N-o să dau adresa nimănui din București. Pe Luminița o s-o revăd cine știe peste cîți ani. Aș vrea să arate îngrozitor, tre-

cută și bașoaldă, să mă uit la ea și să mă-ntreb cu uimire : «Din pricina ăsteia am pățit-o eu ? Ooo, ce stupid, și totuși...» Atunci o să mă invite la ea în lipsa bărbatului și-o să plîngă pe umărul meu, și-o să-mi ceară s-o înțeleg. O s-o vizitez numai de curiozitate, din pură curiozitate, meritată".

Urcă pe jos pînă la etajul doi, se temea de ascensoare, de cîteva ori, cînd, tot așa, era anunțat în vizită, i se întîmplase să rămînă în ascensor prizonier, pînă cînd au venit mecanicii să-l scoată. Sună, apoi, mecanic, își șterse palmele asudate de fundul pantalonilor. Uitase să-și ia batistă, întotdeauna cînd merge în vizită uită ceva, absolut necesar, din care pricină stă ca pe ghimpi, se foiește, mereu se ridică și se-ndreaptă spre ușă, iar cînd gazda îl invită să mai stea, se întoarce, scrîșnind din dinți. Vine chiar profesorul să-i deschidă, îl apucă de umeri și-l scuturã puțin :

„Ai mai crescut și te-ai împlinit !

„Mulțumesc ! se luminează el.

„În vara asta trebuie să stai la soare, să te-nnegrești.

„Mă gîndeam să lucrez ceva.

„Să lucrezi ? Nici asta nu-i rău. Muncă fizică, du-te pe un șantier de construcții, cară ciment cu roaba, toată ziua-n soare, gol pînă la brîu, și-apoi să vezi !

„N-o să mai am timp de studiu, se eschivează el.

„Dar pînă la șaptezeci de ani ce-o să faci ?

„Nu ajung eu la șaptezeci !

„O, nu te știam atît de prăpăstios !"

Iar el, stînd comod într-un fotoliu, față-n față cu profesorul, se gîndește : „Poate că are dreptate, sînt puțin prăpăstios, văd totul în negru, dar acum mi-ar trebui o batistă să mă șterg pe frunte și pe ceafă, numai mie mi se poate întîmpla să mă duc în vizită la un academician fără batistă. Aici e plăcut, e răcoare, dacă n-ar fi încurcătura cu miliția, chiar că m-aș simți bine. Dumneavoastră îmi vorbiți despre viața în aer liber care întărește corpul și luminează mintea, sigur că sînt de acord și m-aș duce în fiecare zi la ștrand și chiar pe șantier, dacă nu m-ar chema la miliție, nu pot să vă spun pentru ce, v-ați face o părere îngrozitoare despre mine..." Era convins că are în față un om în toate împăcat, și mulțumit și liniștit, un

gînditor, străin de frămîntările și necazurile zilnice, de încurcături și povești deocheate ; degeaba i-ar spune în ce situație se află, n-ar fi în stare să înțeleagă mare lucru, dar e sigur că s-ar mira grozav : „Dumneata ? Nici nu bănuiam că ai asemenea preocupări, în sfîrșit, eu te chemasem pentru talentul dumitale de matematician..."

„Credeți cu adevărat în generația mea ? se pomeni întrebînd.

„Cred, spuse profesorul, surprins.

„În general... toți cred, dar la o adică...

„Oho, la o adică se schimbă lucrurile ! și profesorul începu să rîdă și să-și frece chelia cu palma, domol. La o adică vă mai urechează, vă dau note proaste, mai strigă la voi să vă fie rușine, da, da ! Dumneata ai vrea o încredere totală, pricep, sîciielile noastre te incomodează, dar ce te faci, cînd, peste cel mult opt, nouă ani, o să-i sîcîi și dumneata pe alții ? Opt, nouă ani trec așa, cît ai bate din palme. Peste opt, nouă ani o să ai douăzeci și cinci, și-o să fii, probabil, asistentul meu la catedră și la Institut, te aștept, îți doresc să fii. Și-o să te trag de urechi de-o sută de ori pe zi, de-o să zbîrnîi, iar dumneata o să-i urechezi pe studenți : «Nu știți nimic, o să rămîneți repetenți, ce fel de profesori o să fiți voi ?» !... Profesorul se opri o clipă, bănuind că e la mijloc ceva mult mai grav : Cine te-a supărat ? întrebă el, apucîndu-i mîna. Ori, e, într-adevăr, o chestiune de principiu ?

„De principiu, spuse el, ferindu-și privirea. Cred că nici unei generații nu i s-au adus atîtea mustrări cîte ni se aduc nouă, voi nu știți ce-a fost războiul, cum au murit oamenii și-i adevărat, nu știm, nici măcar nu ne putem închipui ; voi nu știți în ce mizerie au trăit părinții voștri, și-i adevărat, nu știm, noi știm doar să pretindem haine curate, mîncare bună, bani de buzunar, vacanțe la munte și la mare.

„E bine că pretindeți, îl întrerupse profesorul, și ce ne stă în puteri, vă oferim, să trăiți fără griji, să aveți timp de lucruri mai importante, dar să știi că într-o zi va trebui să dați socoteală pentru tot ce vă oferim, și nu nouă, ci altora, care vor veni, și mai pretențioși decît voi ; veți fi obligați, absolut obligați să știți mai multe decît noi, să

fiți mai înțelepți și mai generoși. Cine te-a supărat ? insistă profesorul, zîmbind.

„Eu am supărat pe alții, îngrozitor, dar nu pot să vă spun, v-ați face o părere mult prea proastă despre mine... și țin să... mai dau ochi cu dumneavoastră. V-aș ruga doar să-mi sugerați... dacă un om se află în mare încurcătură... are dreptul să se gîndească în primul rînd la el, pentru a se salva, și-apoi la ceilalți ?

„Depinde, spuse profesorul, bănuitor. Și ce-ar fi de salvat ?

„O, nu pot să vă spun...

„Ceva foarte grav ?

„Ceva care amenință să-mi întoarcă toate planurile pe dos.

„Și dacă te-ai gîndi la dumneata mai întîi ?

„Poate că aș scăpa mai ușor.

„Doamne, dulce-i lașitatea și cît de repede se-nvață ! zîmbi profesorul. Pe urmă ? O s-o porți ca pe-o cocoașă, la dracu, ai vreo încurcătură cu fetele ?

„Vă rog să nu insistați, spuse el, ridicîndu-se. Și dacă-mi permiteți, o să vin într-o altă zi, cînd o să fiu mai puțin prăpăstios...

„Ce faci mîine... și-n zilele următoare ?

„Pe-acasă, pe stradă...

„Treci pe la Institut, eu n-o să fiu acolo, dar o să-l găsești pe asistentul meu Panaitescu, îi ceri să-ți dea cărțile și revistele indicate de mine și să te lase să stai pe-acolo, chiar și dacă stai degeaba, tot mai prinzi ceva.

„Vă mulțumesc foarte mult.

„Cine te-a supărat ? reveni profesorul.

„Mă șantajează un coleg. Dacă nu depun mărturie în favoarea lui, spune tot ce știe despre mine...

„Și ce știe, dacă nu sînt indiscret ?

„Nu, nu, vă rog să nu insistați !

„Ai omorît pe cineva ?

„O, chiar de-aș vrea nu mă ajută puterile.

„Și pe cine ai vrea să omori ?

„Pe unul care m-a păcălit ieri cu un stilou.

„Du-te și te culcă, spuse profesorul, strîngîndu-i mîna. Și mîine dimineață, cînd te scoli, să faci gimnastică pînă te trec sudorile. Și-apoi, fuga la Institut. Cum o cheamă pe fată ?

„De ce ținești neapărat să par un caraghios ?

„Ce să pari, că ești ! Un caraghios simpatic, cum oi fi fost și eu la vîrsta dumitale, și oricare, fiindcă altfel nu se poate... și nici n-ar avea haz... Numărul meu de telefon ți-e cunoscut, adresa de asemenea, ești binevenit ! Și să știi că nu-i nevoie să-ți faci curaj cu un coniac înainte de-a veni, te asigur că nu-i nevoie..."

Un coniac mic treacă-meargă, parcă l-ai simți, parcă nici n-ar fi, dar el băuse unul mare, și încă din cel mai prost și mai ieftin, ca să prindă curaj, să deschidă gura și să poată să se uite în ochii profesorului. Aflase de la alții, printre care și Mândiță, că dacă vrei să ai curaj cînd discuți cu fetele, ori cu oamenii de seamă, trebuie să bei un coniac mare, atît, și nimic altceva, și apoi să te lași în voia sorții. Coborî treptele cîte două, puțin rușinat, puțin convins că, totuși, a făcut o impresie favorabilă. Un caraghios nostim, punînd întrebări teribile, mimînd grave probleme de conștiință oricînd e bine primit, dovadă că profesorul i-a propus să treacă mîine pe la Institut, să mai învețe și el ce-au uitat alții. Ajuns în stradă, îl năuci soarele de după-amiază, revărsat cu o ultimă înverșunare. Cum se temea să nu amețească în tramvai și de coniac și de-o ușoară bucurie, care începea să se-nfiripe, hotărî să ia un taxi. Și-o să coboare din taxi pe strada lor, în fața casei cu numărul 41. Măcar de data asta Mihaela va trebui să-i înțeleagă starea de spirit, ceva greu de înțeles chiar și pentru el, doar Mihaela este o fată deșteaptă și sensibilă. De data asta o să fie cinstit, fără nici o exagerare, fără priviri chinuite. „Dragă Mihaela, miros ori nu a coniac ?! Ei, dacă admiți și tu că miros a coniac, atunci ascultă ce mi s-a întîmplat, strict autentic, în cele mai mici amănunte, ca să-ți dai și tu seama ce noroc am și eu !" Brusc, îi veni un gînd, și zîmbi : „Da, știu, știu exact de ce m-ai lăsat azi-dimineață în mijlocul drumului și-ai fugit acasă, și-ai izbucnit în plîns. Pe toate le aflu eu cu întîrziere, dar le aflu, îmi pare rău că te-am întristat, trebuia să insiști,

și-ți spuneam tot despre Luminița, a fost doar o trăsnaie de-a mea de-o zi și jumătate, fără nimic serios, nici măcar nu ne-am sărutat, iar acum n-aș săruta-o nici să-mi dea milioane. Cu Cristina tot așa, prietenă de-un coniac și-o cafea și-o citronadă, a plătit ea, rămăsesem dator... Pot să te asigur, dragă Mihaela, că tu ești singura fată la care mă gîndesc, alături de care mă visez, fără tine aș fi foarte sărac și singur și mereu mi-ar veni să plîng". Făcu semn unui taxi, urcă, mîndru, și indică adresa.

„Ce mai vrei, a lui Mihăescu?

„Am ceva de vorbit cu Mihaela.

„A plecat.

„Pot s-o aștept?

„Nu știu cînd se-ntoarce. A plecat cu un domn. Cînd fetele pleacă de-acasă cu un domn, n-ai să știi niciodată cînd se-ntorc.

„Mihaela nu-ntîrzie! se-ncăpățînă el.

„Du-te, a lui Mihăescu, du-te acasă la tine, nu mai propti gardurile altora!"

Acasă îl poftiră să ia loc pe divan. Bătrînul se așeză de-a dreapta lui, bătrîna de-a stînga și amîndoi îi cerură, mai mult din priviri, să le spună cum a fost. „Nu-mi amintesc mai nimic, se gîndi el cu părere de rău, n-am observat nici măcar cum era îmbrăcat profesorul, nu i-am reținut nici timbrul vocii, doar că era chel am reținut, dar e necuviincios și nepotrivit să-i vorbesc bătrînului de chelie. Totuși n-am voie să-i dezamăgesc". Și cu puțină imaginație îl descrise pe profesor din tălpi pînă în creștet, îi reproduse expresiile favorite, gesturile favorite. Maică-sa voia să știe cum arată locuința profesorului, dacă, bineînțeles a fost poftit și-n celelalte camere, sau numai în cabinetul de lucru. În toate camerele a fost, chiar și-n dormitor, avea profesorul acolo, pe noptieră, sub o veioză de cristal, imitînd un cap de șarpe boa (cadou de la un savant indian), avea niște documente, pe care a ținut neapărat să i le arate. Covoarele, covoare obișnuite, foarte bine păstrate și de un colorit modern. Mobila, mobilă veche, stil Bydermayer, bine păstrată și ea. Tablouri multe de tot, aparținînd celor

mai de seamă pictori români și străini, profesorul fiind un pasionat colecționar și bun prieten cu pictori de seamă.

„Te-a servit cu ceva ?

„O cafea și-un coniac mic și-o citronadă, era singur acasă, soția plecase cu fata mai mică la policlinică. A răcit, s-ar putea să fie o gripă, iar bîntuie gripa în oraș".

După ce bătrînii se duseră la culcare mulțumiți de cîte aflaseră, el scrise primele lui pagini de jurnal : „Astăzi am fost cu mama la maganizul «Victoria» să-mi cumpăr un costum de vară ieftin, dar sclipitor, cum se poartă, și arătos. În timp ce probam costumul, în atenția mamei, a vînzătorului și a cîtorva cumpărători, vînzătorul mă bate pe umăr (tare i-aș fi dat una peste mînă !) și-mi spune (convins că are dreptul să-mi spună orice, dată fiind vîrsta mea, puștime !) : «Acum chiar c-o să te placă fetele !» Maică-mi i-a plăcut observația și-a zîmbit duios, eu m-am întors cu spatele la vînzător și-am gîndit ceva urît (vîrsta nu-mi permite să spun altora, celor mai mari decît mine, tot ce gîndesc). Dar vînzătorul avea chef de șicane și vorbă lungă, i-oi fi fost simpatic, plicticosul. «Vrei să spui că n-ai scris nici o scrisoare de dragoste ?! Ba ai scris, și încă pe hîrtie roz, că așa-i la vîrsta matale !...» Poți să-i strigi să tacă din gură ? Nu-i frumos, nu-i politicos, nu-i așa și pe dincolo, deci, nu i-am zis nimic, ba chiar am zîmbit la îndemnul mamei. Nu știu cum se face, că pălăvrăgeala omului nu mi-a ieșit din cap toată ziua de azi. Om la cincizeci și ceva de ani, el nu poate concepe că la vîrsta mea n-am scris nici o scrisoare de dragoste, nici măcar un bilețel pe hîrtie de ziar ; dacă i-aș spune adevărul, dacă aș insista, iar m-ar bate pe umăr : «Nu trebuie să fii rușinos, să te-ascunzi, că dacă ai scris, e normal să scrii, toți am scris cînd aveam șaisprezece ani»... Eu nu, și nici n-am simțit vreodată nevoia s-o fac, și nici n-a fost cazul. Am crescut alături cu fetele pe stradă, la grădiniță, la școală, la Palatul pionierilor, în sălile de cinematograf și pe terenurile de sport (cînd m-am dus, rar de tot) ; cînd am vrut să spun ceva unei fete, i-am spus direct, prin viu grai, de față cu alții, ori între patru ochi, ori prin telefon. De ce, și ce să mai scriu ? N-am scris și n-am așteptat răspuns cu nerăbdare. Mulți dintre oamenii în vîrstă pe care-i cu-

nosc mi-au vorbit cu o plăcere pe care n-o pricep despre primele lor scrisori de dragoste, despre fiorul și febra așteptării, despre nopțile nedormite și lacrimile fierbinți... Într-o excursie, profesorul nostru de educație fizică ne-a spus că la șaisprezece ani aștepta cu o asemenea înfrigurare un răspuns de dragoste, încît făcea temperatură pînă la patruzeci de grade. Nu, cu toată bunăvoința nu pricep. Erau prea puține fete ?

Am avut multe jucării, sute de jucării mecanice, trenuri care semănau cu atobuzele, autobuze care semănau cu niște care mortuare, autoturisme care semănau cu niște broaște țestoase. Mi le-aducea taică-meu și tot el, cu răbdare, mă învăța cum să le demontez și-apoi cum să le remontez, și iar, și iar, nu cumva să le stric ; pentru fiecare jucărie stricată încasam trei palme la fund. Aș fi vrut să am jucării-iepuri, jucării-urși, jucării-rățuște, jucării-motani, și guzgani, și porci mistreți... Îmi dădea tata peste cap și iepuri și urși și rățuște, atîtea îmi dădea, de nu le mai puteam duce... Aveam cinci ani cînd m-au dus ai mei să mă prezinte bunicului din partea mamei. Atunci am văzut, pentru prima oară, cum arată o găină vie, și-o rață, și-un purcel. (În casa noastră intraseră numai găini și rațe jumulite și purcei sub formă de friptură, șuncă și cîrnați.) Am vrut să mă joc cu găinile, chiar am pătruns în cotețul lor, dar a prins tata de veste și m-a căpiat.

Profesorul nostru de geografie a fost în Polonia, a stat vreo lună și ceva pe-acolo și-a vizitat tot ce știa dînsul, și tot ce i s-a spus că ar fi mai interesant. Cînd ne-a povestit pe unde-a umblat și ce-a văzut, a pomenit, dar numai în treacăt, de Auschwitz și Birkenau. Eu, recunosc, nu m-am gîndit să-i cer să insiste, i-a cerut altcineva, o colegă sentimentală și plîngăcioasă. Atunci, profesorul nostru a coborît de la catedră, s-a dus la fereastră, a stat, a stat privind strada și n-a zis nimic. Îl simțeam cum se luptă cu ceva nevăzut, dar hidos. Apoi s-a întors spre noi și ne-a spus : «Trei ore, cît am vizitat Auschwitzul și Birkenaul, am fumat foarte mult, un pachet de țigări.» Și iar a tăcut cîteva minute. Nu pricepeam de ce a fumat atît. «La Birkenau, a continuat dînsul, pășind printre barăci și privind în jos, o profesoară de franceză, care ne însoțea, mi-a zis

să scormonesc pămîntul cu vîrful pantofului. N-am întrebat de ce, și-am scormonit puțin. «Mai mult, încearcă»... Am încercat de cîteva ori, pînă cînd am dat de cenușă. Un strat de cenușă, pe cîmp, pe zeci de hectare. Cenușă de oase omenești. În douăzeci de ani, abia se așternuse o pojghiță de pămînt peste ea»... Îl cred pe profesorul nostru. Dar nu pot să înțeleg : De ce ?! Oare și cei care au inventat Auschwitzul au avut cîndva șaisprezece ani ?

Bătrînul mi-a promis o mare surpriză".

12 Cu o sută de lei cumpără un batic multicolor de un prost gust remarcabil, un șirag de mărgele galbene și o sticlă de colonie „Carmen". Apoi, cu baticul, mărgelele și sticla de colonie în buzunar se duse la întîlnire, pe o străduță din spatele poștei. După aproape o jumătate de oră, tocmai cînd niște băiețandri de pe-aici se pregăteau să-l ia la rost, vrînd să știe pe cine pîndește cu atîta insistență, apăru și prietena Luminiței, o mironosiță cu mîini scurte și grăsuțe. Întîrziase din pricina unei mătuși din provincie, care se certase cu vecina ei din pricina unor găște, și venise la București ca să consulte un neurolog, dar neurologii de la trei policlinici cu plată plecaseră în concediu, trebuia să încerce la alte policlinici, ori la Spitalul Central. Vorbea mult și cam împrăștiat, iar el aștepta să afle ce se-ntîmplă cu Luminița, pe scurt și cît mai precis. Se întrebă dacă n-ar fi mai bine — evident, pentru a o stimula să spună tot, și repede, repede — să-i dea acum, la început, baticul multicolor, mărgelele și sticla de colonie. Amînă, amînă, pîndind un moment favorabil, pînă cînd fata aduse vorba de Luminița ; atunci înțelese că fata își vinde prietena pur și simplu din plăcerea de a vinde, nici gînd să pretindă vreo recompensă. Știe ceva, și tot ce știe vrea să spună pe nerăsuflate : se uită, prudent, în dreapta și în stînga și-napoi ; în afară de el, nu mai era nimeni dornic s-o asculte ; ei însă i se părea că o pîndesc mii de ochi și se ferea, vorbea în șoaptă, îl trăgea de mînă să dispară de-aici. „Își procură și ea, cum

poate, senzații tari, diagnostică el ; peste vreo oră, două o să povestească unei prietene, cu sufletul la gură, prin cîte peripeții a trecut". Avea nevoie, absolută nevoie de informațiile ei ; și o disprețuia fiindcă-i gata să i le spună pe degeaba și fără mustrări de conștiință. Trecînd de pe o stradă pe alta, ajunseră în Piața Unirii, iar de-acolo luară un autobuz spre Parcul Libertății. Fata nu avea răbdare să povestească stînd pe bancă, îl purtă după ea peste tot, mirîndu-se că nu exclamă și el, privind copacii și fîntînile arteziene și rondurile cu flori : „Ah, ce splendid ! ce minunăție !" Dorința ei era să fie profesoară de istorie într-un orășel de munte, nu se omoară după București, ce să mai caute aici, unde e atîta uruit de tramvaie, și fum și zăpăceală ? O viață simplă, în mijlocul unei păduri de brazi : copii mulți și sănătoși și obraznici ; copiii cuminți te-ntristează... El mototolea în buzunar baticul multicolor : afacerea asta, în care intrase de bună voie, se anunța tot mai penibilă : să tragi pe cineva de limbă, să-l mituiești pentru a obține informații...

„De ce te-nerunți așa ? întrebă fata, privindu-l ca pe-un vai și-amar de capul lui. E adevărat că vrei să pari mai în vîrstă și mai deștept ? Așa mi-a spus Luminița, argumentă ea repede și cam speriată, fără motiv. Nu se poate să pari altfel, încă nici nu te-ai bărbierit, mai așteaptă.

„Da, știu de la bunicul : «Copile, nu te grăbi să dai de dracu !»

„Eu aș vrea să rămîn toată viața ca acum, anunță ea, zvăpăiat, sărind într-un picior. Nici asta nu se poate, deși se caută soluții împotriva bătrîneții.

„Leacuri !

„Leacuri, dacă ții neapărat.

„Ai auzit de profesorul Pamfil, academicianul cunoscut în toată lumea ?

„Da, zise ea fără entuziasm, ăla care umblă cu o geantă jerpelită cît un geamantan ; da, mi l-a arătat pe stradă o prietenă de la matematică.

„Atîta tot ? Ăla care umblă cu o geantă jerpelită... Atîta tot ? întreabă el, hotărît să-și apere maestrul cu patimă. Fata ridică, nevinovat, din umeri : cam atîta... Și-atunci el o iertă, socotind că nu merită să-și pună mintea cu ea. A

chemat-o pentru alte treburi : Să vorbim de-ale noastre, propuse el, grav.

Fata se-nvioră, brusc :

„Tanti Florica are-un ochi de te-ntoarce pe dos ! Așaaa ! Intră Luminița-n casă, vrea să se ducă repede-n camera ei, tanti Florica se uită o dată la ea și pricepe tot : «Tu, Luminița, mamă, așa te-am învățat eu, să-mi vii acasă zgîriată și cu bluza ruptă ? Așa m-asculți tu pe mine ? Stai aici pe scaun și spune ! Așaaa !» Se-așază Luminița pe scaun și tace. Tanti Florica stă în fața ei, în picioare, și-o îndeamnă. «Spune, tu, spune tot, că dacă nu, te dau pe mîna lui taică-tău, mă duc la școală și la miliție. Unde ți-e poșeta ?» strigă tanti Florica. Dumneata ce-ai fi făcut în situația asta ? întrebă fata. Repede-repede, nu te gîndi !

„Aș fi inventat ceva !

„Crezi că se poate inventa așa de ușor ?

„Atunci, aș fi spus adevărul ! i-o trînti el, apăsat. Dacă de la Snagov pînă la București n-a fost în stare să inventeze nimic, măcar să-i fi spus maică-si tot, de la început. Era mai simplu și mai comod.

„Era mai simplu dacă acolo nu se-ntîmpla nimic.

„Dacă, dacă, dacă nu ne-am fi dus la Snagov ar fi fost și mai, și mai simplu, iar dacă nu ne-am fi născut...

„De ce nu i-ai luat apărarea ?

„Încasasem niște pumni la plex și zăceam leșinat.

„Nu știi să te bați ?

„Teoretic... da. Crezi că-i de ajuns ?

„Teoretic... știu și eu ! Așaaa ! A doua zi dimineața vine milițianul : «Aici locuiește Luminița Ionescu, șaisprezece ani, elevă ?»... Ce rușine și ce plîns pe tanti Florica cînd vede poșeta și buletinul și mănușile Luminiței ! Chiar, se nedumeri fata, ce nevoie avea Luminița de mănuși albe într-o excursie la Snagov ? S-a cam fandosit în ultima vreme... Așaaa ! Pîn-aici i-a fost Luminiței, față de milițian a trebuit să spună tot, cum ați plecat din București, cu ce mașină...

„A spus și de mașină ?

„Da, sigur, dac-a întrebat-o ? Că-i o poveste și cu mașina, și de-aici l-a prins pe tatăl lui Mărdiță, care folosea mașina de doi ani numai pentru familie, cu mașina asta își făcea aprovizionarea cu vin și cu făină din provincie și își

ducea familia la munte și la mare... Așaaa ! Pe Mândiță o să-l bage la școala de corecție. Merită ! hotărî fata.

„Ești convinsă ?

„Dacă avea optsprezece ani îl băga la închisoare.

„Eu te-ntreb dacă ești convinsă.

„Detest huliganii.

„Te-a atacat vreunul ?

„Îi detest din principiu. Pe dumneata o să te ierte.

„Asta de unde-ai mai scos-o ?

„Erai în stare de inconștiență, așa a declarat Luminița... că atunci... erai în stare de inconștiență, n-ai nici un amestec. E-adevărat că ești fricos ?

„Da, da ! bravă el, sînt foarte fricos ! și scoase din buzunar baticul multicolor, mărgelele și colonia. M-am gîndit să-ți fac un modest cadou... Ei, hai, nu mai fă nazuri ! o îmboldi el, cu satisfacția celui care știe să jignească pînă la lacrimi. Meriți, mi-ai dat informații prețioase".

Aștepta ca fata să-i dea două palme, cum ar fi meritat, ori să-i strige în față că-i un monstru ; ea îl privi puțin cu milă, ca pe-un schilod, apoi ridică din umeri și se îndreptă încet spre ieșirea din parc. „Nimic de zis, se gîndi el, te pricepi să disprețuiești ! Și mi-ai servit o lecție binemeritată... Și m-ai lăsat aici prostit... Și vrei să mă convingi că nu-ți mai pasă de mine, un biet schilod, oase moi, răutatea mea nu te-atinge, m-ai uitat. Dar eu știu prea bine, știu că o să plîngi mult, și-o să blestemi clipa cînd m-ai cunoscut, și eu aș plînge". Izbi sticla de colonie de pămînt. Aruncă baticul și mărgelele într-un coș de hîrtie. Și-o luă și el spre ieșirea din parc. Simțindu-l pe urmele ei, fata grăbi pasul. O ajunse abia în stația de autobuz. Avea ochii înlăcrimați.

„Să te ascult ? se răzvrăti ea. Oare nu-mi ceri prea mult ? !

„Sînt prea vanitos, spuse el, mult prea vanitos, ca să nu te silesc să m-asculți... Am ajuns să fiu obsedat de multele prostii și gafe pe care le comit aproape în fiecare zi de-o vreme încoace. Cînd mă scol dimineața, mă întreb cu groază : «Azi, azi pe cine-o să mai jignesc ?» Am jignit-o chiar și pe cea mai bună prietenă, Mihaela, n-ai de unde s-o știi, și-mi pare teribil de rău, și-o caut... Sînt prea vanitos, ca să nu-ți cer iertare din toată inima, îți dai seama ce înseamnă să ceri cuiva iertare din toată inima ?

Aș vrea să uiți, m-am purtat oribil. Și să fim prieteni. Știu să mă port și altfel...

„De ce nu vrei să te vezi cu Luminița ?

„M-aș simți îngrozitor, nici nu pot să-ți explic, am gîndit urît despre ea, și încă mai gîndesc, vrînd-nevrînd ea mi-a dat niște bătăi de cap, mă aflu într-o mare încurcătură, și, oricît aș ține la ea, gîndesc urît... Profesorul meu de geografie, n-ai de unde să-l știi, mi-a mărturisit că pe cînd avea șaisprezece ani...

„Vai — și fata își dus palmele la ochi — ești atît de serios și te uiți la mine atît de crunt, de mă sperii, doar nu ți-am făcut nici un rău... Luminița mi-a spus că tocmai asta-i place la tine, că ești foarte serios și vrei s-ajungi cineva...

„Nu mai vreau nimic.

„Hai să mergem la șstrand, și fata îl apucă de mînă, să faci o baie și să stai întins pe nisip, și să mai rizi și tu, eu toată ziua rîd și vorbesc, rîd și vorbesc, de ce nu vrei să vii ! ? Poate-o întîlnim și pe Luminița... și-i explici... și vă-mpăcați.

„Altă dată, spuse el.

„Ești, într-adevăr, un om ciudat, ori te prefaci ?

„Nu știu, și, de altfel, nu mai are nici o importanță.

„Hai, hai că te prefaci, altfel...

„Altfel ?

„La revedere“, spuse fata, și se grăbi să urce în autobuz.

Dacă, tam-nisam, i-ar povesti bătrînului cum s-a purtat el cu prietena Luminiței ? „Ascultă și dumneata, să-ți dai seama de ce-i în stare tineretul de azi ! Eu... eu nu sînt tineretul de azi ! Părinții mei nu m-au vrut, nici nu exist. Oase moi, le-am încurcat toate socotelile. Știu să jignesc, dar ce folos, dacă pe urmă-mi pare rău și-mi vine să mă dau cu capul de pereți ? ! Prea scump plătesc fiecare jignire, cu greață și dureri de cap și nopți de coșmar. Cu ce drept i-am aruncat profesorului de latină că tot ce-a lucrat în treizeci de ani nu face cît o ceapă degerată ? Am învățat, de mic, să spun : «Nu face doi bani, nu face nici cît o ceapă degerată». Altfel, sînt bine, sănătos, îmi petrec vremea alături de pensionari. Jignesc cu destulă precizie, păcat doar că-mi dau lacrimile, sînt începător, îmi lipsește experiența. Știu pe de rost tabla înmulțirii și mi se pre-

vede un viitor strălucit. Degeaba, nea Cristache, nu te pricepi ! Asta nu se cheamă simplă criză de adolescent ! A fi în stare de ceva sau nu, așa se cheamă. Aș vrea să car în spate saci cu ciment. Să pot spune seara : «Azi am cărat treizeci de saci, sînt frînt»"...

Din drumul spre casă se abătu pe la expoziția profesorilor pictori. „Domnule profesor, v-aș minți dacă v-aș spune că lucrările dumneavoastră au vreo valoare artistică. Indiscutabil, însă, ele au o valoare umană, și asta mă interesează în cel mai înalt grad, tocmai de aceea m-am întors, ca un ucigaș, la locul crimei. Vreau să mai privesc o dată fiecare tablou în parte și să-i ascult povestea". În sala de expoziție nu se aflau decît trei vizitatori și o femeie de serviciu, care aduna pe un făraș niște flori ofilite. Din expoziția asta lipseau 24 de tablouri ; lipsea și scăunelul, lipsea și bătrînul care stătuse pe scăunel, cu spatele la tablouri și cu cartea în mînă, așteptînd vizitatorii. Ca să umple golul rămas, cineva fixase pe perete cartoane colorate. Smerit, el se apropie de femeia de serviciu :

„Știți ceva de domnul profesor care avea tablourile aici ?

„S-a dus... A luat tablourile și s-a dus.

„Cînd ?

„Alaltăieri seară le-a dat jos, le-a legat cu sfoară și s-a dus cu ele-n spate".

Și-l închipui pe bătrînul profesor îndoit sub greutatea celor 24 de tablouri. Noroc că aici, aproape, era o stație de tramvai.

13

În dimineața aceea, șase căsuțe de pe strada lui aveau să fie demolate, rase, iar în locul lor urma să se ridice, pînă-n toamnă, un bloc cu treisprezece etaje pentru vreo cinci sute de locatari. Ar fi putut să intre în blocul acesta toți oamenii de pe stradă, ba încă ar mai fi rămas cîteva apartamente și pentru alții de pe alte străzi. Foștii locatari, în majoritate bătrîni, stabiliți de trei, patru zile într-un alt cartier de la marginea

Bucureștiului, veniseră să asiste la un spectacol pentru ei din cale-afară de trist ; aici își trăiseră aproape întreaga viață. Căsuțele nu mai aveau nici geamuri, nici uși, nici burlane tot ce mai putea fi folosit, fusese desprins, demontat cu grijă și dus în altă parte. Prin grădinițele de flori din fața caselor treceau oameni grăbiți, cu bocanci grei în picioare, florile se făceau una cu pămîntul. Cîțiva lucrători se urcară pe acoperișuri, bîrnele roase de carii și de fum trosniră îngrozitor, acoperișurile se prăbușiră unul după altul. Trei buldozere pătrunseseră în curți. Băieți veseli, suflecați, arși de soare, așteptau un semn... Veniră și camioanele pentru moloz și zeci de lucrători cu lopeți și tîrnăcoape. „Am uitat în casă o mașină de tocat carne", își aminti o bătrînă. Și ceru voie lucrătorilor să-și caute mașina, dar lucrătorii rîseră de ea. Cum o să-i dea voie ? S-a trezit prea tîrziu, acum s-ar putea să-i cadă ceva în cap ; și nu meritã pentru o mașină de tocat carne, lasă, c-o să-și cumpere dînsa una nouă... Aproape toți foștii locatari își aminteau că au uitat cîte ceva, sau ziceau numai așa, doar-doar li s-o da voie să-și mai vadă căsuțele. Nu mai era nimic de văzut, decît pereții coșcoviți, crăpați, căsuțele astea din lemn și piatră trecuseră suta de ani.

El sta pe trotuarul de vizavi, rezemat de gard, și-i urmărea, zîmbind, pe foștii locatari cum își iau rămas bun de la căsuțe, cu lacrimi în ochi, și nu putea să priceapă de ce s-or fi amărînd atît, doar le-a dat statul camere noi în bloc, luminoase, confortabile, cu apă caldă, de ce atîta văicăreală ? Venise și el să asiste la spectacol, dar lui îi plăcea teribil ; într-o zi o să fie demolată și casa lor ; și tot așa o să asiste și-o să zîmbească, îngăduitor, văzîndu-i pe bătrînii lui cum își iau rămas bun. Cînd cele trei buldozere izbiră în pereții coșcoviți, el scoase un chiot de bucurie. Imediat se apropiară cîțiva de el, intrigați :

„Să strigi așa cînd ți-o dărîma casa ta...

„Al cui ești, mă, și ce cauți aici ?

„Al lui Mihăescu, lămuri mătușa Mihaelei.

„Aha !"

Oamenii se depărtară, tăcuți ; el rămase tot acolo, și-i venea mereu să chiuie. Cunoștea, de la Mihaela, planul noului bloc, avea să fie ceva modern, cu magazine alimen-

tare la parter, cu frizerie și librărie, și un bar de zi, barul de zi îl încinta în mod deosebit. Acum nu se mai auzea decît un huruit puternic, căsuțele se culcau pe-o parte și pe alta, lucrătorii se apucaseră să încarce molozul în camioane, oamenii se mai risipiră, îngînduraţi.

Un strigăt îngrozitor, ceva neomenesc, îi făcu pe toţi să se-ntoarcă în grabă. Buldozerele se opriră și oamenii de pe stradă se adunară într-un loc, în dreptul unui perete gros și înalt, care despărţea două căsuțe. În peretele acela era îngropat un om cu pălărie pe cap și cu manta de cauciuc pe umeri. Cîteva minute nimeni nu mai îndrăzni să mai spună nimic ; bătrînele își făceau cruce și se uitau la cer, lucrătorii ridicau din umeri. Apoi, din prostie, un lucrător se urcă pe zid și trase puțin de pălăria mortului, pălăria se rupse, el rămase cu o jumătate de pălărie în mînă : era putredă toată. Omul se strîmbă cumplit, îi veni greaţă și începu să vomite. Șeful șantierului se duse să telefoneze la miliție, ceilalţi se prinseră la discuție, urmînd să dezlege misterul cînd a fost îngropat omul acela și de ce, și cine a locuit acolo în ultimii douăzeci, treizeci de ani ? Se amestecă și el în discuție, ba chiar se înverșună, dîndu-și cu părerea că ar fi vorba de un amant prins de soţ și îngropat acolo în miez de noapte, drept învăţătură de minte... Izbucniră toţi în rîs și se uitară la el de sus :

„Cîţi ani ai, măi ?

„Și de unde știi tu de amanţi ?

„Știe, știe, că-i al lui Mihăescu, informă mătușa Mihaelei.

„Dumneata... vezi-ţi de treabă ! o repezi el.

„Ei, băiatule, nu ţi-e rușine ?“

Plecă ochii și se depărtă, mîhnit. „Ar trebui să-i conving, bineînţeles dacă aș avea puterea necesară, să-i conving pe bătrîni să ne mutăm de pe strada asta, ce contează că avem un apartament bun, cînd toţi ne știu, și ne vorbesc în fel și chip ; mi-e greu să mai ies pe stradă, în urma mea aud mereu șoapte, de ce să port șoaptele astea după mine ca pe niște scaieţi care împung și otrăvesc ? Taică-meu n-o să vrea, el pretinde că prea puțin îl interesează ce trăncănesc oamenii, și mai ales că nu toţi trăncănesc, numai cei necioplițţi la minte și care au și ei o mie de

păcate, se leagă de păcatele altora, și trag de ele și le-ntind ca să-și dea iluzia că sînt mai mari și mai nerușinate decît ale lor..."

Se uită la ceas, îi făcea plăcere să-și consulte ceasul aurit, era timpul să se ducă la Institut, unde-l aștepta asistentul profesorului Pamfil, și se îndreptă spre stația de troleibuz. Poate că la ora asta îl caută de la miliție, ar fi timpul, dar nu se teme, și din pricina asta nici nu i-a mai spus maică-si nimic. Maică-sa ar fi în stare să intervină, ori să se ducă la miliție fără știrea bătrînului și să-ncerce să-l scoată pe el basma curată, dragul mamei! Ce pacoste pe capul bătrînului! Cînd o să afle, o să-și dea cu pumnii-n cap, și-o să strige, și-o să spargă ceva din casă. Pînă cînd o să oboseacă, atunci o să-și dea seama că asta-i situația, asta-i realitatea, și-o să caute o soluție de ieșire din impas. „Mihaela n-a mai dat nici un semn de viață, s-o fi întors aseară tîrziu, ori încă nu s-a întors, are un băiat de virsta ei, ori chiar mai mare, cu care se plimbă, se duce la spectacole, poate și prin parcuri. Iar într-o zi o să-mi dea de veste că se mărită". În troleibuz era o înghesuială nemaipomenită, mai ales puștime care se ducea spre străzile din centru, ori spre Cișmigiu. Cît putu, își feri pantofii și costumul, și aruncă puștimii priviri mustrătoare. „Mândiță intră ucenic, în trei ani iese mecanic-auto, are pasiunea mașinilor, o să fie bun mecanic, și e nevoie de mecanici buni, ar fi stupid să-l trimită la corecție pentru o prostie, o izbucnire, o..." Ar fi vrut să-l apere, să-i convingă pe cei de la miliție că o asemenea faptă nu merită o pedeapsă chiar atît de grea. „Mândiță are șaptesprezece ani, a rămas de două ori repetent, peste un an ar avea voie să se-nsoare, decît să intre la corecție, mai bine s-o ia pe Luminița de nevastă, iar dacă nu s-ar împăca, peste doi-trei ani să divorțeze, doar divorțează atîția, aproape cîți se-nsoară..."

Asistentul profesorului Pamfil îl invită într-un birou și-l servi cu o cafea. Era un bărbat cu puțin trecut de treizeci de ani, cam firav și cam stîngaci. Și deodată, lui

îi trecu prin minte : „Așa o să arăt și eu la treizeci, cam firav, cam stîngaci, cu ochelari, cu ceșcuța de cafea în față, cu ibricul de cafea alături, cu scrumiera plină de mucuri. Poate că ar fi bine să arăt așa, matematica te ține legat de scaun zile și nopți, n-ai cînd să faci mușchi"... Cît timp băură cafeaua, își luă inima-n dinți și cu lux de amănunte îi povesti asistentului întîmplarea cu scheletul de pe strada lui.

„Știam povestea, zîmbi asistentul.

„De unde ? se miră el.

„Nu mai țin minte cine mi-a spus-o...

„Dar l-au descoperit abia acum o jumătate de oră.

„Ei, nu, asta a fost acum un an și ceva.

„Vă rog să mă credeți, eram de față.

„Da ? ! se nedumeri asistentul. Eu o știam de anul trecut, un schelet cu pălărie și cu pelerină de ploaie...

„Exact, pelerină de cauciuc...

„O poveste cu bani, cu niște hoți...

„Credeți că am visat eu ? Vă repet, acum o jumătate de oră eram de față... Cum se poate ? Au existat două cazuri identice, amîndouă scheletele aveau pălării și pelerine de ploaie ?...

„De unde să știu ? făcu asistentul.

„E aproape de necrezut, asta mă face să mă-ndoiesc...

„Să trecem la ale noastre ! Dacă ești de acord, de azi înainte o să ai acces aici, și-ți stăm la dispoziție, cu condiția să lucrezi, nu, nu pentru noi, pentru dumneata, să depășești nivelul școlii, chiar să colaborezi la revista de matematică.

„De acord, anunță el, bucuros.

„Tot așa am început și eu, își aminti asistentul, aveam paisprezece ani, poate prea devreme, ar fi trebuit să mai joc puțin fotbal pe maidan, îmi plăcea grozav, și totuși, nu-mi pare rău... Poftim hîrtie și creion și încearcă să rezolvi primele două probleme de aici, îi arătă o pagină de revistă, fără să mă-ntrebi nimic și fără să te-apuce disperarea. Dacă n-o să reușești azi, o să mai încerci și mîine, pînă cînd...

„Pot să rezolv pe loc.

„Da ?! Cu-atît mai bine, mai ales că problemele astea nu depășesc pregătirea dumitale, e nevoie de puțină agerime".

După două ceasuri se recunoscu învins, dar nu cu jenă, nici plecînd fruntea, ci cu sentimentul omului care a luptat eroic, iar dacă n-a reușit azi, o să reușească mîine cu siguranță. (De altfel, asistentul Panaitescu se declară mulțumit de strădaniile lui.) Abia acum, cînd se poticnea, i se părea că face o treabă serioasă, acum ori niciodată trebuie să-și încerce puterile. Era mai ambiționat decît după o victorie și mereu pocnea din degete : „E ceva, e ceva care îmi scapă !"... Îl anunță pe asisten că mîine dimineață, la ora nouă, va veni cu problemele rezolvate chiar de-ar fi să stea toată noaptea... Asistentul zîmbi, îngăduitor ; ce înseamnă o noapte albă pentru un viitor matematician ?! Nimic, absolut nimic. Cîțiva colaboratori ai Institutului, pe care-i cunoscu datorită bunăvoinței lui Panaitescu, simțindu-l atît de sîrguincios, îl numiră „Micul practicant cu mari perspective". Aici era locul lui, se gîndi. Poate că are dreptate bătrînul, repetîndu-i, ca o placă veche, aceeași-aceeași, că el s-a născut pentru studiu și n-o să-și găsească liniștea și mulțumirea într-alt loc decît la masa de lucru. Plimbările la Snagov, stilourile ascunse și vîndute cu preț de nimic, diversele încurcături, poate chiar și Mihaela, toate acestea nu erau decît peripeții lăturalnice, imitații cu totul nereușite după peripețiile altora...

Plecă de la Institut ca un adevărat colaborator, grav și preocupat ; la douăsprezece fix trebuia să fie la ceas, la Bălcescu, unde îl așteptau maică-sa și taică-său, urmînd să-i dezvăluie surpriza. Nu mai avea chef de surprize, cine știe ce i-o mai fi trecut bătrînului prin minte ; se ducea la întîlnire doar din obligație, gătit cum i se ceruse. Bătrînul se învoise de la uzină anume pentru surpriza asta, ce putea fi ? Bătrînul îmbrăcase cel mai bun costum, se bărbierise la sînge și se frizase, și contrar obiceiului purta cravată ziua în amiaza mare. (Își punea cravata rar de tot, și numai seara cînd se duceau în vizită la persoane simandicoase. „Am gîtul prea scurt și prea gros, informa el, și cravata mă incomodează teribil, altfel aș purta-o zi

de zi, știu că dă un alt aspect...) Maică-sa (de unde mai scosese o rochie nouă ?) era mai tînără și mai înfloritoare ca oricînd, și numai zîmbet.

„Ți-ar trebui și ție o cravată, spuse taică-său.

„Nu m-am gîndit, se scuză maică-sa.

„E cald, obiectă el.

„O jumătate de oră poți s-o porți.

„Mă duc să-i cumpăr una, se oferi maică-sa".

Îi cumpără o cravată albastră cu dungi albe. Acum era bun de pus în ramă : slab și scorțos, strîns bine de gît, nici nu îndrăznea să mai clipească. Bătrînii se țineau de braț. El mergea țeapăn, alături de maică-sa, întrebîndu-se dacă o mai fi mult de mers, îi venea să leșine. După vreo zece minute ajunseră la o agenție Loto-Pronosport, în fața căreia staționau cîteva autoturisme, în majoritate Fiaturi.

„Să trăiți și s-aveți parte de ea ! strigă un funcționar.

„Mulțumesc, spuse bătrînul, să trăiți și dumneavoastră.

„Tată, ai cîștigat la Loto ?

„Maică-ta a cîștigat.

„Împreună, lămuri maică-sa, pe C.E.C.-ul meu.

„Vă rugăm să poftiți la mașină !"

Primind cheile, bătrînul deschise protiera unui Fiat 1800 și repede se așeză la volan, dar fotograful și funcționarii Agenției erau de părere să stea în fața mașinii, împreună cu familia. „Bine și-așa", acceptă bătrînul, în timp ce-și potrivea cravata. Pînă cînd își găsiră o poziție favorabilă ca să iasă mai bine în fotografie și ei și mașina trecu aproape un sfert de ceas. „Sfînta familie, se gîndi el, a făcut rost de mașină, acum începe viața". Bătrînul obținu și o fotografie la volan. Apoi își scoase haina, cravata și se apucă să controleze mașina de la cauciucuri la motor, încet, cu pricepere și cu răbdare. Cum nu descoperi nici un defect, își pofti soția și băiatul să ia loc, soția pe bancheta din față, lîngă el, copilul pe bancheta din spate, lîngă haina și cravata lui. „Doamne ajută ! spuse bătrînul, răsucind cheia de contact, facem o scurtă plimbare la șosea". Porniră în aplauzele zecilor de curioși adunați în fața Agenției. Pînă ieșiră pe bulevard, bătrînul se arătă ceva mai prudent, nedepășind 60—70 pe oră. Pe bulevardul Magheru trecu de sută. Acum, la volan, era de nerecunoscut, nu-i păsa de pietoni, de celelalte mașini, de milițieni, de nimeni și de

nimic ; zîmbea și-i venea să chiuie. Conducea cu o precizie și o siguranță de speriat. Și tot timpul vorbea, lăudînd mașina :

„Cîți pot să-și permită o mașina ca asta ?

„Bălăuții s-au înscris la un Fiat 600.

„Jucărie, în loc să te ducă ea, o duci tu...

„Mai încet, se rugă soția.

„Dragă, să nu mă plictisești cu sfaturile".

Cam speriat, el se ținea cu amîndouă mîinile de bancheta din față. „Sfînta familie" a cîștigat lozul cel mare. Nu reușea să comenteze evenimentul nici măcar în gînd. De trei zile păstrau bătrînii taina asta. Nimeni de pe strada lor nu știe. Doar peste vreo oră, două o să afle toți. O să afle și mătușa Mihaelei și-o s-o apuce damblaua, zgripțuroaica. Pe urmă, și pe urmă ? ! Dacă mașina asta ar fi a lui, ar face-o cadou Mihaelei. O frînă bruscă îl aruncă în spatele maică-si, maică-sa țipă, taică-său izbucni în rîs : „Măi copii, trebuie să vă-nvățați cu mașina"... De cînd avea taică-său carnet de șofer ? Cîndva, în orice caz, înainte de a se naște el, conducese și încă mult și bine. În tinerețe. Acum iar se credea tînăr. Mașină ca asta n-are nici profesorul Pamfil. „O să-l rog pe bătrîn să mă ducă la miliție cu mașina cînd m-or chema. Și să m-aștepte... dacă n-o fi prea mult de așteptat". Trecură de aeroportul Băneasa cu 120 pe oră, șoseaua era aproape liberă. Cînd să cotească din șosea spre Parcul Privighetorilor, îi ajunse un fluierat strident. De după un camion care staționa se ivi un milițian politicos, cu carnetul de amenzi în mînă. El salută reglementar și ceru actele. Bătrînul scoase buletinul, carnetul de șofer și încă niște hîrtii de la Agenția Loto-Pronosport.

„Aveți dreptate, se grăbi el, virasem cu șaizeci pe oră.

„Cu 80, aprecie, sigur, milițianul.

„Pentru un viraj chiar și șaizeci e mult...

„Dacă e mult, de ce nu respectați regulamentul ?...

„Asta-i prima oară, vă rog să mă iertați"...

De-atîtea ori îi dădu dreptate milițianului, și de-atîtea ori își ceru iertare, pînă scăpă de amendă. Mulțumind, porni încet și merse cu treizeci pe oră, pînă cînd milițianul dispăru după colț. Brusc, se dezlănțui, acul de kilo-

metraj urcă iar pînă la 120. „Nu trebuie să vă speriaţi, maşina asta are stabilitate şi-o frînă grozavă, lămuri bătrînul. Prinzim aici ? !“ După ce parcă, iar începu să controleze totul, de la cauciucuri, la motor. Asta dură aproape jumătate de oră. Apoi intrară în grădina restaurantului prea mulţumiţi, prea bine dispuşi, ca să nu atragă atenţia tuturor. Bătrînul avea chef să danseze, păcat că nu era orchestră aici şi la prînz. Iar el, tam-nisam, îşi aminti de nefericitul de nea Cristache. „A făcut şi două luni de închisoare, a rămas şi fără femeie“... Oamenii de pe strada lor, care prea se-amestecau în toate, erau de părere că nea Cristache fusese închis pe de pomană. După două luni se constatase că nu-i vinovat. Singurul care i-ar fi putut veni în ajutor, cu dovezi, era bătrînul. Dar cum era să-i vie în ajutor, cînd nea Cristache... „Ce-ar fi, se gîndi el, amuzat, să pomenesc acum de nea Cristache ? Ori să închin cu halba de bere pentru nea Cristache“.

„Să fim sănătoşi, spuse taică-său.

„Cînd ne-o fi mai rău, aşa să ne fie... ură maică-sa.

„Tu de ce eşti aşa scorţos ? !

„Încă nu mi-am revenit, mărturisi el.

„Din ce să-ţi revii, măi ? rise taică-său.

„Încă nu cred că avem maşină.

„Muşcă-ţi limba ! Cum să nu crezi, măi ? Uite cheile, uite actele, de ce numai alţii să aibă ? Aşa ne-am învăţat, şi prost, cum nu se poate mai prost ne-am învăţat, să ne holbăm la ce au alţii, iar noi să n-avem nimic. Ba să-ţi intre-n cap : avem maşină, uite-o colo, ne-aşteaptă, de-aici mergem acasă, iar după-amiază dăm o fugă pînă la Sinaia.

„Păi avem timp ? ! vru să ştie maică-sa.

„Într-un ceas şi trei sferturi sîntem la Sinaia. Dacă n-ar fi în rodaj, nu mi-ar trebui mai mult de un ceas şi-un sfert. În două săptămîni o rodez şi plecăm în Moldova, pe la mănăstiri, să-nveţi istorie, măi ! Cum a fost la Institut ?

„Mi-au dat de lucru ceva foarte greu.

„Înseamnă că sînt oameni serioşi“, aprecie bătrînul.

Pe la trei şi-un sfert, tocmai cînd se-ntorceau oamenii de la lucru, intrară cu maşina pe strada lor. Cu o sută pe oră. În faţa casei lor aştepta un ofiţer de miliţie tînăr şi cam stînjenit. Cînd bătrînul coborî din maşină, atră-

gînd asupra-i zeci de priviri mirate, ofițerul duse palma la chipiu :

„Dumneavoastră sînteți Vasile Mihăescu ?

„Eu... Am oprit reglementar.

„Nu vă reproșez nimic. Altceva doream...

„Am actele aici, de la Loto...

„V-aș propune să discutăm înăuntru".

Bătrînul se uită la nevastă și la copil, întrebîndu-i din priviri : „Ați făcut voi ceva, știți voi ceva ?"... El se uită în altă parte ; de-ar fi Mihaela pe stradă, s-o vadă acum, poate pentru ultima oară... Prezența ofițerului de miliție îl tulbura mai mult decît bănuise, acum se credea fără nici o scăpare și se gîndi să fugă. Maică-sa îl apucă de mînă : „Tu n-ai nici un amestec !" îi șopti ea cu lacrimi în ochi. Și-n mintea ei totul, tot ce cîștigaseră în ultimele zile, o mașină și puțină bună-înțelegere, totul se năruise.

Urcînd scările, bătrînul întreba mereu : „Oare ce-am făcut, domnule ?" Tăcerea tînărului ofițer îl scotea din sărite. Poate că era ceva în legătură cu Cristache ? Cînd intrară în apartament, ofițerul scoase un mandat de aducere pentru Vasile Mihăescu și Grigore Mihăescu, precizînd că e vorba numai de Grigore, dar, întrucît împricinatul este minor, tatăl trebuie să-l însoțească. Să nu se sperie, e un mandat de aducere, nu de arestare. Cineva a depus o plîngere și chestiunea se cere lămurită.

„Vreau să știu ce învinuire i se aduce fiului meu, strigă tatăl.

„Destul de rău că nu v-a spus dînsul.

„În casa asta nimeni nu-mi spune nimic. Du-te dumneata, e fiul dumitale ! îi strigă soției, nu mă amestecați în poveștile voastre, nu mă duc niciunde, eu sînt maistru la o uzină și colaborator la un Institut, plec dimineața și mă-ntorc seara, și de-o vreme încoace nu mai știu ce se petrece în casa mea !"

Bătrînul intră în dormitor și încuie ușa. El se agață de brațul maică-si. Maică-sa plîngea. Destul de jenat, ofițerul de miliție spuse că sînt așteptați la secție, ar fi timpul să plece. Maică-sa avu o rugăminte : să iasă ofițerul și să meargă singur la secție, că vin și ei, n-ar vrea să-i vadă oamenii de pe stradă însoțiți, ca niște hoți de buzunare...

Ofițerul zise că are încredere și ieși. Maică-sa bătu ușor în ușa dormitorului :

„Vasile, deschide puțin !

„Pleacă de-aici !

„Deschide, să-ți spun !

„Spune cui te-o născut pe lumea astă !

„Hai, mamă, că ne-așteaptă"...

Dacă bătrînul se speriase atît de rău, măcar el să-și țină firea. O sărută pe maică-sa pe amîndoi obrajii : toate trec : el n-are nici un amestec. „Mîine dimineață, la nouă, se gîndi, o să fiu la Institut cu problemele rezolvate. Orice-ar fi, trebuie să mă gîndesc la mine, să plătesc numai pentru prostiile mele. Chiar de-ar fi să mi se spună că m-am purtat ca un laș. Oare cine ar avea dreptul să-mi spună, și pentru ce ? Poate că aș fi laș apărîndu-l pe Mărdiță"... Maică-sa îi ceru să îmbrace niște haine mai rele. „A, da, bătrîna se teme că o să mă rețină la miliție, să nu murdăresc hainele noi pe-acolo". Îmbrăcă hainele lui de toate zilele. Cînd coborîră, în fața casei se adunaseră zeci de curioși.

„E mașina dumneavoastră ?

„Da, spuse maică-sa, azi am cumpărat-o !"

14

Bătrînul, în pijama și în papuci, pîndea de la fereastră. După vreo două ceasuri, cînd văzu că se-întorc la braț, închise repede fereastra și se trînti pe pat, vrînd să lase impresia că l-a prins un somn adînc. În ultimul moment, cînd se auzeau pași în vestibul, se gîndi că tot mai bine-ar fi să încuie ușa. Aici n-o să mai pătrundă nici soția (în orice caz, nu asta) și nici zgiitul. Așteptă bătăi în ușă. Cei doi întîrziau în bucătărie. („Trebuia să-ncui totul, se gîndi el, să mănînce pe banii lor și să bea apă după sudoarea lor"). Abia după vreun sfert de oră, tocmai cînd își făcea planul să iasă din dormitor, să pună mîna pe ceva și să-i trăsnească, soția se apropie de ușă, călcînd apăsat : „Vasile, strigă ea, de ce te-ai încuiat ? Deschide, că ne-am întors amîndoi, n-a fost mare lucru". El își dorea să se enerveze mai tare, să-l fulgere un pic nebunia pentru a se putea

răzbuna în lege. Dacă soția s-ar obrăznici puțin, numai puțin, cum ar stinge-o ca pe-o luminare dacă ar încerca să forțeze ușa, dar soția îl roagă frumos să deschidă și-i tot dă zor cu asigurările, că n-a fost nimic grav... „Ba a fost, îi răspunde el, în gînd, a fost, numai că nu ești tu în stare să-ți dai seama. Cînd un copil de șaisprezece ani este chemat la miliție, însemnează că maică-sa-i o tîrfă, taică-său un dobitoc, iar copilul un cretin cu coșuri, care murdărește cearșafurile, degeaba premii". Ținîndu-și pantalonii pijamalei cu mîna, făcînd pe-abia trezitul din somn, se duse să deschidă :

„Ce dorești, cucoană ?

„Vasile, zău, vorbește și tu ca oamenii !

„Poftim ? făcu el, ducînd o palmă la ureche.

„Nu a fost nimic serios, Grig nu-i amestecat...

„Înțelege odată pentru totdeauna, spuse el, că afacerea asta nu mă interesează în nici un fel, nu mai sînteți ai mei și n-am chef să mai răspund pentru voi, nu vreau să știu nici cum a fost, nici cum o să fie, aici sînteți niște chiriași pîn-o să vă găsesc un pod, undeva, că altceva nu meritați. Din clipa asta să-mi stați amîndoi în camera dumnealui, acolo să vă primiți amanții și tîrfele...

„Așa vorbești tu în fața copilului ?

„Acuma întreb eu, nu voi, gura ! În bucătărie n-aveți voie să mai intrați, nici în baie, iar prin hol să-mi treceți în vîrful picioarelor. Limpede ?!

„Dacă iar vrei scandal, atunci asta-i casa mea ! izbucni soția, îmbrîncindu-l, vrînd să pătrundă în dormitor. Și casa-i a mea și a copilului, mașina-i a mea, tu du-te la Angela, că te-așteaptă de optsprezece ani !

„Te sting !

„Taci, mă, că ești bătrîn și urît, nu ți-e rușine ? Grig, du-te de-aici, du-te pe stradă, să-i spun dumnealui cum mi-a mîncat zilele"...

Aici era iadul pe pămînt. După cîteva zile cu zîmbete, cu tot felul de atenții și duioșii, bătrînii parcă explodau de cît venin adunaseră. Iar se-auzeau bătăi în pereți și glasurile vecinilor, iar se adunau curioșii în fața casei. Ieși în stradă, nu la îndemnul maică-si, ca să nu audă vorbe urîte (o doamne, părinții grijulii, care după ce s-au înjurat, și s-au scuipat, și s-au trîntit, își aduc aminte

de copii să n-audă, să nu vadă copiii, să nu-nveţe...), ci din scîrbă ieşi, cu gîndul să nu se mai întoarcă niciodată aici ; intră ucenic, se angajează măturător, hamal la Gara de Nord, orice, ori se înhăitează cu alţii mai în vîrstă, mai pricepuţi în rele, şi-o să doarmă prin parcuri, şi-o să dea lovituri, iar cînd o s-ajungă la miliţie măcar o să aibă ce să recunoască ; şi n-o să mai fie maică-sa de faţă să plîngă, să-şi smulgă părul, să se facă de rîs.

N-avea să uite niciodată vizita la miliţie. Încă de la poartă maică-sa izbucnise în plînsşi se jurase că băiatul ei n-a făcut nimic rău, e premiant pe şcoală, au scris şi ziarele despre el, iar academicianul Pamfil i-a adus elogii. În timpul discuţiei cu un căpitan politicos şi binevoitor, care nu voia altceva decît să afle adevărul, maică-sa ameninţase cu ziarele, cu academicianul Pamfil, apoi, obosind, isprăvindu-şi argumentele şi ameninţările şi văicărerile, leşinase, încît trebuise să vie un medic s-o aducă în simţiri. Abia după ce leşinase ea şi-o scoseseră din birou, căpitanul de miliţie i se adresase lui, ca între bărbaţi, rugîndu-l să spună tot, fără ocolişuri şi mai ales fără teamă, cinstit, cum a fost.

Căpitanul era un bărbat cu puţin trecut de patruzeci de ani, destul de înalt şi împlinit, greoi în mişcări, cam moleşit de căldură, dînd, însă, de înţeles că la nevoie ar putea fi şi foarte aprig şi fără milă. Acum vorbea cu un băieţandru despre care aflase şi lucruri bune de la profesorii lui, de la liceu, şi chiar de la profesorul Pamfil ; era convins că pînă la urmă băieţandrul ăsta o să-şi vie în fire, criză de adolescent, vine şi trece ; dar ceva grav, săvîrşit de el, n-avea ce să-i reproşeze, doar că tăinuise întîmplarea.

Iar el, jenat de amabilitatea căpitanului, se răsucea pe scaun. „Nu sînt chiar atît de speriat, cum vă închipuiţi, şi chiar de-aş fi, aicea sîntem la miliţie, eu am greşit, dumneavoastră mă anchetaţi... Da, ştiu, vîrsta mă arată un zgîiit de şaisprezece ani, totuşi înţeleg multe, ca un om mare, sau mi se pare mie că înţeleg, e şi asta ceva... Cînd aveaţi vîrsta mea, continua să i se adreseze căpitanului în gînd, nu vi se părea tot aşa că înţelegeţi tot, poate chiar mai bine, mai exact decît cei mari ?

Maică-mea... vă rog s-o iertați, are și ea necazurile ei, nu insist, maică-mea nu mai înțelege nimic... Ar fi timpul să vă hotăriți, să-mi puneți întrebări, ca să vă spun tot. Dacă nu vă spun eu, o să aflați de la alții. Aveți dreptate, nimic nu poate fi ascuns. Nici măcar un stilou, pe care vrei să-l vinzi a doua zi. Am impresia că taică-meu știe de stilou"...

Pe urmă, după ce i se puseră întrebările, răspunse decent, precis, repetînd mereu că s-a purtat ca un laș, dacă ar fi fost ceva mai în putere, cu un pumn mai greu, l-ar fi oprit pe Mândiță, asta trebuia să facă el, să-l oprească, ori cu forța, cu un pumn la plex, ori cu vorba, cui nu i se-ntîmplă să aibă momente de rătăcire? Mândiță trecuse atunci printr-un asemenea moment, și-i păcat de el să piardă vremea pe la școala de corecție în loc să învețe o meserie. Mândiță, nebunul de azi, dezlănțuitul, o să fie, într-o bună zi, un excelent mecanic, de ce să-l abatem din drum pentru o fetișcană care nici nu știe pe ce lume trăiește? Mîine-poimîine fata asta o să se-nhăiteze cu alții, de plăcere, și-o să le povestească ălora cum a trimis un coate-goale, un tuns-chilug la școala de corecție.

Îl apărase pe Mândiță cu înverșunare, aproape că era gata să ia toată vina asupra lui. Poate din pricina asta căpitanul de miliție îl întrebase, și insistase cu întrebarea dacă nu cumva se teme de Mândiță; dacă se teme, dacă a fost amenințat, s-o spună deschis, pînă cînd nu e prea tîrziu. Iar el se jurase, înverșunat, că Mândiță e un băiat bun și inimos, care nu amenință pe nimeni, e chiar de mirare că atunci, la Snagov, s-a purtat atît de îngrozitor.

În drum spre casă îl zărise pe Mândiță în fața unui chioșc cu răcoritoare: golea o sticlă de suc, alergînd cu privirile în toate părțile. Cît ține vara, Mândiță trăiește mai mult cu suc, cîte cincisprezece sticle de suc pe zi. O să-i fie greu la casa de corecție, acolo nu se dă suc.

Pînă acasă, maică-sa îl întrebase de-o sută de ori dacă totul e în ordine; dacă a simțit primejdie în glasul căpitanului; dacă i s-a dat de înțeles, cumva, că o să fie chemat din nou și pentru ce anume? — să depună mărturie sau să mai dea explicații! Ori... „Ar fi groaznic,

m-aș omorî, și-așa o să plătesc prostiile tale cu vîrf și-ndesat!" O ținea pe maică-sa de braț și-o îmbuna și-i dădea toate asigurările, de teamă să nu leșine iar pe stradă. Abia cînd intrară pe strada lor, maică-sa mai prinse culoare în obraji și-ncercă un zîmbet de femeie mulțumită de odraslă, și de cum îi merg toate, de-a mai mare dragul. Cu eforturi, izbutise să-și mențină zîmbetul pînă acasă. Pînă cînd intrase în vestibul: atunci își făcuse repede cruce, doamne, fă să ne vină un gînd ca lumea! Apoi tot ea îi strigase să plece de-acasă: „Du-te, du-te"! Să nu vadă, să n-audă.

La capătul străzii era o tarabă cu pepeni galbeni. Vînzătorul, prea puțin solicitat la ora aceasta și bătut în cap de soare, adormise pe un scăunel în dosul tarabei, cu o greutate de cîntar în mînă. Cum îi era foame, și-ar fi vrut să mănînce un pepene, dădu tîrcoale tarabei, tuși, bătu din picior, pînă cînd vînzătorul, crezînd, poate, că l-au călcat hoții, sări ca ars, vrînd să arunce cu greutatea de cîntar. Atunci el se apropie cu banii în mînă, cerînd un pepene mai arătos și mai copt. Amabil și mulțumit că are un cumpărător, vînzătorul tot alese pînă cînd nimeri un pepene pe cinste, pe care îl tăie în felii cu un cuțit de măcelar. El se așeză jos, pe bordura trotuarului, și înfulecă feliile una după alta, cu o grabă de om hăituit. Mai ceru un pepene și tot așa îl mîncă repede și privind în toate părțile. O dată i se păru că-l zărește pe Mândiță în dosul unei mașini care staționa la vreo douăzeci de metri. Mândiță dă tîrcoale, o fi vrînd să se răzbune, degeaba s-ar jura el, cu mîna pe inimă, că acolo, la miliție, cît i-a stat în puteri i-a luat apărarea. Să se-ntoarcă acasă îi era silă, ajunge, toate au o limită, acasă-i numai otravă, a pătruns otraya în pereți, în mobile, în haine, nu poți să respiri decît otravă; iar să se depărteze de tarabă îi era teamă, aici are pe cineva care, la nevoie, o să-i vină în ajutor, îl are pe vînzătorul ăsta cumsecade și roșcovan, care se tot luptă cu somnul. Ar fi vrut să fie la ștrand cu alții, cu mulți băieți de vîrsta lui, slabi, zgîiți și gălăgioși, abia scăpați de școală, bălăcindu-se în voie în apă fără nici o grijă, fără nici o umbră de mîhnire pe față, senini și gălăgioși și bătăioși, cum le stă

bine băieților de șaisprezece ani... Peste cîteva zile o să-l trimită școala într-o tabără, undeva, la munte ori la mare. De-ar putea să uite ; să plece la drum ca un nou-născut, să se piardă în veselia și-n gălăgia celorlalți, să joace fotbal, să povestească vrute și nevrute, numai întîmplări hazlii, să doarmă fără vise.

„Ce faci, Mihăescule, pe-aici ?

„Nimic, tovarășe profesor, nimic ! spuse el speriat, ca și cînd ar fi fost bănuit de ceva rău.

Se ridică în picioare și se-nclină. Cînd profesorul îi întinse mîna, el se scuză, rușinat, că are mîna lipicioasă și arătă cojile de pepeni. Apoi se uită în lungul străzii. Dac-ar lua-o la fugă ? Sub privirea mirată a profesorului de geografie se simțea ridicol, dezgolit, pătruns în cele mai intime simțiri...

„Locuiesc pe strada asta, acolo unde se vede mașina, explică el, privind spre mașină. Și... am mîncat doi pepeni...

„Felicitări pentru concurs.

„Mulțumesc... m-am străduit.

„De ce nu te duci la ștrand ?“

El ridică din umeri ; și-abia după ce profesorul, nedumerit, poate regretînd că și-a intimidat elevul fără voie, se depărtă călcînd apăsat, îi trecu prin minte că ar fi trebuit să-i spună tot, și de ce îi vine să plîngă, să-și ia cîmpii... Îl urmări pe profesor cu o privire de om definitiv părăsit. Acum cine i-ar mai putea veni în ajutor ? ! Abia pe urmă se-ntrebă ce-o fi căutînd profesorul de geografie pe strada lor, nu-l mai văzuse pe-aici, el locuia în centru, cu părinții, avea o casă bună, cu o groază de cărți, de hărți, îi făcuse o vizită acasă, împreună cu alți colegi. Cînd profesorul se opri în fața casei unde locuia Mihaela înțelese tot, într-o clipă, și se lăsă, înnegurat, pe bordura trotuarului. „Ar fi trebuit să-mi spui, ca unui prieten, nu să mă tot întrebi de profesorul meu de geografie, să asculți, să taci, nu, nu așa, unui prieten îi spui tot, cum ți-am spus eu, și nu m-ai crezut... O să te ia de nevastă, știu, e serios și cumsecade, o să vă-mpăcați, știu, și o să-l rogi să mă protejeze la geografie, deși nu-i nevoie, o să-nvăț, da, da“...

O văzu pe maică-sa tocmai cînd deschidea portiera mașinii. Dar bătrînul, niciunde ; ferestrele apartamentului

lor, închise, liniște ; poate că-l încuiase pe bătrîn în casă, ori îi dăduse cu ceva în cap, altfel era ceva inexplicabil... Maică-sa urcă la volan și învîrti cheia de contact. Motorul porni greu, se-necă, se opri. El continuă să rămînă jos, pe bordură, convins că intervenția lui n-ar folosi la nimic, maică-sa era prea agitată și prea hotărîtă ; l-a închis pe bătrîn în casă și vrea să fugă cu mașina, doar e mașina ei, C.E.C.-ul ei a fost cel norocos. El nu mai era decît un spectator neputincios, legat de scaun și scîrbit de spectacolul la care asista. Mașina înaintă cîțiva metri în linie dreaptă, apoi viră, primejdios, cînd spre dreapta, cînd spre stînga. Vînzătorul de pepeni, speriat, se lipi de gard, cu ochii la tarabă, așteptîndu-se s-o vadă izbită în plin. El nu se mișcă de pe bordură, nu că n-ar fi vrut să se miște, ci fiindcă nu putea, nu-l ajutau puterile să se ridice. În zigzag, mașina ajunse la capătul străzii și se angajă în curbă în viteză. Scăpat cu tarabă cu tot, venindu-și în fire, vînzătorul de pepeni începu să-njure, dar fără patimă și fără fantezie. „Voi îmi spuneți că trebuie să vă înțeleg și să vă iert, se gîndi el, fiindcă voi aveți necazuri de oameni mari, dar cît m-aș strădui, ce-ar fi de înțeles și de iertat ? ! Voi nu m-ați dorit și n-aveți nevoie de mine știu, mă duceți de azi pe mîine, ca pe o povară, iar cînd vi se face lehamite, mă aruncați pe marginea trotuarului"... De la tanti Angela, care se-mprietenea cu oamenii doar pentru a afla tot ce se poate afla despre viața lor, știa că venirea lui pe lume stîrnise înjurături și văicăreli și nimic altceva, nici o înseninare, nici un gînd frumos. Taică-său înjurase fiindcă se vedea nevoit să ia de soție o fată de serviciu (drăguță și deșteaptă, e adevărat, dar toate calitățile astea, degeaba, tot n-o ajutau să iasă din condiția ei socială). Maică-sa, bănuind ce-o așteaptă, cîte reproșuri și scene îngrozitoare de-a lungul unei căsnicii, se ruga să-i moară copilul, s-o scape Dumnezeu de pedeapsă, fără copil nu s-ar fi măritat cu un om pentru care n-avea nici dragoste, nici respect. Tanti Angela îi povestise tot, cu lux de amănunte, încercînd să reconstituie cît mai exact scenele și întîmplările de-atunci (deși nu participase la ele) și să imite vocea și gesturile celor doi soți fără voie. Din pricina căsniciei, cu multele ei complicații, taică-său trebuise (sau așa pretinsese el în fața tantei

Angela) să renunțe la studiile universitare pe care, oricum, le începuse cu întîrziere, la douăzeci și patru de ani, și să se angajeze muncitor într-o fabrică de mezeluri, de unde, după cîțiva ani, se transferase la „Metalurgica", unde ajunsese maistru. În primii doi ani de căsnicie, taică-său își obligase tînăra soție să pună mîna pe carte, să învețe, să știe și ea pe ce lume trăiește, ca s-o poată scoate în lume. „M-ai distrus !" îi repeta el zi de zi, dar din ce în ce mai fără furie, tot mai blazat. Îi spunea : „M-ai distrus !" cum ai spune : „Bună ziua"... După o astfel de pățanie, pe care o socotise năprasnică, în stare să-i schimbe cursul vieții, bătrînul devenise prudent, prost sfătuitor și fără nici un haz. Tanti Angela, avînd plăcerea diabolică de a transmite oamenilor tot ce aflase despre ei și despre moșii și strămoșii lor, îl silise să asculte povestea pînă la capăt. El ascultase cu fruntea îmbrobonată de sudoare, mic, neputincios, nedorit pe lume, spunîndu-și și repetîndu-și că nu poate fi adevărat. Și multe zile la rînd se rugase să nu viseze întîmplările de atunci, să le uite, și chiar izbutise într-o vreme să le uite, iar dacă, totuși, îi veneau în minte, cînd nici nu se aștepta, le alunga năprasnic, în nici un fel nu voia să le comenteze și să le dea de capăt. Acum, aruncat pe bordura trotuarului, nu reușea să le mai țină piept, toate ieșeau așa cum îi prorocise tanti Angela : Într-o zi, o să te lase pe drumuri, o să te uite pe undeva și o să-și vadă fiecare de-ale lui, prea se urăsc, tu nu vezi că s-ar ucide cu privirile ?... Se întrebă ce să mai caute el pe strada asta unde nu mai are nici casă, nici prieteni ? O vreme, pe strada asta o să mai treacă, din cînd în cînd, profesorul lui de geografie. Pînă cînd o s-o ia pe Mihaela și-o s-o ducă în casa lui din centru.

15 „Nimicurile, spuse Teofil, legănîndu-se în șezlong. De cîte ori simți că te copleșesc nimicurile, alergi să mă vezi. Dă-mi-le mie, ți le cumpăr, cinci lei bucata, azi mi-a apărut prima schiță, peste cîteva zile primesc onorariul, am cu ce plăti. Nimicurile ! Azi

toată ziua m-am bălăcit în apă, era și Luminița la șrand singură, m-a văzut, n-a vrut să stea de vorbă cu mine. Nimicurile !

„Nu există nimicuri !

„Grig, tu ești amețit !

„A fugit mama de-acasă, cu mașina, și nu știu unde, și nu știa să conducă. Mama îl bănuiește pe tata cu tanti Angela ; tata o bănuiește pe mama cu nea Cristache. Nimicurile ! Nu există nimicuri, fiindcă nu vreau eu să existe. Există doar un bunic cumsecade, la care-o să mă duc și-o să stau la el, să prind puteri... Ai tăi se ceartă ?

„Ai mei ? Ții neapărat să afli ?

„Altfel nu te-ntrebam.

„Nimicurile ! spuse Teofil, obsedat. Azi m-am întîlnit la șrand cu Venera. Are Venera asta niște vise de-a dreptul imposibile ! Noapte de noapte cade din copaci, de pe acoperișuri de case, din turle de biserici. Îți dai seama ce chestie îngrozitoare ? Și strănută mereu, și la soare și la umbră. Se zguduie toată cînd strănută. Din pricina strănutului, fata asta nu mai poate ieși din casă, rîd oamenii de ea, azi i-a venit strănutul tocmai cînd înota la mijlocul bazinului, de era să se-nece.

„Nimicurile, nu există nimicuri. Te-am întrebat dacă ai tăi se ceartă măcar din cînd în cînd. E foarte important să știu. Dacă s-ar certa zi de zi, n-ai mai citi romane de aventuri, nici de scris n-ai mai scrie și nu te-ai mai bălăci o zi întreagă în apă și nici nu te-ar mai interesa ce visează Venera. Dacă taică-tău ar bănui-o pe maică-ta pe degeaba, pur și simplu pe degeaba.

„Nu-ți permit ! strigă Teofil.

Sevasta se apropie repede :

„Ce nu-i permiți ?

„Teo, zi-i să-și vadă de bulion !

„De dulceața de cireșe, îl corectă Sevasta.

„Nu-i permit, explică Teofil, să afirme despre schița mea că este cea mai proastă din cîte-au apărut vreodată. Este o schiță promițătoare, anunțînd un scriitor de talent ! și Teofil izbucni în rîs, fapt care-i atrase mînia soră-si și două după ceafă. Nu-i permit lui Grig, continuă el, să dea vina pe alții.

„Care alții ? iscodi Sevasta.

„Teo, zi-i să-mi aducă un pahar cu apă.

„Adu-i lui Grig un pahar cu apă !

„Care alții ? întrebă el, îndată ce Sevasta se depărtă.

„Nimicurile ! spuse Teofil. Ai mei se ceartă, eu nu pot să mai citesc cărți de aventuri ; ai mei se bănuiesc, eu nu mai sînt în stare să învăț ; ai mei, ai mei, ai mei... eu mă dau cu capul de pereți. În seara asta mergem în parc, la căluși. Vine și Venera cu frate-său. Și-o să galopăm pînă la miezul nopții. E un spectacol extraordinar !" se entuziasmă Teofil.

Sevasta îi aduse un pahar cu apă de la gheață și o farfurioară cu dulceață. El îi zise lui Teofil să-i zică Sevastei că dulceață n-a cerut, totuși o s-o mănînce. Conversa cu Sevasta numai prin Teofil. Capriciu, alintare. Știa că Sevasta îl simpatizează. Și-ar fi dorit o soră ca ea. „Teo a avut o zi grozavă, se gîndi. O zi ca la șaisprezece ani. I-a apărut prima schiță — evident, aventuri... S-a bălăcit în apă. A conversat cu Venera despre visele ei, sărmana Veneră, cum mai cade ea din copaci, noapte de noapte ! Acum o așteaptă să meargă în parc, la căluși. Diii, diii, căluții de lemn ! Pe un cal adevărat n-o să încalece în viața lui". Teofil continua să se legene în șezlong, cu gîndul aiurea. „Cu gîndul la Venera !" hotărî el. Și Teofil i se păru cel mai neîndemînatic și mai caraghios dintre îndrăgostiți. „Dacă bătrînii mei ar fi ceva mai înțelepți, mai puțin bănuitori... Dacă am avea și noi o grădiniță în fața casei... Dacă mi-ar veni prieteni în vizită... Dacă aș avea o soră ca Sevasta... Ce-ar fi dacă, dacă ?"... Sevasta aduse ac și ață și se apucă să-i coasă un nasture la cămașă.

„Ai aflat de Brînzescu ? (Brînzescu era profesorul lor de latină.) S-a transferat la alt liceu. După treizeci de ani s-a gîndit și el să mai schimbe mediul. Păcat, conchise Teofil.

„Păcat, dacă vrei tu !... Vestea îl tulbură, neașteptat. Îi mulțumi Sevastei pentru nasture și alergă la poartă. Mai trec mîine pe-aici !" strigă.

Observînd că Teofil e hotărît să-l ajungă, o rupse la fugă. N-avea chef să mai dea explicații. Nici s-asculte sfaturi de la călăreții cailor de lemn.

Cîteva zile, pînă la plecarea în tabără, o să mai stea pe la profesorul Pamfil, ori pe la Institut, nu are nevoie de altceva decît de un colţişor pentru noapte, unde să se ghemuiască, şi de cîţiva lei pe zi (la o adică, ar putea să-i ceară profesorului de geografie, care în ultima vreme, bănuind, probabil, ori ştiind sigur de la Mihaela că ceva nu e în ordine în viaţa lui, l-a întrebat de zeci de ori dacă are nevoie de ceva, de cărţi, de bani, de bilete de teatru...). Se despărţise de strada lui fără strîngere de inimă, ştiind că mai sînt atîtea alte străzi care îl aşteaptă. Acum voia să ajungă în centru, să se piardă prin mulţimea care inundă trotuarele, şi-abia după cîteva ceasuri de plimbare, de hoinăreală, cînd s-o întuneca bine să hotărască încotro s-o apuce. Troleibuzele veneau încărcate cu băieţi şi fete care îşi petrecuseră ziua la ştrand. Bronzaţi, de-o veselie neroadă, vorbeau toţi odată, se înghesuiau, toată lumea era a lor, venise vacanţa. Cei cu note proaste, corigenţii, repetenţii se amestecau cu ceilalţi, cu merituoşii, la ştrand şi la joacă nu se mai făceau deosebiri, ierarhizări, petreceau toţi. Renunţă la troleibuz, tot nu se grăbea, şi merse cîteva staţii pe jos. Într-o piaţetă fără flori şi fără bănci şi puţin circulată cîţiva băieţi, doi cam de vîrsta lui, alţi patru mai mici, prichindei, jucau fotbal cu o minge cîrpită şi cam dezumflată. El se opri, aşteptînd o invitaţie, care nu întîrzie : „Dă şi tu, dacă ai picioare de strîmbat"... După două şuturi îi venea să urle de durere, dar nu se lăsă, lovi mingea în continuare tot mai înverşunat, înscriind gol după gol într-o poartă mai mult imaginară. Cîştigînd stima celorlalţi jucători, fu ales căpitanul echipei, aplaudat şi bătut pe umăr. Cînd simţi că nu-l mai ţin picioarele, ceru voie să facă pe portarul ; şi-n chip de portar avu succes, pînă cînd, într-o învălmăşeală, cu toţi peste el, se alese cu genunchii zdreliţi. Îşi spuse că-i destul pentru ziua de azi şi se aşeză pe o piatră să-şi bandajeze genunchii cu fîşii de batiste ; toţi îi ofereau batistele, în semn de prietenie. Atunci se auzi strigat. Recunoscînd vocea, se gîndi imediat la primejdie, ar fi fost mai nimerit s-o ia la fugă. Cristina veni şi îşi făcu loc lîngă el pe piatră.

„Grig, te credeam plecat din Bucureşti !

„Unde să plec ? ridică el din umeri.

„În excursie, în tabără, eu plec mîine la mare.

„Trebuie să mai aștept cîteva zile.

„De ce nu mi-ai luat apărarea atunci ?

„Poate din lașitate... poate din convingerea că...

„Să te fi ridicat în picioare și să le fi spus așa : «Fata asta e cam fișneață, da, da, fișneață, nu m-aș fi supărat, ea le știe pe-ale ei, încă n-a dat de dracu, spuneți-i voi să-și bage mințile în cap, dar n-o plesniți, nu strigați la ea, încă mai are timp să învețe, să afle.» Să te fi ridicat, să mă aperi, să-i faci să înțeleagă, să le fi spus ceva, orice... Nu să stai de lemn... să nu te uiți nici la mine, nici la ei. Atunci, informă Cristina, cu mîhnire, în glas, atunci te-am blestemat... și i-am telefonat Luminiței și i te-am făcut de două parale, și i-am telefonat lui Mândiță și l-am rugat, din suflet l-am rugat să te stingă în bătaie. Te-a bătut ?

„Nu, deocamdată, nu.

„V-ați văzut, de-atunci ?

„Da, întîmplător.

„Și asta e ultima ta ocupație, să joci fotbal ?

„Dacă n-am alte treburi ?

„Iar s-au certat ai tăi, spuse Cristina, silindu-l s-o privească în ochi.

„De unde știi tu... și ce te privește ?

„Lasă, măi, că-i îngrozitor, dacă ai mei s-ar certa, cred că aș înnebuni, aș sări de la etaj, cum poți tu să stai în casă cu niște oameni care toată ziua se pîndesc și se otrăvesc, fie ei chiar părinții tăi ? ! Tata o singură dată a vrut s-o plesnească pe mama de față cu mine, se enervase din nu mai știu ce pricină, dar cînd am sărit la el și i-am zis să-i fie rușine, a înmărmurit, zău, și de-atunci am avut liniște. Ai unde să dormi în noaptea asta ?

„Am, spuse el, o să dorm acasă la mine.

„Zău, te credeam altfel, mai spuse ea, ridicîndu-se. Mai puțin tîndală, mai hotărît și mai prieten, tu nu ești prieten cu nimeni, numai te prefaci că ești, altfel te crezi mai isteț, mai bun, mai de viitor decît noi toți... Mândiță-i o brută. Luminița-i o proastă, eu, o fișneață, numai tu...

„Eu nu sînt nimic, absolut nimic.

„Hai, sus! și-l apucă de mîini, și spune-mi odată ce ți s-a întîmplat, ce mare lucru a putut să ți se-ntîmple?! S-au certat ai tăi, s-au bătut, te-au dat afară din casă, ori ai plecat tu, n-ai unde să dormi, n-ai bani?...

„De unde știi?

„Știu... zîmbi Cristina. De unde știu, n-are importanță.

„N-o să mă mai întorc acasă, informă el.

„Și cine o să aibă grijă de tine?

„S-o găsi cineva, iar la nevoie intru la un liceu tehnic, intern, ori la o școală de calificare și tot o scot la capăt nu mă las, n-o să mă las niciodată, acuma știu precis că n-o să mă las, alții au crescut și mai greu decît mine...

„Grig, ești o comoară! se entuziasmă Cristina, vino să stai la noi, o să dormi cu frate-meu, iar mîine dimineață plecăm toți la mare, avem două corturi, stăm trei săptămîni, cu banii să nu-ți faci nici o problemă, și-o să fie grozav, pe cuvîntul meu! Ei, zău că ești imposibil! se revoltă ea, observînd că e hotărît s-o refuze, dacă nu m-asculți, nici să nu mai aud de tine.

„Nu pot să te-ascult și nu-ntreba de ce.

„De ce, Grig, de ce? insistă ea, obraznic.

„Azi m-au chemat la miliție și-o să mă mai cheme.

„Zău?! Nu știam nimic, și-o să-l închidă pe Mîndiță?

„Nu, nu-mi dau seama...

„În ce chestie complicată v-ați băgat și voi, Grig! și ea deschise poșeta, uite niște bani, și mîine dimineață între opt și nouă să-mi dai un telefon, vreau să vorbesc în seara asta cu cineva, și mîine dimineață te informez exact... Dar cu tine, își aminti ea, cu tine ce au? Zău că-i absurd, tocmai tu să fii amestecat într-o poveste ca asta, nu ți se pare absurd? Tu și femeile, tu și violurile, zău... Hai, vino la noi!

„Ți-am spus o dată clar...

„Te plictisesc? întrebă Cristina.

„Nu poți să m-ajuți în nici un fel. Pentru banii ăștia îți mulțumesc, o să ți-i restitui, cîndva. Și te rog, foarte mult te rog, nu mai vorbi cu nimeni, nu mai cere informații, du-te la mare, distrează-te, vezi-ți de-ale tale, o să ne vedem cînd te-ntorci.

„Peste trei săptămîni.

„O să-ți telefonez".

Își aminti că în seara asta se transmite la televizor, în direct, de la Praga, finala campionatului mondial de volei ; doamne, ce n-ar fi dat să stea acasă, în fotoliu, și să se uite la televizor și să aibă cu cine comenta fiecare fază mai palpitantă ! Toți care trec pe lîngă el, grăbiți, se duc acasă să deschidă televizoarele, ei nu s-au certat, nu și-au alungat copiii și nici nu-și pot închipui că alții se ceartă. Pe toți îi vedea senini și împăcați, și-i plăcea graba lor, cum mergeau pe trotuare, cum urcau și coborau din troleibuze. „Iar după meci, se gîndi el, să m-așez la masa de lucru, la masa mea, și în liniște, de nimeni tulburat, să m-aplec asupra cărților ceasuri la rînd, să mă mir de cîte pricep și de cîte nu, da, acuma știu ce-ar trebui să fac". Brusc, se neliniști : Maică-sa unde-o fi, unde-o fi ajuns, s-a dus la nea Cristache, s-a întors la bătrîn pocăită, cerînd îndurare, maică-sa unde poate fi ? Și un gînd ingrozitor își făcu loc în mintea lui, maică-sa încă nu știe să conducă mașina, dacă s-a ciocnit, ori au prins-o fără carnet și-au dus-o la miliție ? „Vreau o mașină cît mai sînt încă tînără, să mai umblu și eu, să mă distrez cît mai sînt încă tînără"... Teribil se temea de bătrînețe, de uitare, de ziua cînd o să meargă pe stradă și nimeni n-o să mai întoarcă privirea după ea. Nu se distrase decît pe ascuns, altfel nu-i îngăduie bătrînul, ani la rînd nu ieșise din București, la mare n-avea voie fiindcă s-ar fi uitat alții, bărbații, la ea, la munte n-avea voie din alte pricini, bătrînul găsea pricini cu miile. Cînd avea o zi mai bună, îl chema la ea și-l strîngea în brațe : „Tu să nu mă uiți cînd îi fi mare și te-i însura, și-i avea casa ta, să nu mă uiți !" Tanti Angela o tot îndemna să divorțeze cît mai e încă tînără, că dacă are un copil, copilul crește, învață o meserie, se descurcă.

Dacă ar întîlni-o acum pe maică-sa, cu lacrimi în ochi i-ar spune tot ce-a gîndit urît despre ea și i-ar cere iertare, numai de-ar întîlni-o, unde poate fi ? Numai de ziua ei era înțelegere și veselie în casă, de ziua ei bătrînul întinerea, cum întinerise acum din pricina mașinii, îi săruta mîna și-i aducea flori și materiale de rochii, și-o tot asigura că de-aici încolo va fi altfel. „De ce mi-a spus, cînd ne-ntoarceam de la miliție, își aminti el, să n-o condamn

atît de aspru și să n-o țin minte în zilele ei proaste, doar fiecare om are astfel de zile. O să vezi tu cum îi fără mamă, printre străini". Dacă ar fi numai el cu maică-sa, ar fi altceva, ei doi ar trăi în liniște, dacă ar avea o căsuță undeva, dacă s-ar duce la bunicul, oriunde, numai să aibă liniște.

Ajuns în fața casei profesorului Pamfil, își schimbă gîndul, întrebîndu-se cum să prezinte situația în care se afla cît mai discret, fără amănunte și văicăreli. Adăpost de-o noapte, nu cere nimic mai mult, nici mîncare, nici bani, dintre toți cunoscuții profesorul Pamfil este singurul care ar fi în stare să priceapă exact situația și să-i dea o mînă de ajutor fără ironii și comentarii. Îi deschise un tînăr vioi și bătăios, care, pînă să-și vie în fire, îl și apucă de umeri :

„Dumneata ?

„Cu tovarășul academician...

„Lipsește, dar pentru eminentul Grigore Mihăescu se va-ntoarce curînd. Vezi că te-am recunoscut după pozâ ? ! și-l trase înăuntru, ești binevenit, și dacă-mi permiți, o să te informez că ne culcăm foarte tîrziu, după miezul nopții, avînd de lucru, fiindcă noi sîntem deștepții și harnicii pămîntului. Tata scrie, eu citesc, iubitele mele surori, pe care vei avea cinstea să le cunoști, scriu poezii, pe cuvîntul meu, ziua merg la strand, seara scriu poezii, roagă-le să-ți citească ceva".

El se simțea mic și pierdut, și nu mai avea decît o singură dorință : să dispară de-aici ; dacă s-ar petrece o minune cu el, dacă ar putea să dispară, fără ca gazda să prindă de veste, altfel nu-i chip să scape. „Avem musafiri de seamă !" anunță fiul profesorului, și îndată se ivirâ două domnișoare blonde, drăguțe, numai zîmbet.

„Unde te-ai zgîriat așa ? întrebă cea mai mare.

„Am jucat fotbal pe stradă.

„Bravo, și eu am jucat tenis.

„Dați-i ceva demîncare, de băut, ce stați așa ? strigă fratele. Ai surori ? Nu, bine că n-ai, dragul meu, surorile se cred foarte istețe, nu te-ascultă, nu te înțeleg, și pe deasupra îți mai bagă și bețe în roate, îi spun bătrînului tot ce știu despre tine. Gata, gata, strigă el, observînd revolta surorilor, am glumit, vrînd să-l introduc în atmo-

sferă pe amicul nostru. Două cafele şi-apoi să-mi dispăreţi de-aici! Mă cheamă Andrei, i se recomandă el lui Grig, nouăsprezece ani împliniţi, anul doi la electrotehnică. Ia loc".

După atita vorbărie, care îl cam obosise, Andrei se dovedi cumsecade şi prietenos, şi-i povesti, făcînd puţin haz de necaz, cum de la terminarea liceului şi pînă azi n-a mai avut zi liberă, nici duminică, nici vacanţă, toate zilele lui sînt zile de Institut, de laborator, de bibliotecă, doar din cînd în cînd, acasă, mai uită că are de învăţat, uită pentru amici zece minute şi se ia la harţă cu iubitele lui surori, altfel, nimic, nu-şi poate permite nimic, trebuie să-nveţe şi iar să-nveţe dacă vrea să facă ceva, acuma trebuie să-nveţe mai mult, cît e student, mai tirziu sigur că şi atunci o să-nveţe, dar atunci o să fie ceva mai complicat, om cu nevastă, cu copii, cu tot felul de răspunderi. În liceu se descurca mai uşor, ba, citeodată, chiar trăgea chiulul, lipsea de la ore şi se ducea la cinema, în liceu nu-i mare filozofie să recuperezi nişte lecţii, stai două ceasuri şi tocesti, dar acum, acum pur şi simplu n-are curajul să se lase pe tinjeală, ai pierdut o zi, s-a dus, n-o mai prinzi. De-ar mai fi o dată în clasa a noua, a zecea, licean sadea, cu şapca pe-o ureche! Nu se mai poate, cu ce-a fost nu te mai întîlneşti, abia acum regretă anii de liceu.

Sora mai mare aduse cafelele:

„Poate că Grig vrea să stea cu noi la televizor, spuse ea.

„Te plictisesc? se sperie Andrei, spune cinstit!

„Trebuie să plec, se scuză el, ridicindu-se de pe scaun.

„E clar, te-am plictisit, regretă Andrei, am vorbit numai eu, dar să ştii că înainte de venirea ta n-am scos o vorbă, aici am stat, cu hîrţoagele, învăţ pentru anul doi, asta-i vacanţa mea, altfel nu se poate, sau altfel nu pot eu. Dacă vrei să te duci la televizor, n-am nimic împotrivă şi te asigur că vei avea două admiratoare drăguţe.

„Mă aşteaptă acasă.

„Dă un telefon şi anunţă că întîrzii în casă de oameni cinstiţi, mai spuse Andrei, vrînd să-l conducă la telefon. De ce nu?... E clar, eşti un mofturos fără pereche, nici aşa, nici aşa... Soru-mea, dă-i voie să stea aici cu mine,

să-l mai plictisesc puțin. Dragul meu, am impresia că te-ai bătut cu cineva, astea nu sînt zgîrieturi de la fotbal, mie poți să-mi spui deschis.

„Vă arăt genunchii și coatele, se oferi el, întîi am jucat centru înaintaș, apoi am trecut în poartă și într-o învălmășeală m-am făcut țăndări, dar nu mă doare, iar dacă m-aș fi bătut, v-aș spune. M-am bătut eu într-o altă zi, acum o săptămînă, a fost ceva jalnic.

„Jalnic pentru cine ?

„Pentru mine, zîmbi el, mi-a dat la plex.

„Cu din ăștia să nu te bați, ăștia-s niște brute. Eu am învățat judo pentru orice eventualitate și mă descurc ușor, din cîteva mișcări am isprăvit, deși nu-mi mai place să mă bat, nici să umblu haihui, tot ce faceți voi, ăștia dintr-a noua, a zecea mi se pare străin, îndepărtat, nu mă mai amuză, deși, undeva, e un regret. Stop ! A venit tata ! Avem musafiri, avem musafiri care te-așteaptă, să trăiți !

„Iar ai luat-o razna, observă profesorul.

„Momentele mele de vacanță.

„Vă rog să mă iertați că vă deranjez, începu Grig.

„Poftim ? ! făcu profesorul Pamfil și se apucă să răsfoiască, la întîmplare, cărțile de pe masa de lucru a lui Andrei. Era obosit, parcă mîhnit, oricum, lui Grig i se păru că nu mai are nimic din vioiciunea și buna dispoziție de acum două zile și se cam sperie puțin. Abia după ce termină de răsfoit cărțile, profesorul veni la el și-l apucă de braț și-l conduse în bibliotecă.

„Nu mă deranjezi de loc, spuse el, obosit, ba chiar te așteptam, bănuiam că o să vii. Andrei, vrei să ne lași singuri ? După ce Andrei se retrase, nedumerit, profesorul continuă : Dumneata ai ajuns la vîrsta cea mai păcătoasă, cînd simți că explodezi, cînd vrei să iei lumea de coadă și s-o răstorni și s-o arunci cît colo. Pînă cînd, din te miri ce, ți se-nfundă, ori te prinde pedagogul cu țigara-n gură, ori dă un milițian peste tine tocmai cînd săruți o fată, ori, nu mai știu ce, poveștI dintr-astea, care te-ntorc pe dos. Și-atunci vezi negru, și-ți dai cu pumnii-n cap, și iei hotărîri prostești, și uite-așa, tot așa, pînă cînd o iei razna, lași cartea și te-apuci de năzdrăvănii. Sînt foarte obosit, se scuză profesorul, nemulțumit de cum își dăscălea uce-

nicul, totuși cred că mă înțelegi, dacă nu stai la masa de lucru pînă simți că te-apucă nebunia, nu s-alege nimic... sau, în orice caz, se corectă el, iritat, nu ajungi unde ți-ai pus în gînd. Știi de ce ți-am spus astea ? Știi ? N-ar trebui s-o fac, n-am dreptul s-o fac, și nici pedagogic nu e, dar sînt foarte, foarte supărat pe dumneata, mi-e teamă și vreau să te previn. Tatăl dumitale mi-a fost student, un student eminent, m-am ocupat în mod deosebit de el, pînă cînd, într-o zi, mi-a venit cocoșat de tot felul de necazuri și m-a rugat să-l iert, că renunță la studii. Așa am pierdut un om de știință. Parcă am avea prea mulți și ne-am putea permite. Necazurile sînt pentru noi, pentru toți, și n-aș dori nici măcar dușmanilor mei să scape de ele, am trăi viața doar pe jumătate fără necazuri, n-am avea cum să ne încercăm puterile. Și dacă așa stau lucrurile, oare de ce trebuie să te lași copleșit, buimăcit și să încrucișezi brațele ? ! Nu, asta să n-o faci niciodată, asta-i moarte curată, iartă-mă, nu mă refer la tatăl dumitale, ci așa, în general, tatăl dumitale e un tehnician foarte bun și dacă, după tot ce ți-am spus, o să-l respecți mai puțin, să nu mai dai ochi cu mine.

„Nu-l mai respect din alte pricini.

„Am înțeles exact ? Nu-l mai respecți ?

„Da. Exact.

„Mucosule, te rog să pleci imediat !

„Venisem la dumneavoastră, spuse el, în timp ce se îndrepta spre ușă, ca să vă rog să mă găzduiți noaptea asta, n-am unde dormi, ai mei m-au dat afară din casă, întîi s-au certat îngrozitor din pricina mea, a prostiilor mele, apoi, nu mai știu, mama a fugit, o să dorm în Cișmigiu, e destul de cald, bună seara.

„Așteaptă o clipă, îl rugă profesorul, apoi o strigă pe fata mai mare : Laura, dă-mi un pahar cu apă și-o batistă și-o cravată, repede".

El înțelese imediat că profesorul vrea să-l însoțească pînă acasă și să discute cu taică-său. Una ca asta nu trebuia să se întîmple pentru nimic în lume, ar fi intrat în pămînt de rușine, cum de își îngăduise să vorbească atît de urît despre taică-său și despre tot ce se petrece în casa lor ? Cu lacrimi în ochi îl rugă pe profesor să renunțe, se

va descurca singur, părinții o să se bucure de întoarcerea lui, a exagerat, și n-o să și-o ierte niciodată.

„Te rog să telefonezi acasă ! spuse profesorul blînd.

„Da, imediat ! și ridică receptorul. De atîta neliniște, uitase numărul de acasă, trebui să-l caute în cartea de telefon. Dacă maică-sa nu s-a întors nici la ora asta ? Dacă taică-său... De ce n-a ieșit din casă după maică-sa, de ce nu s-a arătat la fereastră ? ! Alo, tata, sînt la tovarășul profesor, da, mi-e bine tata, te rog... tata, mama s-a întors ?" Taică-său evită să-i dea un răspuns precis. După voce, era teribil de îngrijorat și-i ceru, insistent, să se-ntoarcă acasă cît se poate de repede la o adică, și dacă are bani la el să ia un taxi. Cînd lăsă receptorul în furcă profesorul îi vîri în buzunar banii de taxi. „Cred că tata n-o s-o mai ducă mult... îl fulgeră prin minte, și simți cum îl părăsesc puterile ; abia ajunse la ușă. Tot se plînge de inimă, noaptea se trezește, sare din pat, aprinde lumina și se teme că n-o să mai apuce dimineața, vine la mine în cameră și se uită la mine în semn de rămas bun și de iertare. Mama vine pe urmele lui, îi pîndește fiecare mișcare, ar vrea să-l ajute și nu știe cum, din cînd în cînd îl sprijină, iar el o dă repede la o parte : «Du-te !». De la ea nu vrea să-și ia rămas bun și nici s-o ierte nu vrea. Eu, numai eu le-am adus nenorocirea, din pricina mea s-au luat, a trebuit să se ia, din pricina mea se tot ceartă, iar azi, cînd m-au chemat la miliție, azi m-au urît și-ar fi vrut să mă sfîșie, să scape odată de blestem".

Cu toată împotrivirea lui, profesorul Pamfil îl conduse pînă în stradă și-l mîngîie pe față și-i ceru ca, îndată ce ajunge acasă, să-i telefoneze. Dar pe-aici, și la ora asta, nu treceau taxiuri, și-atunci profesorul Pamfil îl conduse pînă la o stație de tramvai și-i ajută să urce. „Ai febră, observă profesorul, o să-ți trimit un doctor". Buimăcit cum era, uită să-și mai scoată bilet, pînă cînd îl luă taxatoarea la rost. În vagon mai erau doar doi călători, doi bărbați în jur de treizeci de ani, dintre care unul (se înțelegea din spusele lui : pe la noi, pe-acolo...) era din provincie, venise la București pentru o zi, două cu niște treburi încîlcite, pe care nu reușise să le rezolve într-un timp atît de scurt. „Măi, măi, făcu provincialul, continuînd, probabil, o discuție, se-ntîmplă fel și fel de chestii, una mai

trăsnită decît alta, să tot asculți și să te cruceşti ! De aia cu inginerul de la noi, din Rîmnic, ai auzit ? Cum se poate, c-a sculat tot Rîmnicul și toată Slatina, a fost de groază, măi, să ți se facă pielea de găină, nu alta, iar eu îl cunosc bine pe inginer și-am vorbit cu el, și omul s-a jurat cu mîna pe inimă, așa a fost, și din asta i s-a tras nebunia, mare minune dacă-și mai vine în fire, și era om la locul lui, ca tine și ca mine, cînd mai vesel, cînd mai așa. Într-o vineri dimineața pleacă din Rîmnic la Slatina în delegație cu niște treburi de-a uzinei, trece vineri, trece sîmbătă, nu rezolvă mare lucru și dă telegramă acasă, la bătrînii lui, că mai întîrzie, o să se-ntoarcă abia luni, ori marți pe la prînz. Da' spune și tu, ce să faci sîmbătă seara și duminică în Slatina aia, dacă nu cunoști pe nimeni, dacă n-ai un prieten care să te cheme la el ? ! Te duci unde nimerești, la o bodegă, la o petrecere, mai dansezi și tu, mai bei o halbă, poate găsești o fată... S-a dus inginerul la o petrecere din asta, de sîmbătă seara, cu popor de tot felul, a băut o halbă și-a dansat cu una, cu alta, pînă cînd a pus ochii pe una mai frumușică și mai pe placul lui și-a dansat numai cu ea. Înainte de miezul nopții, fata îi spune că trebuie să plece acasă, e grozav aici la petrecere, ar vrea să mai rămînă, dar, din anumite pricini, nu poate să mai întîrzie nici măcar o clipă. Om înțelegător, el zice : «Bine, dragă !» și se oferă s-o conducă. «Nu, nu !» ea nu-i dă voie s-o conducă un pas. Atunci el îi cere adresa și numărul de telefon s-o cheme dimineața, să se vadă, avea, omul gînduri serioase, nu era un fițingău din ăștia. «De acord», și fata îi dă adresa și numărul de telefon. «Să mă suni mîine dimineață la zece». Cînd să iasă din sala de petrecere, fata începe să tremure de frig, era o noapte mai răcoroasă, iar ea venise într-o rochie subțire, știi cum vin fetele la petrecere, mă rog ! «Poftim puloverul meu, spune inginerul, și o să mi-l dai dimineața». A doua zi, dimineața, la ora zece, cum fusese stabilit, el dă telefon. Sună telefonul, sună, pînă cînd s-aude o voce de femeie bătrînă și plînsă, o voce, așa, de pe altă lume.

«Bună dimineața, spune omul, aici este inginerul Vasiliu, din Rîmnic, aș dori să vorbesc cu Micara dacă s-a sculat, dacă nu, o să reviu !... Alo ! insistă el după cîteva clipe,

fiindcă vocea de la celălalt capăt al firului amuțise, se stinsese, alo, doamnă, vă rog, alo, dacă v-am deranjat...

«Domnule, eu sînt bolnavă de inimă ! s-aude vocea.

«Îmi pare foarte rău, pot să reviu.

«Cu cine doriți dumneavoastră să vorbiți ?

«Cu Mioara, cu Mioara Vintilă.

«Domnule dragă, de ce nu vreți să mă cruțați ?

«Credeam că... Mioara îmi dăduse numărul...

«Cînd vi l-a dat ?

«Aseară, la petrecere.

«Domnule, pe fiica mea am îngropat-o acum două săptămîni.

«Doamnă, vă rog, din inimă vă rog, s-a speriat inginerul, înseamnă că am greșit, înțeleg durerea dumneavoastră... eu am cunoscut aseară o fată care mi-a dat numărul acesta și adresa...

«Ce adresă ?

«Plopilor 29, în curte.

«Aici stăm.

«Înseamnă că...

«Și cum arăta fata ?»"

Inginerul nu mai știa pe ce lume se află. Om cu bun simț și cu respect, i se părea că a săvîrșit o crimă, tulburînd durerea unei mame în halul ăsta. Dar fiindcă bătrîna insista, s-a apucat s-o descrie pe fată, așa, așa arăta, și era îmbrăcată cu o rochie albă, cusută așa, și rîdea așa, și vorbea așa, mă rog, tot ce observase el. Iar bătrîna îi spune : «Domnule dragă, este fata mea, gîndiți-vă bine, cînd și unde ați cunoscut-o !» Cu o seară înainte o cunoscuse, acolo, la petrecere, pînă atunci nu auzise de ea și n-o văzuse. Mama fetei îl invită acasă și-l pune s-o mai descrie o dată, apoi îi arată niște poze de-ale fetei, ea era, cu ea dansase inginerul, ei îi dăduse pulloverul. I-a spus bătrînei de pulover, din ce era pulloverul, cîți nasturi avea și la ce fabrică fusese lucrat. Se duc ei la cimitir, la mormîntul fetei și găsesc pulloverul pe mormînt. Na, poftim ! triumfă provincialul, ce părere ai ?

„Inginerul tău a căzut de fraier.

„Cum de fraier, măi, se poate ? !

„I-a făcut cineva un banc prost. O fată care s-a dat drept aia moartă ; am mai auzit eu povești dintr-astea, iar inginerul s-a dogit pe ici, pe colo, prin părțile esențiale, știu pe unul care, tot așa, i-a făcut nevastă-sa un banc timpit, și aleluia, a nimerit bietul om la balamuc, fără nici o șansă, degeaba se mai chinuiesc doctorii cu el. Ia vezi ce-i cu puștiul ăsta ? A leșinat, zău c-a leșinat."

16

De mai bine de trei ceasuri bătrînul ședea pe un scaun lîngă ușă, atent la telefon, la soneria de la intrare, atent la fiece mișcare a străzii, așteptînd să fie chemat undeva în legătură cu soția ; nu mai avea nici o îndoială că s-a întîmplat ceva grav, iar într-un asemenea caz, soția nu poate fi decît la miliție, ori la spitalul de urgență. O căutase cu telefonul pe la toți prietenii și cunoscuții, insistase pînă la exasperare, ba o rugase pe tanti Angela să-i telefoneze lui nea Cristache și să afle, precis, dacă nu cumva... Nea Cristache o liniștise, înțelept, pe tanti Angela, iar aceasta îi transmisese bătrînului răspunsul exact : „Nu, dragă, nu-i la mine și n-aș primi-o nici dacă mi-ar veni cu o mașină de aur." Doar la miliție și la spitalul de urgență bătrînul nu îndrăznise să se intereseze, încă mai amîna pînă după miezul nopții. Mai erau doar cinci minute pînă la miezul nopții și nici o veste, nici un semn. „La ora asta, spunea bătrînul mai mult pentru sine, puteam să fim la o grădină de vară, ori la un spectacol, ori să ne-ntoarcem acasă dintr-o excursie, de ce, doamne, de ce ți-ai bătut joc de noi în halul ăsta ?!" De trei ceasuri, de cînd îi venise copilul acasă, bătrînul tot înșira ce-ar fi putut să facă ei de-a lungul anilor și pînă azi, în loc să se certe și să-și macine zilele. O singură întrebare a băiatului ar fi fost în stare să-i stîrnească mărturisiri, acum simțea nevoia să spună totul, cum s-au certat și de ce, și cum au trecut anii pe lîngă ei, și toate plăcerile, și mulțumirile, în goană au trecut. „Dumneata, ar fi vrut să-l întrebe Grig, ai auzit de strigoi, și crezi în strigoi ?" însă își dădea seama că o asemenea întrebare ar fi cu totul nepo-

trivită, cu siguranță bătrînul se gîndea și el la o nenorocire. Grig ședea pe un scaun tot lîngă ușă, ar fi trebuit să se ridice, îi amorțise un picior, îi era sete, dar cum să umbli prin casă, cînd bătrînul era atît de cufundat în gîndurile lui ? Cel mai mic zgomot l-ar fi făcut să-și iasă din fire.

„Dacă nu mă chemau pe mine la miliție... începu el.

„Ce era, dacă nu te chemau ?

„Nu v-ați fi certat.

„Ba ne-am fi certat, mărturisi bătrînul, ca în fața unui duhovnic, venisem acasă hotărît să mă cert, tu nu pricepi, asta îți intră în sînge și te otrăvește, dacă nu te cerți într-o zi îți iei cîmpii, te apucă nebunia, asta-i ca un viciu, otravă, în fiecare zi trebuie să iei o anumită cantitate de otravă, și noi așa ne-am obișnuit de-atîția ani.

„De cînd m-am născut eu...

„De cînd te-ai născut tu ?! De unde, cine ți-a spus ? Cine ? iscodi bătrînul cu glas tremurat, nu-ți dau voie să crezi așa ceva, fiindcă nici eu nu cred, nici maică-ta, cine ți-a spus ? Nu, nu, nu-ți dau voie... și niciodată să nu gîndești rău despre maică-ta, ea te-a adus pe lume și era să moară cînd te-a adus... și te-a purtat în brațe, și m-a certat de-atîtea ori pentru tine, și azi mă ceartă, eu sînt altfel de om, am vrut să fiu într-un fel, n-a ieșit.

„Profesorul mi-a vorbit de dumneata.

„Nu, nu, nu trebuia, n-are dreptul, s-a înșelat în legătură cu mine, nu eram nici pe departe un student eminent, nici om cumsecade, profesorii se înșală, e firesc, știu c-ar fi dorit să mă ia la catedră, s-ajung și eu profesor, știu, n-are rost să mai vorbim despre asta. Auzi, vine cineva ! și bătrînul ieși în vestibul, deschise ușa de la intrare. Nu venea nimeni. Dă tu un telefon la secția de miliție, îl rugă taicăsău, și spune... spune așa... Nu poți să spui că a plecat cu mașina, că n-are carnet, și dacă nu s-a întîmplat nimic și se întoarce acasă o s-o amendeze".

Iar el se gîndea că la ora asta tîrzie ar trebui să lucreze, ori, și mai bine, să doarmă, iar mîine dimineață să se ducă, limpezit și odihnit, la Institut, ori la ștrand, acum e vară, e vacanță, e dreptul lui să meargă în fiecare zi la ștrand, de nimeni să nu-i pese, nimic să nu-l îngrijoreze, e dreptul vîrstei lui, avea șaisprezece ani neîmpliniți, ar fi vrut să

aibă şi mai puţin, treisprezece, paisprezece, la treisprezece ani era mai puţin atent la certurile bătrînilor, poate şi ei se fereau de el cu mai multă pricepere, acum nu se mai fereau. „M-am dus odată, îşi aminti el, m-am dus cu... nu, nu cu Mănditţă..." De Mănditţă nu îl legau cine ştie ce amintiri, tuns-chilugul venise la şcoala lor abia de doi ani, după repetenţii pe la alte licee, dar, de cînd fuseseră la Snagov, Mănditţă se amesteca în toate, puţinele, amintirile lui, îşi făcea loc cu coatele, izbind în dreapta şi-n stînga, nu era chip să mai scape de el. Apărea şi Luminiţa, era, nu era nevoie, se prezenta şi ea, ameninţînd, punînd nu ştiu ce condiţii. Şi părinţii, certîndu-se, se vîrau peste tot, nepoftiţi, şi cînd el se ducea la pădure, trimis de bunicul, şi cînd se plimba pe o stradă din Bucureşti. Numai Mihaela sta cuminte, aşteptînd s-o cheme.

„Cine ţi-a zis că de cînd te-ai născut tu ?!... reveni tatăl, apropiindu-se de el şi punîndu-i amîndouă palmele pe umeri, eu trebuie să ştiu, sînt tatăl tău şi nu ţi-am vrut răul, sigur că te-am certat, toţi părinţii îşi ceartă copiii, şi tu o să-i certi pe-ai tăi, cine ţi-a spus ?!

„Tanti Angela. (I se închideau ochii şi era furios că la ora asta trebuie să-şi amintească ce i-a spus tanti Angela. Ce are el comun cu tanti Angela ? El încă n-a împlinit şaisprezece ani...) Tanti m-a rugat să tac din gură.

„Să taci şi să nu crezi ! Nimic din cîte-ţi spune tanti Angela să nu crezi. (Şi, poate, uitînd că are în faţă un copil, se mărturisi.) A fost o poveste complicată, tanti Angela ar fi vrut s-o iau pe ea de nevastă, nici azi nu mă lasă în pace... eu am ţinut la maică-ta, şi numai la ea ţin. Sună, sună ! şi se repezi la telefon şi începu să strige ! Alo ! Alo !"

Un medic de la spitalul de urgenţă îi cerea să vină la spital, nu, nu, să nu-şi piardă firea, asta nu ajută la nimic, dar să vină cît mai repede, întrucît este vorba de o intervenţie chirurgicală. „Trăieşte, strigă bătrînul, trăieşte ?!" Atît să afle, că mai trăieşte, şi-i era de ajuns, celelalte... or să treacă ele, cît de neplăcute ar fi. Apoi se lăsă pe canapea. „Stai puţin, adă-mi un pahar cu apă !"

Transpirase îngrozitor, trebui să se şteargă pe faţă cu două prosoape şi să-şi schimbe cămaşa. Cînd coborî în stradă, iar era lac de sudoare. Se sprijini de Grig. „Trăieşte,

putem vorbi cu ea"... Înaintau greu, amîndoi se-mpleticeau, şi era tîrziu, nu mai trecea nici un troleibuz, şi nici un taxi, şi aveau de mers mult. Întîlniră un căruţaş, şi bătrînul se legă de el să-i ducă pînă la spital, îi dă oricît ; omul nici nu vru s-audă, era flămînd şi obosit, şi-apoi, cu mîrţoaga lui tot n-ar ajunge la spital înainte de ora cinci. Atunci bătrînul, fără să mai spună ceva, şi poate, uitînd de copil, o rupse la fugă şi se pierdu după colţ. „Tată !" strigă el, începînd să fugă. După numai cîţiva paşi se împiedică de o pisică moartă şi căzu pe burtă şi se izbi cu bărbia de asfalt. La colţul străzii i se păru că vede, ascuns pe jumătate după un copac, un tuns-chilug, sigur era Mănditâ, care se tot ţine de el, vrînd să-i ceară socoteală.

Venea un camion. El se aşază în mijlocul străzii şi ridică braţele, cum văzuse că fac miliţienii, cînd vor să oprească o maşină. Şoferul opri, gata să-l înjure, dar cînd află de maică-sa şi de bătrîn îi zise să urce. Era curios să ştie cum s-a întîmplat accidentul, cine-i de vină şi în ce stare se află Fiatul 1800. El inventă, pe loc, o poveste cam greu de crezut, din care pricină şoferul îi ceru o groază de amănunte. După cîteva minute, îl ajunseră din urmă pe bătrîn, încă mai alerga, buimac, cu cămaşa în mînă. Cînd urcă în maşină, ajutat de şofer, îşi stoarse cămaşa de sudoare şi o îmbrăcă pe dos (nimeni nu observă asta).

Doctorul de gardă îi înştiinţă c-au ajuns tîrziu, operaţia a început de trei minute şi n-au voie să intre în sala de operaţie, trebuie să mai aştepte, dacă vor s-o vadă pe bolnavă, să mai aştepte cel puţin două ore. Bătrînul, răsuflînd din ce în ce mai greu, ceru lămuriri, cît de grav este accidentul şi ce şanse ar fi. Doctorul de gardă îl luă deoparte, să nu audă copilul, şi-i spuse că soţia o să rămînă desfigurată pe viaţă, în privinţa asta şanse nu mai există, operaţiile estetice nu-i pot fi de nici un folos. Intervenţia chirurgicală i se face la stomac, o intervenţie nu tocmai simplă, totuşi cu multe şanse, doctorul care operează prezentînd toate garanţiile.

După discuţia asta între patru ochi bătrînul îşi mai reveni şi chiar se înseninâ puţin : „Bine c-a scăpat cu viaţă", spuse el, şi se lăsă pe un scaun, şi după cîteva minute, mai căpătînd puteri, începu să repete la nesfîrşit :

„Bine că a scăpat"... Îl chemă pe Grig la el și-l strînse în brațe și-l sărută pe amîndoi obrajii : „Bine că a scăpat, o să vie acasă și-o să fie mama noastră"... Atunci el, desprinzîndu-se ușor din brațele bătrînului, se gîndi : „Așa ne cuminținm noi... A fost nevoie de nenorocirea asta ca să ne cuminținm și să fim mai buni și să ne strîngem toți în brațe. A fost nevoie, într-adevăr a fost, altfel nu se putea ?!! A fost nevoie de întîmplarea de la Snagov pentru ca Mîndiță să se teamă, să se jure cu mîna pe inimă că de-aici încolo... A fost nevoie ?!"

Pe la cinci dimineața li se dădu voie să intre în salonul unde se află maică-sa. Văzură ceva întins pe un pat și acoperit cu un cearșaf alb. Doctorul îi asigură că totul este în ordine, o să trăiască, nici o grijă, doar cu fața...

„Cu fața ? interveni el bănuitor.

„Nu, nu, nu-i nimic, se grăbi bătrînul.

„Să încerce o operație estetică, fu de părere doctorul.

„Tot n-o să mai semene !"... și el izbucni în plîns.

Taică-său mai rămase la spital, hotărît să nu plece de acolo înainte de-ai putea vorbi soției, iar el fu îndemnat, insistent, de taică-său și de doctor, să plece acasă, și plecă. Pe străzile încă pustii era o văpaie de soare. În fața unui debit de tutun găsi un ziar uitat de cineva acolo, ori pierdut, și își făcu un coif din el, să-l apere de soare, nu mai putea suporta atîta soare. „Așa ne cuminținm noi, acum totul o să fie bine. Acum, cînd anii lor au trecut și cînd ei și-au pierdut înfățișarea... cum va arăta mama, și cum voi reuși să mă obișnuiesc cu ea ?! Altfel nu se putea oare, într-adevăr nu se putea ?! Mîndiță o să se strecoare mereu în gîndurile mele și o să-mi strige că m-am purtat ca un laș, de ce ca un laș ? Ar fi trebuit să-i întorc spatele din ziua cînd l-am cunoscut, or să fi refuzat să-l cunosc, iar Luminița... ea ce mai dorește, eu n-am decît șaisprezece ani"... Strada lor era plină de camioane și basculante care transportau molozul, începuse lucrul de dimineață, toți aveau ceva de lucru în dimineața asta și poate că nimeni nu se-ntreba de soarta Mihăeștilor, nimeni n-avea timp de ei. Nu-i venea să creadă. În fața casei lor aștepta Cristina, era nerăbdătoare, nervoasă, cînd dădu cu ochii de el, îi strigă :

„Pe unde umbli la ora asta ?
„Am fost și eu...
„Unde ?
„Am condus pe cineva la gară.
„Grig, nebunule, de unde ai coiful ăsta ?
„Coif ? A, da, mă ardea soarele.
„Grig, caraghiosule, de două ceasuri îți telefonez, cred că telefonul vostru e stricat, v-am dat la deranjamente, m-ai făcut să vin pîn-aici și peste-o oră am tren. Grig, și-l zgîlțîi pe adormit de umeri, Grig, Luminița, Grig, Luminița a vrut să se sinucidă, s-a aruncat aseară înaintea unui tramvai pe strada lor, nu, nu, caraghiosule, nu te speria, vatmanul a reușit să oprească la timp, și-au dus-o acasă și i-au tras o mamă de bătaie. Te rog să-i telefonezi și să treci pe la ea, auzi, neapărat, altfel o să-ncerce din nou, sînt absolut convinsă, știu eu ceva. Ce-i cu tine, dormi de-a-mpicioarele ?!"

Pe la ora nouă îl trezi portarul, care îi aduse o scrisoare recomandată : „Elevului Mihăescu, personal". Deschise plicul și citi : „Dragul meu Grig, știu că în ochii tăi nu mai valorez nimic, deși tu mi-ai promis că, indiferent de nenorocirea mea, pe care n-am putut s-o evit, iar tu erai leșinat, acolo, lîngă mine, și-ți sîngera fața, o să te porți tot așa ca pîn-atunci, și n-o să-ți amintești ce s-a întîmplat, dragă Grig, acuma eu scriu cum îmi vine în minte, nu mă mai interesează nimic, stau la fereastră și mă uit la tramvaiele care trec, peste cîteva minute cobor să pun scrisoarea asta la poștă, și apoi în fața poștei o să m-arunc pe linie, să scap de rușine și de durere, că eu n-am vrut să mă duc la miliție să afle toți, numai alții au vrut așa, așa să fie. Îți pun în plic, lîngă scrisoare, o șuviță din părul meu, și-o fotografie, și să știi, Grig, că eu și-n mormînt o să țiu la tine... Luminița".

Peste numele ei scrise cu creion roșu : „Să-ți pară bine că n-ai rămas schiloadă pe viață. Deșteapto !" și se întinse pe pat, doar-doar va reuși să-și continue somnul.

5 decembrie 1966.

Redactor responsabil : IORDANA URECHE
Tehnoredactor : GABRIELA ILIOPOLOS

Dat la cules 17.03.1967. Bun de tipar 17.04.1967. Apărut 1967. Comanda nr. 6 887. Tiraj 30 140. Hîrtie tipar înalt B de 60 g/m² 540×840/16. Coli de tipar 9,5. A. 1 323. C.Z. pentru bibliotecile mici 8 R—93.

Tiparul executat sub comanda nr. 70 198 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

Lei 3,75

EDITURA TINERETULUI